

АТАТА КРИСТИ

ПЪТНИК ЗА
ФРАНКФУРТ

АБГАР
РИФАР

АГАТА КРИСТИ ПЪТНИК ЗА ФРАНКФУРТ

Превод: Надя Златкова

chitanka.info

ПЛАНЪТ ЗИГФРИД...

В мрачното фоайе на едно летище изплашено момиче успява да накара отегчен дипломат да повярва в невероятния му разказ...

В един офис на Уайт Хол разтревожени политици говорят за тероризъм и анархия...

В старинен замък в Германия стара дама крои планове за нов свят...

Кралицата на криминалния роман разнищва международни интриги, чието място на действие е цяла Европа.

„Невероятно интересен сюжет.“

Обзървър

„Великолепен роман.“

Ивнинг Стендърд

„Прекрасно написана книга... приковаваща
вниманието както винаги.“

Сънди Таймз

Агата Кристи е известна в целия свят като кралицата на криминалния роман. Продадени са повече от един милиард екземпляра от книгите ѝ на английски език и още един милиард в превод на 44 езика. Тя е един от най-издаваните и четени автори и само Библията и произведенията на Шекспир са продадени в по-големи количества от нейните романи. Авторка е на 78 криминални романа, 19 пиеси и 6 романа, написани под името Мери Уестмакот.

Агата Кристи е родена в Торки. Първият ѝ роман — „Загадката в Стайлз“ е написан към края на Първата световна война, в която тя участва като медицинска сестра. В него тя създава Поаро, малкия

детектив-белгиец с яйцевидна глава, страстен привърженик на реда, както и на „сивите клетки“, който става един от най-популярните детективи след Шерлок Холмс. Романът е публикуван през 1920 година.

След като е писала средно по една книга на година, през 1926 Агата Кристи създава своя шедьовър „Убийството на Роджър Акройд“. Това е първото ѝ произведение, публикувано от Колинс, и поставя началото на едно сътрудничество между автор и издател, което продължава 50 години и дава живот на 70 книги. „Убийството на Роджър Акройд“ е и първият роман на писателката, който е поставен в театъра със заглавието „Алиби“ и се играе с голям успех в Уест Енд.

През 1971 г. Агата Кристи получава благородническа титла. Последните ѝ два издадени романа са „Завесата: Последният случай на Поаро“ — през 1975 г., и „Прикрито убийство“ — през 1976 г., в който отново се срещаме с мис Марпъл, милата стара дама от Сейнт Мери Мийд. И двата романа имат невероятен успех. Агата Кристи пише и популярна литература, включително и една автобиография и прекрасната книга „Ела и ми кажи как живееш“, която разказва за експедициите, на които е била със своя съпруг, археолога сър Макс Малоун.

ПРЕДГОВОР

Първият въпрос, който задават на авторите, било лично, било чрез писма, винаги е: „Откъде вземате идеите си?“

Много често се изкушавам да отговоря:

„Винаги пазарувам в «Херъдс», „Намирам ги най-вече в магазините «Арми и Нейви»“ или да им кажа рязко: „Опитайте в «Маркс и Спенсър»“.

В целия свят сякаш съществува твърдо убеждение, че има някакъв магически извор на идеи, до който авторите успяват да се доберат.

Човек едва ли може да се върне към времето на кралица Елизабет и да им отговори с думите на Шекспир:

*Къде фантазията вирее?
Къде се ражда? Къде живее?
В ума? В сърцето ли?
Кажу. Отговори ми.^[1]*

Мога само твърдо да заявя: „От собствената си глава.“

Това, разбира се, не помага на никого. Ако този, който задава въпроса, ми стане особено симпатичен, смилявам се и обяснявам малко по-подробно.

— Когато някоя определена идея ми се стори интересна и чувствам, че мога да направя нещо от нея, започвам да я прехвърлям в ума си, да си играя с нея, да я разработвам, да търся верния тон и постепенно ѝ придавам форма. После, разбира се, трябва да започна да пиша. Това не е много забавно, защото се превръща в усилен труд. Другият вариант е просто да съхраня грижливо идеята и да се върна към нея след година, понякога след две.

Вторият въпрос, или по-скоро твърдение, неизменно е:

— Предполагам, че вземате героите си от реалния живот?

Възмутено отхвърлям това чудовищно предположение.

— Не! Аз ги създавам. Те са мои. Те трябва да бъдат мои герои, да вършат това, което аз искам, да бъдат такива, каквито аз ги искам, да оживяват за мен, понякога да имат и свои идеи, но само защото аз съм ги създала живи и истински.

И така, авторът създава идеите и героите, а после е необходимо още нещо — мястото на действието. Първите две идват от вътрешни извори, а третото — отвън. То трябва да съществува, вече да ме очаква. Това е нещо, което не се създава — то е там, то е реално.

Например пътувала съм по Нил и помня всичко съвсем добре — това може да стане място на действието за дадена идея. Или съм обядвала в някое кафе в Челси, където започва скандал — едно момиче отскубва цяла шепа от косите на друго момиче. Чудесно начало за книгата, която тъкмо смятам да започна да пиша. Или пътувам с „Ориент експрес“. Наистина ще е забавно, ако го превърна в място на действието на замисления сюжет. Отивам на чай у приятелка. Точно когато влизам, брат ѝ затваря книгата, която чете, захвърля я настрана и казва:

— Не е лошо, но защо, за Бога, не са попитали Евънс?

Веднага решавам, че книгата, която не след дълго мисля да започна, ще се нарича „Защо не попитаха Евънс?“

Все още не зная кой ще е Евънс. Няма значение. С времето Евънс ще се появи, важното е, че заглавието е намерено.

Така че в известен смисъл не измислям мястото на действието. То е извън мен, около мен, то съществува — трябва само да протегна ръка и да взема избраното от мен. Влак, болница, лондонски хотел, карибски плаж, малко селце, коктейл, девическо училище.

Важно е само едно нещо — всичко това трябва да го има, да съществува. Живи хора, реална действителност.

Определено място във времето и пространството. Ако действието се развива в наше време в Англия, как да получим информация, освен всичко онова, което сме видели и чули със собствените си очи и уши? Отговорът е толкова прост, че понякога плаши.

Разбира се от това, което пресата ни поднася всеки ден в сутрешния вестник под общото заглавие „Новини“. Съберете информацията от първа страница. Какво става по света днес? Какво

правят хората, какво казват, какво мислят? Поставете огледало пред Англия от 1970 г.

Един месец следете първа страница всеки ден, водете си бележки, разглеждайте ги и ги класифицирайте.

Всеки ден става някое убийство.

Удушено момиче.

Възрастна жена, чийто жалки спестявания са откраднати.

Младежи или момчета нападат някого или тях ги нападат.

Сгради и телефонни кабинки разбити и опустошени.

Контрабанда на наркотици.

Грабежи и нападения.

Изчезнали деца, трупове на убити деца, намерени недалече от домовете им.

Нима това може да е Англия? Нима Англия наистина е такава? Мислим си — не, все още не, но би могла да бъде.

Събужда се страхът — страх от това, което може да се случи. Не толкова заради онова, което наистина става, а заради вероятните причини, довели до него. Някои от тях известни, други — не, но се усещат. И не само в нашата собствена страна. По-кратки пасажки могат да се прочетат и на други страници — новини от Европа, от Азия, от Америка, от целия свят.

Отвлечане на самолети.

Похищение на хора.

Насилие.

Бунтове.

Омраза.

Анархия, която все повече се засилва.

Всичко сякаш води към боготворене на разрушението, към удоволствие от жестокостта.

Какво означава всичко това? Една фраза от времето на кралица Елизабет идва като ехо от миналото и казва за живота:

*... той е история,
разказана от идиот,
пълна с празни думи,
които не означават нищо.*^[2]

И все пак от собствен опит хората знаят колко много доброта има в този наш свят — добрите дела, доброто сърце, извършеното от състрадание, милосърдието към ближния, помощта на момичета и момчета.

Защо е тогава тази фантастична атмосфера на ежедневните новини за неща, които се случват, които са действително факти?

За да напишете разказ за година 1970 след Христа трябва добре да разберете действителността. Ако тя е фантастична, тогава разказът трябва да приеме действителността си. Той също трябва да бъде фантазия, фарс. Обстановката трябва да включва чудноватите факти от ежедневието.

Би ли могъл някой да си представи странна кауза? Една тайна кампания за власт? Може ли маниакалното желание за разруха да създаде нов свят? Може ли човек да отиде още една крачка напред и да предложи избавление чрез фантастични и звучащи невероятно средства?

Няма нищо невъзможно — науката ни го е доказала.

По своята същност тази история е фантазия и няма претенции да бъде нищо повече.

Но по-голямата част от нея или вече се случва или има голяма вероятност да се случи в днешния свят.

Това не е невероятна история, а просто една фантазия.

От автора

[1] Цитатът е от комедията „Венецианският търговец“. — Б.р. ↑

[2] Шекспир. Трагедии в два тома, т. II. „Макбет“, С., 1974. Превод В. Петров. — Б.р. ↑

КНИГА 1
ПРЕКЪСНАТО ПЪТУВАНЕ

ГЛАВА I

ПЪТНИК ЗА ФРАНКФУРТ

— Затегнете коланите, моля.

Пътниците в самолета, макар и различни, еднакво бавно реагираха на съобщението. Всички имаха усещането, че все още не е възможно да са пристигнали в Женева. Дремещите започнаха да охкат и да се прозяват. Спящите трябваше внимателно да бъдат събудени от настойчива стюардеса.

— Коланите ви, моля.

От уредбата се понесе сух и повелителен глас. Той обясни на немски, френски и английски, че след малко ще преминат през област с доста лошо време. Сър Стафорд Най отвори устата си толкова широко, колкото можеше, прозя се и седна изправен на седалката. Сънувал бе как успешно лови риба в английска река.

Сър Стафорд бе четиридесет и пет годишен, среден на ръст, с гладко, мургаво, добре избърснато лице. Предпочиташе да се облича ексцентрично. Човек от много добро семейство, той се чувстваше напълно свободен да си позволява всякакви шивашки капризи. Понякога дрехите му караха по-консервативно облечените му колеги да трепват, но това за него беше просто източник на злобно удоволствие. В него имаше нещо от контетата от осемнадесети век. Той бе човек, който обичаше да бъде забелязван.

Когато пътуваше, особено обичаше да облича нещо подобно на бандитско наметало, което бе купил в Корсика. То беше много тъмносиньо-лилаво, подплатата му бе аленочервена, а отзад висеше качулка, която сър Стафорд можеше да сложи на главата си, винаги когато пожелаеше да се предпази от течение.

Сър Стафорд Най бе разочаровал дипломатическите кръгове. Още в ранната си младост се бе отличил с дарбата си за велики неща, а след това съвсем учудващо не бе успял да отговори на очакванията. В моменти, когато трябваше да е най-сериозен, обикновено го завладяваше някакво странно и дяволско чувство за хумор. Ако трябваше да избира, винаги предпочиташе да бъде злобничкият Пък^[1],

отколкото да се отегчава. В обществения живот бе добре известен, без някога да е постигал особено високо положение. Смяташе се, че макар и с блестящ ум, сър Стафорд Най не е, а и никога няма да бъде човек, на когото може да се разчита. В тези дни на объркана политика и заплетени международни отношения сигурността бе предпочитано качество пред блестящия ум, особено ако човек искаше да стигне до поста посланик. Сър Стафорд Най бе оставен в глуха линия, въпреки че понякога му възлагаха не особено важни мисии, за които бе необходимо изкуството да се създават интриги. Понякога журналистите го наричаха звезда от втора величина на дипломатията.

Никой не можеше да каже дали сър Стафорд е разочарован от кариерата си. Вероятно дори и той самият не знаеше. Бе доста суетен, но също и човек, който обичаше да се отдава на собствената си склонност към немирства.

Сега се връщаше след участие в една анкетна комисия в Малая. Беше му се сторила напълно безинтересна. Според него колегите му предварително бяха решили какво ще открият там. Гледаха и слушаха, но това с нищо не промени предварително съставеното им мнение. Сър Стафорд бе осуетил малко плановете им, но повече, за да се повесели, отколкото воден от някакви убеждения. И все пак, мислеше си той, бе пораздвижил нещата. Искаше му се да има повече възможности да го прави. Другите членове на комисията бяха стабилни, надеждни и изключително скучни хора. Дори и прочутата госпожа Натаниъл Едж, единствената жена в комисията, за която се говореше, че има бръмбари в главата, не беше глупава, когато ставаше въпрос за обикновени факти. Тя гледаше, слушаше и играеше, без да рискува.

Беше се срещал с нея по-рано, когато трябваше да се разреши проблем в една от балканските столици. И точно там сър Стафорд Най не бе успял да се въздържа да не направи някои интересни предложения. В „Инсайд нюз“, това така обичащо скандалите списание, бяха намекнали, че присъствието на сър Стафорд Най в съответната балканска столица е свързано много тясно с проблемите на Балканите и че той е там с тайна и изключително деликатна мисия. Някакъв приятел бе изпратил на сър Стафорд списанието и бе отбелязал съответния пасаж. Сър Стафорд не се стресна. Той прочете материала с доволна усмивка. Беше му изключително забавно да си мисли колко абсурдно далече от истината са журналистите в този

случай. Присъствието му в Софияград се дължеше изцяло на съвсем невинния интерес към редки диви цветя от страна на една негова приятелка не в първа младост — лейди Луси Клегхорн, която бе неуморима в търсенето на тези представители на флората и във всеки момент бе готова да се изкатери по някоя скала или да скочи радостно в някое мочурище при вида на миниатюрно цветенце, чието латинско наименование беше обратнопропорционално на размерите му.

Малката група ентузиаста бяха провеждали ботаническите си издирвания по склоновете на планината около десет дни, когато на сър Стафорд му хрумна, че може само да се съжالياва, че написаното в списанието не е вярно. Той бе малко, съвсем малко уморен от дивите цветя, а и от скъпата Луси, която, макар че я обичаше, понякога го дразнеше със способността си, въпреки своите шестдесет и няколко години, да тича много бързо нагоре по хълмовете и съвсем лесно да го изпреварва. Той винаги виждаше пред себе си дъното на яркосините й панталони, а Луси, макар и достатъчно мършава на други места, Бог му е свидетел, беше прекалено дебела, за да носи светлосини кадифени панталони. Едно малко хубаво международно забавление, беше си мислил той, забавление, в което да участва, с което да се поразвлече...

В самолета отново прозвуча метален глас по уредбата. Той съобщи на пътниците, че поради гъстата мъгла в Женева самолетът ще бъде отклонен за Франкфурт, а оттам ще продължи за Лондон. Пътниците за Женева ще бъдат превозени от Франкфурт при първа възможност. За сър Стафорд това нямаше никакво значение. Той предположи, че ако в Лондон има мъгла, самолетът ще бъде насочен към Престуик. Надяваше се това да не се случи. Бе кацал в Престуик веднъж или два пъти и му беше достатъчно. Мислеше си, че животът, както и пътуванията със самолет са нещо наистина изключително отегчително. Освен ако — той не знаеше — освен ако — *какво?*

Във фоайето за транзитни пътници на летището във Франкфурт бе топло и сър Стафорд Най отметна наметалото си, така че алената подплата се надипли пищно около раменете му. Пиеше бира и с половин ухо слушаше различните съобщения.

„Полет 4387 за Москва. Полет 2381 за Египет и Калкута.“

Пътувания по цялото земно кълбо. Колко романтично би трябвало да бъде. Но имаше нещо в атмосферата на фоайетата на всяко летище, което убиваше романтиката. Те бяха прекалено пълни с хора, с неща за купуване, с еднакви на цвят седалки, с прекалено много пластмаса, имаше прекалено много човешки същества, прекалено много плачещи деца. Сър Стафорд се опита да си припомни кой бе казал: „Бих искал да обичам човешкия род, бих искал да обичам глупавото му лице.“ Може би Честъртън? Несъмнено това бе истина. Съберете заедно достатъчно хора и те започват да изглеждат до болка еднакви, така че човек едва ли може да го понесе. Ако сега имаше едно интересно лице, мислеше си сър Стафорд. Всичко би било толкова различно. Погледна с пренебрежение към две разкошно гримирани млади жени, в националната униформа на страната си — Англия, както предполагаше той, която се състоеше от все по-къси и по-къси миниполи, после към друга млада жена, дори още по-добре гримирана и всъщност доста хубава, която бе облечена в нещо, което според него се наричаше пола панталон. Тя бе отишла малко по-напред в модата.

Не се интересуваше особено от хубави момичета, които изглеждат както всички останали хубави момичета. Би предпочел някоя, която е различна. Някаква жена седна до него на покритото с полиетилен канапе от изкуствена кожа. Лицето ѝ веднага привлече вниманието му. Не защото беше различно, всъщност почти му се стори, че е лице, което познава. Беше жена, която вече бе виждал. Не можеше да си спомни кога и къде, но бе сигурен, че това лице му е познато. Що се отнася до възрастта ѝ, сър Стафорд си помисли, че е вероятно на двадесет и пет или шест. Изящно извит орлов нос, тежка и гъста черна коса, стигаща до раменете ѝ. Пред себе си държеше списание, но не му обръщаше никакво внимание, а всъщност гледаше сър Стафорд с нещо като нетърпение. Внезапно момичето заговори. Имаше дълбок, контраалтов глас, почти толкова дълбок, колкото е гласът на мъж. Чувстваше се съвсем лек чужд акцент.

— Мога ли да говоря с вас?

Той я изгледа изпитателно за момент, преди да отговори. Не, не беше това, което човек можеше да си помисли — не беше просто запознанство. Беше нещо друго.

— Не виждам причина да не го направите — отговоря той. — Изглежда, че ще трябва да убиваме доста време тук.

— Мъглата — каза момичето. — Мъгла в Женева, мъгла вероятно и в Лондон. Мъгла навсякъде. Не зная какво да правя.

— О, не трябва да се тревожите — успокой я той. — Накрая ще ви откарат някъде. Справят се съвсем добре. Вие къде отивате?

— Пътувах за Женева.

— Е, предполагам, че в края на краищата ще стигнете там.

— Трябва да отида там *веднага*. Ако успея да стигна до Женева, всичко ще бъде наред. Там ще ме посрещнат и ще бъда в безопасност.

— *В безопасност?* — усмихна се той леко.

Тя каза:

— Това е дума, от която хората днес не се интересуват и все пак би могла да означава много. За мен означава много. — След това добави: — Виждате ли, ако не успея да стигна до Женева, ако трябва да остана тук или да отлетя с този самолет за Лондон, без предварително да се уредят някои неща, ще ме убият. — Погледна го остро. — Предполагам, че не ми вярвате.

— Страхувам се, че е така.

— Но е вярно. Хората ги убиват. Всеки ден убиват някого.

— Кой иска да ви убие?

— Има ли значение?

— За мен не.

— Ако искате, можете да ми повярвате. Говоря истината. Имам нужда от помощ. Трябва ми помощ, за да стигна жива в Лондон.

— И защо избрахте мен да ви помогна?

— Защото мисля, че имате представа какво е смъртта. Знаете какво е смъртта, може би дори сте я виждали.

Той я погледна остро, после отмести погледа си.

— Някаква друга причина?

— Да. Това — каза тя, протегна малката си мургава ръка и докосна гънките на широкото му наметало. — Това.

За първи път у него се пробуди интерес.

— Какво искате да кажете?

— То е необичайно, лесно се запомня. Не е нещо, което всички носят.

— Съвсем вярно — един от капризите ми, ако мога така да се изразя.

— Каприз, който може да ми бъде полезен.

— Какво искате да кажете?

— Искам да ви помоля нещо. Вероятно ще ми откажете, но може и да не го направите, защото мисля, че сте човек, който е готов да рискува. Така както аз съм жена, която рискува.

— Готов съм да изслушам предложението ви — отговори той с лека усмивка.

— Искам да си сложа наметалото ви. Искам паспорта ви и бордната ви карта за самолета. След около двадесет минути ще обявят полета за Лондон. Ще бъда с вашия паспорт и ще нося вашето наметало. Така ще пътувам за Лондон и ще пристигна в безопасност.

— Искате да кажете, че ще се представите за мен? Но, мило момиче...

Тя отвори чантата си и извади малко квадратно огледало.

— Погледнете. Погледнете ме, а след това погледнете и собственото си лице.

И тогава той разбра, разбра какво го бе смутило. Сестра му Памела, която бе починала преди около двадесет години. Той и Памела си приличаха много. Голяма семейна прилика. Лицето ѝ беше малко мъжки тип, а вероятно като млад неговото лице е било малко женствено. И двамата имаха извит орлов нос, наклонени вежди, коса усмивка. Памела беше висока метър и седемдесет и два, а той метър и седемдесет и осем.

Сър Стафорд погледна жената, която му бе поднесла огледалото.

— Приличаме си, това ли искате да кажете? Но, мило момиче, не бихме могли да заблудим никой, който познава вас или мен.

— Естествено. Но нима не разбирате? Това не е и необходимо. Аз пътувам с панталон. Вие пътувахте с качулката на главата. Трябва само да отрежа косата си, да я увия във фунийка от вестник и да я изхвърля в едно от кошчетата тук. После си слагам вашето наметало с качулката, у мен са бордната ви карта, вашият паспорт и билет. И освен ако на самолета няма някой, който ви познава добре, а предполагам, че едва ли има такъв човек, защото вече щеше да ви е заговорил, аз ще мога съвсем безопасно да пътувам, представяйки се за вас. Ще показвам вашия паспорт, когато е необходимо, и ще нося наметалото и качулката така, че само носът, устата и очите ми да се виждат. Ще мога да си отида необезпокоявана, когато самолетът се приземи, защото

някой няма да знае, че съм пътувала с него. Ще си изляза спокойно и ще изчезна сред тълпите от хора в Лондон.

— А аз какво ще правя? — попита сър Стафорд с лека усмивка.

— Мога да ви предложа нещо, ако имате смелостта да го приемете.

— Казвайте. Винаги с удоволствие изслушвам предложения.

— Ще станете, ще отидете да купите списание или вестник, или някакъв подарък от щанда. Ще оставите наметалото си тук, на седалката. Когато се върнете с покупките си, ще седнете някъде другаде — да кажем, на края на онази пейка отсреща. Пред вас ще има чаша, същата, която и сега е тук. В нея ще има нещо, което ще ви приспи. Ще поспите в някой тих ъгъл.

— А после?

— Ще предположат, че сте станал жертва на обир. Някой ще е прибавил малко приспивателно към бирата ви и ще е откраднал портфейла ви. Нещо такова. Вие ще кажете кой сте, ще уведомите, че паспортът и нещата ви са били откраднати. Съвсем лесно можете да докажете самоличността си.

— Вие знаете кой съм? Искам да кажа, знаете името ми?

— Все още не — отговори тя. — Още не съм видяла паспорта ви. Нямам никаква представа кой сте.

— И въпреки това твърдите, че лесно мога да докажа самоличността си.

— Имам правилна преценка за хората. Зная кой е важен и кой не е. Вие сте влиятелен човек.

— И защо мислите, че ще направя всичко това?

— Вероятно, за да спасите живота на човешко същество.

— Не е ли доста преувеличена историята ви?

— Да, много е лесно да не повярва човек в нея. Вие вярвате ли ми?

Той я погледна замислено.

— Знаете ли как говорите? Като красива шпионка от някой трилър.

— Може би. Но не съм красива.

— И не сте шпионка?

— Вероятно мога да бъда наречена и така. Притежавам определена информация, която искам да запазя. Ще трябва да ми

повярват. Това е информация, която би била ценна за вашата страна.

— Не мислите ли, че се държите малко абсурдно?

— Така е. Ако това се напише, би изглеждало абсурдно. Но толкова абсурдни неща са истина, нали?

Той я погледна отново. Толкова приличаше на Памела. Предложението ѝ беше смешно, абсурдно, абсолютно невъзможно, а вероятно и опасно. Опасно за него. За съжаление обаче точно това го привличаше. Каква дързост да му предложи такова нещо! Какво ли би излязло от тази история? Естествено би било интересно да разбере.

— И какво ще получа аз? — попита той. — Ето това искам да зная.

Тя го погледна, обмисляйки отговора си, и каза:

— Забавление. Нещо, различно от случките от всекидневието? Средство против скуката, може би. Нямаме много време. Зависи от вас.

— А какво ще стане с *вашия* паспорт? Трябва ли да си купя перука, ако продават такова нещо тук? Трябва ли да се представя за жена?

— Не. Не става въпрос за размяна на ролите. Вие ще бъдете ограбен и приспан със сънотворно, но си оставате вие. Решавайте. Времето лети, да не се бавим. Трябва да се преобразя.

— Печелите — каза той. — Когато на човек му предложат нещо необичайно, той не трябва да отказва.

— Надявах се, че ще приемете нещата така, но все пак беше случайно попадение.

Сър Стафорд извади паспорта си и го сложи във външния джоб на наметалото. След това стана, прозя се, озърна се наоколо, погледна часовника си и тръгна към щанда, където бяха изложени различни стоки. Дори не се обърна назад. Купи една книжка и зараглежда няколко пухкави животни, подходящ подарък за дете. Накрая избра една панда. Огледа фоайето и се върна там, където бе седял. Наметалото бе изчезнало, момичето също. На масата все още стоеше половин чаша бира. Ето сега поемам риск, помисли си той. Взе чашата, премести се малко встрани и я изпи. Без да бърза. Изпи я бавно. Вкусът ѝ беше съвсем същият, както преди.

— А сега да видим — каза сър Стафорд. — А сега да видим.

Прекося фоайето и отиде в един далечен ъгъл. Там седеше доста шумно семейство и всички се смееха и говореха. Седна близо до тях,

прозя се и отпусна глава на облегалката. Обявиха полет за Техеран. Доста пътници станаха и отидоха да се наредят пред определения изход. Фоайето все още бе наполовина пълно. Сър Стафорд отвори книгата. Прозя се отново. Сега наистина му се спеше, да, много му се спеше... Трябва да реши къде е най-добре да заспи. Някъде, където може да остане...

Трансевропейските аеролинии обявиха заминаването на своя самолет с полет 309 за Лондон.

Не бяха малко хората, които станаха в отговор на повикването. Но междувременно още пътници бяха влезли във фоайето и чакаха за други самолети. Последваха съобщения за мъгла в Женева и за други несгоди при пътуването. Среден на ръст строен мъж, облечен с тъмносиньо наметало, чиято червена подплата се виждаше, с качулка, ниско спусната над късо подстриганата му коса — не много по-рошава от косите на повечето младежи в наше време — прекоси фоайето и зае мястото си на опашката за самолета. Показа бордната си карта и мина през изход номер 9.

Последваха още съобщения. „Суисеър“ обяви полог за Цюрих, БЕА^[2] — за Атина и Кипър, а след това дойде и друго съобщение.

— Моля, госпожица Дафни Теодофанус, пътуваща за Женева, да се яви на гишето. Полетът за Женева се отлага поради мъглата. Пътниците ще летят през Атина. Самолетът е готов за излитане.

Следваха други съобщения за пътници за Япония, Египет, въздушни линии обхващаха целия свят. Господин Сидни Кук, пътуващ за Южна Америка бе поканен да се яви на гишето, където го очакваше съобщение. Отново извикаха Дафни Теодофанус.

— Последно повикване за полет 309.

В един ъгъл на фоайето момиченце гледаше мъж в тъмносин костюм, който бе дълбоко заспал с глава, отпусната на облегалката на червения диван. В ръката си той държеше малка пухкава панда.

Момиченцето протегна ръка към пандата. Майка ѝ каза:

— Джоан, не пипай играчката. Горкият човек спи.

— Къде отива?

— Може би и той като нас отива в Австралия — отговори майката.

— Той има ли момиченце като мен?

— Сигурно има.

Момиченцето въздъхна и отново погледна пандата. Сър Стафорд Най продължаваше да спи. Той сънуваше, че се опитва да застреля леопард. „Изключително опасно животно — казваше той на водача на сафарито, който, го придружаваше. — Много опасно животно, така съм чувал. Не можеш да имаш доверие на леопардите.“

В този момент сънят се смени с друг, както става в сънищата, и той вече пиеше чай със своята пралеля Матилда и се опитваше да направи така, че тя да го чува. Леля му беше по-глуха от всякога! Сър Стафорд не бе чул нито едно от съобщенията, с изключение на първото за госпожица Дафни Теодофанус. Майката на момиченцето казваше:

— Винаги съм се чудила за липсващите пътници. Обикновено когато пътува със самолет, човек чува такива съобщения. За някой, който не могат да намерят. Някой, който не е чул повикването или не е на самолета, или нещо такова. Винаги се чудя кои са тези хора и какво правят, и *защо* не се явяват. Предполагам, че тази госпожица, как ѝ беше името, просто е изпуснала самолета си. Какво ще правят с нея сега?

Никой не можа да отговори на въпроса ѝ, защото никой нямаше нужната информация.

[1] Дух пакостник, герой от комедията на Шекспир „Сън в лятна нощ“. — Б.пр. ↑

[2] British European Airways (Британски въздушни линии). — Б.р. ↑

ГЛАВА II

ЛОНДОН

Апартаментът на сър Стафорд Най беше много приятен. Гледаше към Грийн парк. Той включи кафеварката и отиде да види какво му е донесла пощата тази сутрин. Не изглеждаше да има нещо особено интересно. Започна да сортира пратките — една-две сметки, квитанция и писма с доста безинтересни марки. Събра ги отново и ги остави на масата, където вече имаше и други писма, събирани през последните два дни. Помисли си, че скоро ще трябва да се заеме с тях. Секретарят му щеше да дойде по някое време следобед.

Върна се в кухнята, наля си кафе и го занесе на масата. Взе две-три писма, които бе отворил късно предишната вечер, когато се бе върнал. Погледна едното от тях и докато го четеше, на лицето му се появи лека усмивка.

— Единадесет и половина — каза сър Стафорд. — Подходящо време. Чудя се. По-добре е просто да обмисля нещата и да се подготвя за Четуинд.

Някой пусна нещо в пощенската кутия. Сър Стафорд отиде в коридора и взе сутрешния вестник. В него имаше много малко новини. Политическа криза, новина от чужбина, която би могла да е обезпокояваща, но той не мислеше, че е така. Просто някакъв журналист даваше воля на чувствата си и се опитваше да направи нещата по-значителни, отколкото всъщност бяха. Трябваше да се предлага на хората нещо за четене. Момиче е било удушено в парка. Винаги имаше удушени момичета. По едно на ден, помисли си той коравосърдечно. Нямаше отвлечени или изнасилени деца тази сутрин. Това бе приятна изненада. Сър Стафорд си приготви препечена филийка и изпи кафето си.

По-късно той излезе на улицата и тръгна през парка към Уайтхол. Усмиваше се на себе си. Струваше му се, че тази сутрин животът е хубав. Замисли се за Четуинд. Четуинд беше истински

глупак. Добра фасада важен на вид и изключително подозрителен към другите. За сър Стафорд щеше да е удоволствие да поговори с Четуинд.

Пристигна в Уайтхол със закъснение от седем минути. Това се дължеше единствено на неговата собствена значимост, сравнена със значимостта на Четуинд, помисли си той. Влезе в стаята. Четуинд седеше на бюрото си, покрито с документи, в кабинета имаше и секретар. Четуинд изглеждаше достатъчно важен, както винаги, когато успееше да го постигне.

— Здравей, Най — каза с широка усмивка на впечатляващо хубавото си лице. — Радваш ли се, че се върна? Как беше в Малая?

— Горещо — каза Стафорд Най.

— Да. Е, предполагам, че винаги е така. Говориш за климата, а не за политическата ситуация, нали?

— О, само за климата — отговори Стафорд Най. Той прие предложената цигара и седна.

— Има ли някакви резултати, за които искаш да поговорим?

— О, едва ли. Нищо, което би нарекъл резултати. Предадох доклада си. Всичко беше само много приказки, както обикновено. Как е Лейзънби?

— О, досаден както винаги. Той никога няма да се промени — каза Четуинд.

— Не, това би означавало да се надяваме на твърде много. Никога досега не бях работил с Баскъм. Той може да е доста забавен, ако поиска.

— Така ли? Не го познавам много добре. Да. Навярно може и да е забавен.

— Да, да. Предполагам, че нямаш никакви други новини?

— Не, нищо. Нищо, което би те заинтересувало.

— В писмото си не споменавах защо искаш да ме видиш.

— О, просто да си поговорим за някои неща. Нали разбираш, в случай че си донесъл специални сведения. Нещо, за което трябва да сме подготвени. Въпроси в Парламента. Такива работи.

— Да, разбира се.

— Върнал си се със самолет, нали? Разбрах, че си имал малко неприятности.

Стафорд Най си придаде вида, който предварително бе решил да си придаде. Беше малко мрачен с леко загатнато раздразнение.

— А, значи си чул, така ли? — каза той. — Глупава история.

— Да. Сигурно е било глупаво.

— Невероятно е как всичко винаги стига до пресата — каза Стафорд Най. — Тази сутрин във вестника имаше един параграф за това, поместен в последния момент.

— А предполагам, че би предпочел да не беше така?

— Е, прави ме да изглеждам малко като глупак, нали? — отговори Стафорд Най. — Трябва да си го призная. И то на моите години!

— Какво точно стана? Чудех се дали не преувеличават във вестника.

— Е, предполагам, че са го използвали колкото могат по-добре, това е всичко. Знаеш какви са. Страшно отегчителни. В Женева имаше мъгла и трябваше да пренасочат самолета. После във Франкфурт ни забавиха два часа.

— Тогава ли се случи?

— Да. Човек се отегчава до смърт по тези летища. Кацащи самолети, излитащи самолети. Съобщенията по уредбата вървят с пълна пара. Полет 302 за Хонконг, полет 109 за Ирландия. Едно, второ, трето. Хора стават, излизат, а ти просто седиш и се прозяваш.

— Какво точно стана? — попита Четуйнд.

— Ами, имах чаша бира пред себе си, беше пилзенска, и реших да си взема нещо за четене. Бях прочел всичко, което имах у себе си, затова отидох до щанда и купих някаква глупава книга. Мисля, че беше детективски роман. Купих също и пухкаво животинче за една от племенниците ми. След това се върнах, допих бирата си, отворих книгата и съм заспал.

— Да, разбирам. Заспал си.

— Ами съвсем естествено нещо, нали? Предполагам, че са обявили полета ми, но дори и да са го направили, не съм чул. И е съвсем ясно защо не съм чул. Мога да спя, на което и да е летище по всяко време, но мога също така и да чуя съобщение, което се отнася до мен. А този път не съм го чул. Когато се събудих, или по-точно, когато се съвзех, наречи го както искаш, ми оказваха медицинска помощ.

Очевидно някой е сложил Мики Фин^[1] или нещо друго в бирата ми. Сигурно го е направил, докато съм бил за книгата.

— Доста странно, не мислиш ли? — попита Четуинд.

— Е, никога по-рано не ми се беше случвало — каза Стафорд Най. — И се надявам да не се повтори. Разбираш ли, кара те да се чувстваш ужасен глупак. А остава и главоболие. Имаше лекар и някакво същество, което беше сестра или нещо подобно. Явно не беше станало нищо чак толкова страшно. Бяха откраднали портфейла ми с малко пари и паспорта. Разбира се, беше неприятно. За щастие нямах много пари. Чековете ми бяха в един вътрешен джоб. Човек винаги трябва да има някакви документи, в случай че загуби паспорта си. Така или иначе, аз имах писма и други неща и не беше трудно да се установи самоличността ми. Всичко се уреди и продължих за Лондон.

— Все пак е доста неприятно за теб. Искам да кажа за човек с твоето положение — изрече Четуинд и в гласа му се долавяше неодобрение.

— Да — отговори Стафорд Най. — Не ме показва в много добра светлина, нали? Искам да кажа не така умен, както човек с моето... въз... положение би трябвало да бъде.

Идеята сякаш го забавляваше.

— Разбра ли дали това се случва често?

— Не мисля, че е нещо обичайно. Но би могло и да бъде. Предполагам, че всеки човек със склонност да краде би могъл да забележи някой заспал, да бръкне в джоба му и, ако е добър в занаята си, да се добере до портфейл или тефтер, или нещо такова и да се надява на малко късмет.

— Доста неприятно е да се загуби паспорт.

— Да. Сега ще трябва да искам нов. Да давам разни обяснения, предполагам. Както вече казах, цялата история е ужасно глупава. И нека да погледнем нещата такива, каквито са, Четуинд, тя определено не ме показва в много добра светлина, нали?

— Е, вината не е твоя, скъпо момче, вината не е твоя. Можеше да се случи на всеки, абсолютно на всеки.

— Много мило, че го казваш — отговори Стафорд Най, усмихвайки се любезно. — Това ще ми бъде добър урок, нали така?

— Не мислиш, че някой е искал точно *твоя* паспорт?

— Едва ли — отговори Стафорд Най. — За какво му е моят паспорт? Освен ако някой не е искал да ме ядоса, но е малко вероятно. Или някой си е харесал снимката на паспорта ми — а това е още по-малко вероятно.

— Срещна ли някой познат на летището, къде каза, че е било — във Франкфурт ли?

— Не, не. Абсолютно никой.

— Говори ли с някого?

— Не специално. Размених няколко думи с една приятна дебела жена с малко момиченце, което се опитваше да забавлява. Идваше от Уиган, мисля, и пътуваше за Австралия. Не си спомням никой друг.

— Сигурен ли си?

— Имаше и някаква жена, която искаше да знае какво трябва да направи, ако иска да учи археология в Египет. Казах ѝ, че не зная нищо по въпроса. Посъветвах я да отиде и да попита в Британския музей. Разменихме и две-три думи с един мъж, който мисля, че беше противник на вивисекцията. Много се вживяваше.

— Човек не може да не чувства, че зад подобни случаи винаги има нещо — отбеляза Четуинд.

— Какви случаи?

— Ами това, което е станало с теб.

— Не виждам какво може да се крие зад него — каза сър Стафорд. — Смяя да твърдя, че журналистите биха могли да измислят някаква история, страшно ги бива в тези неща. Но все пак случката е глупава. За Бога, нека я забравим. Предполагам, че сега, след като писаха за нея във вестниците, всичките ми приятели ще започнат да ме разпитват. Как е старият Лейланд? С какво се занимава сега? Чух това-онова за него там. Той винаги говори прекалено много.

Двамата мъже продължиха да водят приятелски служебен разговор още десетина минути, след това сър Стафорд стана и си тръгна.

— Имам да свърша много неща тази сутрин — каза той. — Трябва да купя подаръци за роднините си. Проблемът е, че когато човек отива в Малая, роднините му очакват да им донесе екзотични подаръци. Мисля да отида до „Либъртис“. Там имат хубави стоки от Изтока.

Той излезе бодро в коридора и кимна на няколко души, които познаваше. След като сър Стафорд си излезе, Четуинд се обади по телефона на секретаря си.

— Попитай полковник Мънроу дали може да дойде при мен.

Полковник Мънроу влезе, водейки със себе си още един висок човек на средна възраст.

— Не зная дали познавате Хоршам от Секретната — каза той.

— Мисля, че сме се срещали — отговори Четуинд.

— Най току-що си тръгна, нали? — попита полковник Мънроу. — Има ли нещо в тази история за Франкфурт? Искам да кажа, нещо, което трябва да вземем под внимание.

— Струва ми се, че не — отговори Четуинд. — Той е малко ядосан. Мисли, че историята го прави да изглежда глупак. Кое е вярно, разбира се.

Мъжът на име Хоршам кимна утвърдително:

— Значи той го приема така?

— Е, постара се да не покаже особено недоволството си — каза Четуинд.

— И все пак знаете, че не е глупак, нали? — забеляза Хоршам.

Четуинд сви рамене и каза:

— Такива неща се случват понякога.

— Зная, да, да, зная — отговори полковник Мънроу. — И все пак, винаги някак си съм чувствал, че Най е малко непредсказуем. Че по един или друг начин, може да не е съвсем *благонадежден* във възгледите си.

Мъжът, на име Хоршам проговори:

— Няма нищо срещу него. Съвсем нищо, доколкото *ние* знаем.

— О, не исках да кажа, че има нещо. Съвсем не исках да кажа това. Само, как точно да се изразя... невинаги се отнася много сериозно към нещата.

Мистър Хоршам имаше мустаци. Намираще, че е полезно да има мустаци. Те му служеха за прикритие в моменти, когато му беше трудно да сдържи усмивката си.

— Той не е глупак — каза Мънроу. — Има мозък, нали разбирате. Не мислите, че — е, искам да кажа, не мислите, че би могло да има нещо съмнително в тази история?

— От негова страна? Струва ми се, че не.

— Вие сте работили върху случая, Хоршам?

— Все още не сме имали достатъчно време. Но, доколкото знам, всичко е наред. И все пак паспортът му е бил използван.

— Използван? Как?

— Минал е през „Хийтроу“.

— Искате да кажете, че някой се е представил за сър Стафорд Най?

— Не, не. Не точно така. Едва ли бихме могли да очакваме такова нещо. Минал е заедно с други паспорти. Разбирате ли, не е имало никаква тревога. Доколкото зная, по това време той дори не се е бил събудил от сънотворното или каквото е било там. Все още е бил във Франкфурт.

— Но някой е могъл да открадне паспорта му, да се качи на самолета и да влезе в Англия.

— Да, така предполагахме — каза Мънроу. — Или някой е взел портфейла, в който е имало пари и паспорт, или някой е имал нужда от паспорт и се е спрял на сър Стафорд Най като удобен човек, от когото да го вземе. На масата е чакала чаша бира, слага малко приспивателно в нея, изчаква докато човекът заспи, взема паспорта и опитва какво ще стане.

— Но в крайна сметка нали гледат паспортите? Трябва да са видели, че не е същият човек — отбеляза Четуинд.

— Да, вероятно е съществувала някаква прилика, разбира се — каза Хоршам. — Но не е имало никаква информация, че той е изчезнал, не е имало нареждане да се следи точно за този паспорт по какъвто и да било начин. От закъснял самолет слиза огромна тълпа. Човекът до голяма степен прилича на снимката в паспорта. И толкова. Бърз поглед, връщат му го, преминава нататък. Така или иначе, следят за чужденците, които влизат, а не за англичаните. Тъмна коса, тъмносини очи, гладко обръснат, метър и седемдесет и осем или колкото е там. Това е почти всичко, което искат да проверят. Не е в списъка на нежелани чужденци или нещо такова.

— Зная, зная. И все пак човек би казал, че ако някой е искал просто да открадне портфейл или пари, не би използвал паспорта, нали? Твърде много рискува.

— Да — каза Хоршам. И точно това е интересното в цялата история. Разбира се, ние сме започнали разследване и задаваме някои

въпроси тук-там.

— А какво е вашето мнение?

— Все още не бих искал да казвам нищо — отговори Хоршам. —
Нужно е малко време, нали разбирате. Човек не трябва да прибързва.

— Те всички са еднакви — отбеляза полковник Мънроу, когато Хоршам излезе от стаята. — Никога не ти казват нищо, тези проклетници от „секретната“. Дори и да мислят, че са по следите на нещо, не биха го признали.

— Естествено, защото може и да грешат — каза Четуинд.

Това изглеждаше типичен политически възглед.

— Хоршам е изключително добър — отговори Мънроу. — Много го ценят в центъра. Малко вероятно е да греша.

[1] Спиртна напитка с наркотик — Б.р. ↑

ГЛАВА III

ЧОВЕКЪТ ОТ ХИМИЧЕСКОТО ЧИСТЕНЕ

Сър Стафорд се върна в апартамента си. От кухнята изскочи една едра жена и го поздрави с добре дошъл.

— Виждам, че сте се върнали и всичко е наред, сър. Тези ужасни самолети. Човек никога не може да е сигурен, нали?

— Съвсем вярно, мисис Уърит — каза сър Стафорд Най. — Самолетът закъсна два часа.

— Като колите са, нали? — продължи госпожа Уърит. — Искам да кажа, че човек никога не знае какво може да се повреди. Само дето е по-страшно, така да се каже, защото си във въздуха, нали? Не може просто да спреш до бордюра, не е същото, нали? Ето, вие например. Аз самата не бих се качила на самолет за нищо на света. Поръчала съм някои неща. Надявам се, че нямате нищо против. Яйца, масло, кафе, чай — нареждаше тя със словоохотливостта на екскурзовод от Близкия изток, който показва двореца на някой фараон. — Така — госпожа Уърит спря, за да си поеме дъх. — Мисля, че това е всичко, от което ще имате нужда. Поръчах и френската горчица.

— Не „Дижон“, нали? Винаги се опитват да ти пробутат „Дижон“.

— Не зная кой е бил той, но горчицата е „Естер драгон“, от тази, която обичате, нали така?

— Точно така — каза сър Стафорд. — Вие сте истинско чудо.

Мисис Уърит беше доволна. Тя се оттегли отново в кухнята, а сър Стафорд сложи ръка на дръжката на вратата, готвейки се да влезе в спалнята.

— Предполагам, че направих добре, като дадох дрехите ви на господина, който дойде за тях, сър? Вие не бяхте казали нищо, не бяхте оставили бележка или нещо такова.

— Какви дрехи? — попита сър Стафорд, като се спря.

— Два костюма, така каза господинът, който дойде за тях. Беше от „Туис и Бониуърк“, мисля, че е същата фирма, от която идваха и

преди. Имахме малък спор с пералнята „Уайт суон“, ако съм запомнила правилно.

— Два костюма? — попита сър Стафорд. — Кои костюми?

— Ами единият беше онзи, с който пътувахте, сър. Помислих, че той ще трябва да е единият. Не бях съвсем сигурна за другия, но имате един син на ситно райе, за който не ми наредихте нищо, преди да заминете. Той имаше нужда от чистене, а трябваше и да се зашие малко десният маншет, но не исках да върша това на своя глава, докато ви нямаше. Не обичам да правя такива неща — каза госпожа Уърит с явно достойнство.

— Значи човекът, който и да е бил той, отнесе тези два костюма?

— Надявам се, че не съм направила грешка, сър — разтревожи се госпожа Уърит.

— За синия костюм на райе няма значение. Дори бих казал, че така е по-добре. Но костюмът, с който пътувах...

— Той е малко тънък за това време на годината, сър, нали разбирате, сър. Подходящ е за онези места, където сте били, там е горещо. А и имаше нужда от чистене. Той каза, че сте се обадили за тях. Така каза господинът, който дойде за костюмите.

— Той ли отиде да ги вземе от стаята ми?

— Да, сър. Помислих си, че така ще е най-добре.

— Много интересно — каза сър Стафорд. — Много интересно.

Той влезе в спалнята си и се огледа. Беше спретнато и подредено. Леглото беше оправено, ясно си личеше ръката на госпожа Уърит. Електрическата му самобръсначка се зареждаше, вещите му на тоалетката бяха в пълен порядък.

Сър Стафорд отиде до гардероба и погледна вътре. Разгледа и чекмеджетата на шкафа, който стоеше близо до прозореца. Всичко беше съвсем спретнато. Всъщност беше много по-спретнато, отколкото трябваше да бъде. Той бе разопаковал някои неща предишната вечер, но бе направил това съвсем повърхностно. Беше нахвърлял бельо и разни други неща в съответните чекмеджета, но не ги беше подредил. Смяташе да го направи или днес, или утре. Не очакваше мисис Уърит да го свърши вместо него. От нея искаше само да оставя нещата така, както ги е намерила. А и след като се бе върнал от чужбина, му трябваше време за пренареждане и смяна на някои неща поради разликата в климата. Значи някой беше оглеждал тук, някой беше

отварял чекмеджетата, беше ги прегледал бегло и защото е бързал бе върнал нещата на мястото им по-внимателно и ги бе подредил по-добре, отколкото е трябвало. Беше свършил работата си бързо и внимателно и си бе тръгнал с два костюма и правдоподобно обяснение. Един костюм, който сър Стафорд е носил по време на пътуването си, и още един от тънка материя, който също е можел да бъде взет в чужбина и след това върнат вкъщи. Но защо?

— Защото някой е търсил нещо — каза си сър Стафорд замислено. — Но какво? И кой? А може би и защо? Да, наистина е интересно.

Седна на стола и се замисли. След малко погледът му попадна на масата край леглото му, където доста наперено седеше малка пухкава панда. Сър Стафорд отиде до телефона и набра един номер.

— Ти ли си, лельо Матилда? — попита той. — Стафорд се обажда.

— А, значи си се върнал, скъпо момче. Толкова се радвам. Вчера четох във вестника, че в Малая има холера, или поне си мисля, че беше Малая. Непрекъснато обърквам всички тези места. Надявам се, че скоро ще дойдеш да ме видиш. Не се преструвай на зает. Изключено е да си зает непрекъснато. Всъщност човек може да приеме такова извинение само от магнати, от хора в бизнеса, нали разбираш, които живеят сред непрекъснати сливания и поглъщания на фирми. Нямам представа какво означава цялата тази заетост. Някога означаваше да си вършиш работата както трябва, но сега означава неща, свързани с атомната бомба и с бетонни заводи — каза леля Матилда разгорещено. — И тези ужасни компютри, които винаги изчисляват погрешно, да не говорим за това, че не са направени в подходяща форма. Наистина животът стана доста труден за нас. Не можеш да си представиш какво са направили с банковата ми сметка. А също и с пощенския ми адрес. Е, мисля, че съм живяла прекалено дълго.

— Изобщо не си мисли такова нещо! Удобно ли е да мина следващата седмица?

— Ела още утре, ако искаш. Поканила съм викария на вечеря, но лесно мога да я отложя.

— О, слушай, няма нужда да го правиш.

— Напротив, точно така трябва. Той е изключително досаден, а освен това иска нов орган. А този, старият, си е добър. Искам да кажа,

че проблемът е не в органа, а в органиста. Наистина ужасен музикант. Викарият го съжалява, защото е загубил майка си, към която е бил много привързан. Но фактът, че обичаш майка си, не те прави по-добър музикант, нали? Искам да кажа, че човек трябва да вижда нещата такива, каквито са.

— Точно така. Ще трябва да дойда през следващата седмица — трябва да се погрижа за някои неща. Как е Сибил?

— Прекрасно дете! Много е непослушна, но е толкова сладка.

— Донесох ѝ една пухкава панда — каза сър Стафорд Най.

— Много мило от твоя страна, скъпи.

— Надявам се, че ще ѝ хареса — каза сър Стафорд улавяйки погледа на пандата с известно чувство на безпокойство.

— Е, във всеки случай, тя е много добре възпитана — каза леля Матилда и това беше малко неопределен отговор, чието значение не се хареса особено на сър Стафорд.

Леля Матилда предложи възможни влакове за следващата седмица, предупреждавайки го, че те често или не се движат, или променят разписанието си, като освен това поиска да ѝ занесе сирене „Камамбер“ и половинка „Стилтън“^[1].

— Вече е невъзможно да се купи нещо тук. Нашият магазин — продавачът беше толкова мил човек, толкова внимателен и с такъв добър вкус към онова, което ние всички харесвахме — изведнъж бе превърнат в супермаркет, шест пъти по-голям, всичко бе преустроено, кошници и метални колички, които човек разкарва наоколо и се опитва да напълни с ненужни неща, майките, които непрекъснато губят децата си, плачат и изпадат в истерия. Много уморително. Е, ще те чакам, скъпо момче — и тя затвори телефона.

Той веднага извънтя отново.

— Ало? Стафорд? Обажда се Ерик Пю. Разбрах, че си се върнал от Малая — какво ще кажеш да вечеряме заедно днес?

— С удоволствие.

— Чудесно. Лимпитс кльб, осем и петнадесет?

Когато сър Стафорд затваряше телефона, мисис Уърит влезе задъхана в стаята.

— Един джентълмен е долу и иска да ви види, сър. Искам да кажа, поне аз мисля, че е такъв. Във всеки случай, твърди, че няма да имате нищо против.

— Как се казва?

— Хоршам, сър, както онова място по пътя за Брайтън.

— Хоршам? — сър Стафорд бе малко изненадан.

Той излезе от спалнята си и тръгна надолу по стълбите, които водеха към голяма всекидневна на долния етаж. Госпожа Уърит не бе сбъркала. Наистина беше Хоршам и изглеждаше точно така, както бе изглеждал преди половин час — силен, внушаващ доверие, с вдлъбнатина на брадичката, румени бузи, рунтави посивели мустаци и невъзмутим вид.

— Надявам се, че нямате нищо против — каза той приятелски, като стана на крака.

— Надявате се, че нямам нищо против какво? — попита сър Стафорд Най.

— Да ме видите отново толкова скоро. Срецнахме се в коридора пред стаята на Гордън Четуинд, ако си спомняте.

— Нямам никакви възражения — каза сър Стафорд и плъзна кутията с цигари по масата. — Седнете. Нещо забравено, нещо останало неизречено?

— Мистър Четуинд е много приятен човек — каза Хоршам. — Поговорихме си. С него и с полковник Мънроу. Те са малко разтревожени от всичко това, нали разбирате. Искам да кажа за вас.

— Така ли?

Сър Стафорд Най също седна. Усмиваше се, пушеше и гледаше замислено Хенри Хоршам.

— И оттук къде отиваме?

— Тъкмо се чудех дали мога, без да проявявам прекалено любопитство, да попитам къде отивате вие оттук?

— С удоволствие ще ви кажа. Ще гостувам на една моя леля, лейди Матилда Клекхийтън. Ако искате, ще ви дам адреса.

— Зная го — каза Хенри Хоршам. — Е, предполагам, че идеята е добра. Тя ще се радва да разбере, че сте се върнали у дома жив и здрав. Можеше и да е по-различно, нали?

— Така ли мислят полковник Мънроу и мистър Четуинд?

— Е, знаете как е, сър — каза Хоршам. — Прекрасно знаете. Хората от този отдел винаги се безпокоят. Не са сигурни дали да ви вярват или не.

— Дали да ми вярват? — попита сър Стафорд обидено. — Какво искате да кажете с това, мистър Хоршам?

Мистър Хоршам не се стресна. Той само се усмихна.

— Вижте, създали сте си репутация, че не приемате нещата сериозно.

— О! Помислих дали не искате да кажете, че съм симпатизант на комунистите или че съм преминал на другата страна. Нещо такова.

— О, не, сър. Те просто мислят, че не сте сериозен. Смятат, че от време на време обичате да си позволявате по някоя шега.

— Човек не може да изживее живота си, непрекъснато приемайки себе си и останалите сериозно — отбеляза сър Стафорд Най с неодобрение.

— Не. Но, както вече казах, поели сте доста голям риск.

— Чудя се дали въобще ми е ясно за какво говорите.

— Ще ви обясня. Понякога нещата се объркват и то невинаги по нечия вина. Случва се, така че, както казват, се намесва Всевишният или другият — имам предвид онзи с опашката.

Сър Стафорд започваше леко да се забавлява.

— Става дума за мъглата в Женева ли? — попита той.

— Точно така, сър. В Женева имаше мъгла и това обърка плановете на някои хора. Един човек попадна натясно.

— Разкажете ми всичко — каза сър Стафорд Най — Наистина бих искал да зная.

— Ами, когато вашият самолет излетял от Франкфурт вчера, една пътничка липсвала. Вие вече сте били изпили бирата си и сте седели удобно сам в един ъгъл, похърквайки тихо. Една пътничка не се явила и я повикали по уредбата два пъти. В крайна сметка най-вероятно самолетът е излетял без нея.

— А-ха. И какво е станало с нея?

— Би ми било интересно да узная. Във всеки случай, паспортът ви е пристигнал на „Хийтроу“, въпреки че вие не сте.

— И къде е сега? Трябва ли да съм си го получил?

— Не. Не мисля. Това би била много набързо свършена работа. Онова приспивателно се оказало добро и надеждно. Точно каквото е било нужно, ако мога да се изразя така. Приспало ви е и ви е изключило от играта, без да предизвика някакви особено неприятни странични ефекти.

— Е, после имах ужасно главоболие — отбеляза сър Стафорд.

— Ами не е възможно да се избегне това. Не и при създадите се обстоятелства.

— Тъй като, изглежда, знаете всичко, обяснете ми, какво щеше да се случи, ако бях отказал да приема предложението, което вероятно — казвам само вероятно — ми е било направено?

— Може би е щяло да бъде краят за Мери Ан.

— Мери Ан? Коя е Мери Ан?

— Мис Дафни Теодофанус.

— Струва ми се, че чух да споменават подобно име — съобщиха, че не се е явила за полета си.

— Да, тя пътуваше под това име, а ние я наричаме Мери Ан.

— Коя е тя? Питам само от любопитство.

— В своята област тя е, така да се каже, върхът.

— А коя е нейната област? Тя от нашите ли е или е от техните, ако, разбира се, знаете кои са „техните“? Трябва да призная, че аз самият малко се затруднявам, когато трябва да решавам.

— Да, не е толкова лесно, нали? Разбира се, като се имат предвид китайците и руснаците и странната организация, която стои зад студентските вълнения, и новата мафия и доста интересната група в Южна Америка. И хубавата малка компания от финансисти, които сякаш замислят нещо. Да, не е лесно да се определи.

— Мери Ан — каза сър Стафорд Най замислено. — Струва ми се, че сте избрали странно име за нея, след като истинското ѝ име е Дафни Теодофанус.

— Ами майка ѝ е гъркиня, баща ѝ — англичанин, а дядо ѝ е бил австрийски поданик.

— Какво щеше да се случи ако не бях ѝ, въъ, дал назаем една дреха.

— Можело е да бъде убита.

— Хайде, хайде, наистина ли?

— Безпокои ни летище „Хийтроу“. Напоследък там се случиха някои неща, които трябва малко да се поизяснят. Ако самолетът беше летял през Женева, както беше предвидено, всичко щеше да е наред. Щеше да ѝ е осигурена надеждна защита. Но при създадите се обстоятелства нямаше да има време да се уреди нищо, а в наше време

никога не се знае кой кой е. Всички играят двойна или тройна, та дори и четворна игра.

— Карате ме да се тревожа — отговори сър Стафорд Най. — Но тя е добре, нали? Това ли искате да ми кажете?

— Надявам се, че е добре. Не сме чули обратното.

— Ако този факт може да ви помогне, днес някой е идвал тук сутринта, докато говорех с приятелчетата си в Уайтхол. Казал е, че съм се обадил на фирма за химическо чистене и е взел костюма, който носех вчера, а също и още един. Разбира се, може другият костюм просто да му е харесал, или пък да му е станало навик да колекционира костюми на мъже, които скоро са се върнали от чужбина. Или... е, може би вие имате да добавите някое „или“?

— Навярно е търсел нещо.

— Да, мисля, че е така. Някой е търсел нещо. После отново е подредил всичко много спретнато. Не така, както бях оставил нещата си. Добре, търсел е нещо. Но какво?

— Аз самият не съм сигурен — бавно каза Хоршам. — А бих искал да зная. Някъде става нещо. Разни неща се подават, разбирате ли, като от лошо завързан пакет. Можеш да надзърнеш тук-там. В един момент мислиш, че нещо става на фестивала в Байройт, а в следващия ти се струва, че се подава от някое имение в Южна Америка, но след това откриваш следа в САЩ. Доста интриги се разиграват на различни места, които ще доведат до нещо. Може би е политика, а може и да е нещо съвсем различно. Вероятно става дума за пари. — Той добави: — Познавате мистър Робинсън, нали? Или по-скоро, мисля, мистър Робинсън спомена, че ви познава.

— Робинсън? — замисли се сър Стафорд Най. — Робинсън. Хубаво английско име. — Той погледна към Хоршам. — Голямо, жълтеникаво лице? Дебел? Замесен преди всичко във финансови сделки. Той също ли е на страната на ангелите^[2] — това ли искате да ми кажете?

— Не зная нищо за ангелите — отговори Хенри Хоршам. — Но той неведнъж ни е изваждал от затруднение тук, в страната. Хора като мистър Четуинд не го харесват много. Предполагам смятат, че им излиза много скъпо. Доста голям скъперник е този мистър Четуинд. С голям успех си създава врагове там, където не трябва.

— Някога казваха „беден, но честен“ — отбеляза сър Стафорд замислено. — Разбирам, че вие бихте се изразили по-различно. Вие бихте описали нашия мистър Робинсън като скъп, но честен. Или да речем честен, но скъп. — Той въздъхна и добави тъжно: — Бих искал да зная за какво става въпрос. Така излиза, че съм замесен в нещо, за което нямам никаква представа.

Той погледна към Хенри Хоршам с надежда, Но Хоршам поклати глава.

— Нито един от нас не знае. Никой не знае какво точно става.

— Какво може да е скрито тук, за да дойде някой да рови и да търси?

— Честно казано, сър Стафорд, нямам никаква представа.

— Е, много жалко, защото и аз също.

— Доколкото ви е известно, не притежавате нищо. Никой не ви е давал нещо, което да съхраните, да предадете някъде, нещо, за което да се погрижите?

— Абсолютно нищо. Ако имате предвид Мери Ан, тя каза, ме иска да спаси живота си и това беше всичко.

— И ако във вечерните вестници не се появи нищо, значи наистина сте спасили живота ѝ.

— Сякаш това е краят, нали? Жалко. Любопитството ми започва да расте. Много бих искал да разбера какво ще стане по-нататък. Вие всички изглеждате много песимистично настроени.

— Честно казано, така е. Нещата вървят зле в страната ни. Нима се учудвате?

— Разбирам какво искате да кажете. Понякога и аз самият си мисля...

[1] Английско сирене, подобно на „Рокфор“. — Б.пр. ↑

[2] На английски *angel* означава „ангел“ и „финансов поддръжник“, меценат. — Б.пр. ↑

ГЛАВА IV

ВЕЧЕРЯ С ЕРИК

— Ще възразиш ли, ако ти кажа нещо, старче? — попита Ерик Пю.

Сър Стафорд го погледна. Познаваше Ерик Пю от години. Не бяха много близки. Сър Стафорд смяташе Ерик за доста скучен приятел. Но, от друга страна, беше верен. Освен това беше от онзи тип хора, които, макар и да не бяха забавни, имаха способността да бъдат осведомени. Хората му казваха нещо и той го запомняше. Понякога можеше да получи наистина полезна информация.

— Върнал си се от конференцията в Малая, нали?

— Да — отговори сър Стафорд.

— Нещо особено да се е случило там?

— Всичко беше както обикновено — отговори сър Стафорд.

— Аха. Чудех се дали нещо не е... е, нали разбираш какво искам да кажа. Дали не е станало нещо, което да предизвика сензация.

— Къде, на конференцията ли? Не, просто болезнено предсказуемо. Всички казваха онова, което се очакваше, само че за съжаление с много повече думи, отколкото би могъл да си представиш. Не зная защо ходя на тези неща.

Ерик Пю направи една-две доста скучни бележки за това, което китайците фактически замислят.

— Всъщност не смятам, че кроят нещо — каза сър Стафорд. — Нали разбираш, само обичайните слухове за болестите, от които страда горкият стар Мао, кой прави интриги срещу него и защо.

— А арабско-израелските отношения?

— Това също върви по план. По техния план, така да се каже. Но какво общо има с Малая?

— Изглежда малко като Лигавата Костенурка^[1] — каза сър Стафорд Най. — „Супата за вечеря, супа превъзходна.“ Защо е тази меланхолия?

— Знаеш ли, мислех си дали не си... — ще ми простиш, нали? Искам да кажа, че не си направил нищо, с което да опетниш името си,

нали?

— Аз ли? — попита много учудено сър Стафорд.

— Е, знаеш какъв си, Стаф. Понякога обичаш да шокираш хората, не е ли така?

— Напоследък се държа безупречно — отговори сър Стафорд. — Какво си чул за мен?

— Разбрах, че е имало някакви неприятности заради нещо, станало в самолета, когато си се връщал.

— О? Кой ти каза?

— Знаеш ли, срещнах стария Картисън.

— Ужасен дърт досадник. Винаги си въобразява разни работи, които не са се случили.

— Да, зная. Зная, че е такъв. Но той казваше, че някои хора — или поне Уинтъртън — изглежда мислят, че си направил нещо.

— Направил съм нещо? Бих искал да е така — каза сър Стафорд Най.

— Някаква шпионска игра се е раздвижила и той малко се безпокои за определени хора.

— Какво си мислят, че съм — някой нов Филби Или нещо подобно?

— Знаеш ли, понякога си много невнимателен в приказките и шегите си.

— Често е много трудно да устоя — отговори приятелят му. — Всички тези политици, дипломати и други подобни. Толкова противно сериозни са. От време на време ти се иска да ги пораздвижиш.

— Чувството ти за хумор е доста изкривено, момчето ми. Наистина е така. Понякога се тревожа за теб. Искали са да ти зададат няколко въпроса за нещо, което е станало по време на полета ти от Малая, и изглежда мислят, че не си... е, че вероятно не си им казал истината.

— А, значи така мислят? Интересно. Смятам, че трябва да се потрудя малко върху този въпрос.

— Недей да вършиш нищо прибързано.

— Понякога трябва и да се позабавлявам.

— Виж какво, приятелю, нали не искаш да провалиш кариерата си, само за да дадеш воля на чувството си за хумор?

— Вече започвам да стигам до заключението, че няма нищо по-отегчително от това да правиш кариера.

— Зная, зная. Винаги си бил склонен да мислиш така и виждаш, че не си се издигнал толкова, колкото би трябвало. По едно време беше между кандидатите за Виена. Не искам да те гледам как объркваш нещата.

— Уверявам те, че се държа изключително уравновесено и добродетелно — каза сър Стафорд Най и добави: — По-бодро, Ерик. Ти си добър приятел, но аз наистина не съм се провинил с никакви шеги и игри.

Ерик недоверчиво поклати глава.

Беше приятна вечер и сър Стафорд тръгна пеша към къщи през Грийн парк. Когато пресичаше алеята Бърдкейдж, една кола изскочи от улицата и мина само на сантиметри от него. Сър Стафорд беше човек с навици на спортист и отскочи на тротоара, където беше в безопасност. Колата изчезна надолу по улицата. Той се замисли. За момент беше готов да се закълне, че колата преднамерено се опита да го прегази. Интересна мисъл. Първо бяха претърсвали апартамента му, а сега и самият той вероятно е набелязан. Можеше и да е чисто съвпадение. И все пак през живота си, част от който бе прекарал в доста неспокойни райони и места, сър Стафорд се бе срещал с опасността. Той познаваше, така да се каже, вкуса и мириса ѝ. И сега я почувства. Някой някъде го дебнеше. Но защо? Каква бе причината? Доколкото знаеше, не бе направил нищо, с което да си навлече неприятности. Той се замисли.

Отключи апартамента си, влезе и взе пощата, която лежеше на пода. Нищо особено. Няколко сметки и един брой на списание „Лайфбуут“. Захвърли сметките на бюрото си и разкъса обвивката на списанието. Това беше кауза, за която той понякога допринасяше с нещо. Запрелиства страниците, без да се съсредоточава много, защото умът му все още бе погълнат от собствените му мисли. Но изведнъж спря. Между две от страниците беше прикрепено нещо. Беше залепено със скоч. Огледа го по-внимателно. Беше паспортът му, който му връщаха така неочаквано. Откъсна го и го разгледа. Последният печат бе от пристигането на „Хийтроу“ предишния ден. Тя бе използвала

паспорта му, бе стигнала дотук благополучно и бе избрала този начин, за да му го върне. Къде беше тя сега? Искаше му се да знае.

Чудеше се дали някога ще я види отново. Коя бе тя? Къде бе отишла и защо? Имаше чувството, че очаква второто действие на пиеса. Всъщност му се струваше, че първото действие едва ли е завършило. Какво бе видял? Може би една старомодна едноактна пиеса, изпълнявана преди главното представление. Момиче, което толкова абсурдно бе поискало да се облече и да се представи за мъж, което бе минало през паспортния контрол на „Хийтроу“, без да предизвика каквито и да било подозрения, и което бе изчезнало през този изход в Лондон. Не, сигурно никога вече нямаше да я види отново. Това го ядоса. Но защо, мислеше той, защо искам да я видя? Тя не беше особено привлекателна, не беше нищо особено. Не, не беше съвсем вярно. Тя все пак *беше* нещо особено, в нея имаше нещо, иначе не би могла да го накара, и то без много убеждаване, без открити сексуални намеци, без нищо друго, освен най-обикновена молба за помощ, да направи това, което тя искаше. Молба от едно човешко същество към друго, защото, както бе дала да се разбере, не точно с думи, но все пак бе дала да се разбере, тя познаваше хората и в него бе видяла човек, който би поел риск, за да помогне на друго човешко същество. И той бе поел риска, мислеше си със Стафорд Най. Тя можеше да сложи каквото иска в чашата му с бира. Ако бе пожелала, щяха да го намерят мъртъв, скрит в някой ъгъл на фоайето за заминаващите пътници на едно летище. И ако бе имала достатъчно познания за лекарствата, което несъмнено беше така, смъртта му можеше да бъде приписана на сърдечен удар, дължащ се на височината или на разликата в налягането, или на нещо подобно. Но защо да мисли за това? Вероятността да я види отново беше много малка и той се ядосваше.

Да, ядосваше се, а той не обичаше да се ядосва. Замисли се за известно време и после написа една обява, която трябваше да бъде поместена три пъти. „Пътник за Франкфурт. 3 ноември. Моля, свържете се със спътника си, отиващ за Лондон.“ Нищо повече. Тя или щеше да го потърси, или не. Ако обявата изобщо ѝ попаднеше, тя щеше да разбере кой я е дал. Беше използвала паспорта му, знаеше името му. Можеше да го намери. Може би щеше да му се обади. А може би не. Най-вероятно не. Ако не му се обадеше случаят щеше да

остане само една пиеса преди основното представление, малка глупава пиеска, която посреща закъснелите в театъра и ги забавлява, докато започне съществената част на вечерта. Пиеса от тези, които бяха много популярни преди войната. По всяка вероятност обаче той никога вече нямаше да я види и една от причините можеше да е фактът, че вече е свършила това, за което бе дошла в Лондон и е напуснала страната, отлитайки за Женева или за Близкия Изток, за Русия, Китай, Южна Америка или Съединените Щати. А защо включвам Южна Америка, мислеше си сър Стафорд. Сигурно има някаква причина. Тя не бе споменала Южна Америка. Никой не бе споменал Южна Америка. Наистина никой, освен Хоршам. А и той я бе споменал между много други неща.

На следващата сутрин, докато вървеше бавно към къщи по алеята през парка Сейнт Джеймс, след като бе предал обявата си, погледът му се плъзгаше по есенните цветя, почти без да ги забелязва. Хризантемите изглеждаха вече натезали и източени, а цветовете им бяха в злато и бронз. Ароматът им стигаше до него едва-едва. В него имаше нещо от миризмата на кози, както винаги си бе мислил сър Стафорд, и му напомняше за хълмовете на Гърция. Не трябваше да забравя да следи колоната с личните обяви. Но все още бе рано. Щяха да минат поне два-три дни, преди неговата обява да бъде публикувана и преди някой да успее да отговори също с обява. Ако имаше отговор, той не трябваше да го пропуска, защото в крайна сметка се дразнеше, че не знае, че няма никаква представа за какво е всичко това.

Опита се да си спомни не момичето от летището, а лицето на сестра си Памела. Беше умряла отдавна. Той я помнеше. Разбира се, че я помнеше, но някак не можеше да си представи лицето ѝ. Подразни се, че не може да си го представи. Беше спрял, точно когато щеше да пресече една от улиците. Нямаше движение, освен една кола, която се носеше бавно и тържествено като отегчена вдовстваща аристократка. Старичка кола, помисли си той. Един старомоден даймлер. Сви рамене. Защо стоеше тук така идиотски, потънал в мисли?

Направи рязко една крачка към паважа, за да пресече, и царствената лимузина, както я бе нарекъл мислено, внезапно увеличи скоростта си с неподозирана бързина. Тръгна рязко напред с

удивителна скорост и се насочи към него с такава бързина, че той едва успя да скочи на отсрещния тротоар. Колата профуча покрай него и изчезна, завивайки по-надолу по улицата.

— Странно — каза си сър Стафорд. — Наистина странно. Дали все пак съществува някой, на когото не се харесвам? Някой, който ме следи, наблюдава ме, когато се прибирам вкъщи, и чака удобен случай?

Полковник Пайкъей както винаги бе заобиколен от гъст цигарен дим в малката стая на Блумсбъри, където седеше, разположил огромното си тяло на стола, от десет до пет часа с малка почивка за обяд. Очите му бяха затворени и само примигването от време на време показваше, че е буден. Той рядко вдигаше глава. Някой бе казал, че прилича на кръстоска между древен Буда и голяма синя жаба и, може би, както бе добавил някакъв дързък младеж, само с едва загатнато кръвосмешение с хипопотам някъде в родословието му.

Тихото позвъняване на интеркома на бюрото му го стресна. Примигна три пъти и отвори очи. Протегна доста изтощената си на вид ръка и вдигна слушалката.

— Да? — каза той.

Чу се гласът на секретаря му.

— Министърът е тук и иска да се види с вас.

— Така ли? — попита полковник Пайкъей. — Кой министър? Баптистът^[2] от църквата на ъгъла?

— О, не, полковник Пайкъей. Сър Джордж Пакъм.

— Жалко — отговори полковник Пайкъей, поемайки си въздух като астматик. — Наистина жалко. Преподобният Макгил е много по-забавен. Около него се усеща нещо вълнуващо от огъня на ада.

— Да го поканя ли да влезе, полковник Пайкъей?

— Предполагам, че очаква да бъде поканен да влезе веднага. Министрите са много по-обидчиви от държавните секретари — каза полковник Пайкъей мрачно. — Очакват, когато дойдат, всички да се въртят около тях.

Сър Джордж Пакъм бе въведен в кабинета. Той се закашля и с мъка си пое дъх. С повечето хора беше така. Прозорците на малката стая бяха плътно затворени. Полковник Пайкъей седеше облегнат на стола си, целият посипан с пепел от пурите си. Въздухът в стаята беше

почти непоносим и сред официалните кръгове тя беше известна като „лисичата дупка“.

— Ах, скъпи приятелю! — възкликна сър Джордж живо и весело по начин, който не подхождаше на тъжния му и аскетичен вид. — Струва ми се, че доста отдавна не сме се срещали.

— Седнете, седнете, заповядайте — каза Пайкъеуей. — Искате ли пура?

Сър Джордж потрепери леко и отговори:

— Не, благодаря. Не, много ви благодаря.

Той погледна настойчиво към прозореца. Полковник Пайкъеуей не схвана намека. Сър Джордж прочисти гърлото си и се закашля още веднъж, преди да изрече:

— Е, предполагам, че Хоршам е идвал при вас.

— Да, Хоршам беше тук и каза каквото имаше да казва — отговори полковник Пайкъеуей бавно и отново затвори очи.

— Реших, че така е най-добре. Имам предвид да се отбие тук. Много е важно нещата да не се изнасят навън.

— Е, но те ще се разпространят, нали?

— Моля?

— Така ще стане — каза полковник Пайкъеуей.

— Нямам представа доколко вие, тъъ... е, какво ще кажете за този последен случай?

— Тук знаем всичко — отговори полковник Пайкъеуей. — Нали сме за това.

— О, да, разбира се. За сър С. Н... — Знаете за кого става въпрос, нали?

— Наскоро бе пътник за Франкфурт — каза полковник Пайкъеуей.

— Изключително странна история. Много странна. Човек започва да се чуди, просто не знае, не може дори да си представи...

Полковник Пайкъеуей слушаше учтиво.

— Какво да мисли човек? — продължи сър Джордж. — Вие познавате ли го лично?

— Срещали сме се един или два пъти — каза полковник Пайкъеуей.

— Човек наистина не може да не се чуди...

Полковник Пайкъуей доста трудно потисна прозявката си. Беше поизморен от чуденето, мисленето и представянето на сър Джордж. Така или иначе, мнението му за мисловния процес на сър Джордж беше отрицателно. Предпазлив човек, човек, на когото можеше да се разчита, че ще ръководи отдела си предпазливо. Но не и човек с блестящ интелект. Може би така е по-добре, помисли си Пайкъуей. При всички случаи тези, които мислят и се чудят, и не са съвсем сигурни, са съвсем подходящи за мястото, където Бог и избирателите са ги поставили.

— Човек не може напълно да забрави разочарованията, които сме имали в миналото — продължаваше сър Джордж.

Полковник Пайкъуей се усмихна любезно.

— Карлстън, Конуей и Кортфолд — каза той. — Напълно доверени, проучени и одобрени. Всички започват с „к“, всичките измамни като греха.

— Понякога са чудя дали има някой, на когото може да се вярва — разстроено отбеляза сър Джордж.

— Отговорът е лесен — каза полковник Пайкъуей. — Няма такъв.

— Ето например сър Стафорд — продължи сър Джордж. — Добро семейство, чудесно семейство. Познавах баща му, дядо му.

— Често стават грешки в третото поколение — прекъсна го полковник Пайкъуей.

Тези думи не помогнаха на сър Джордж.

— Не мога да не се съмнявам — искам да кажа, че понякога той наистина не изглежда сериозен.

— Когато бях млад, заведох двете си племеннички да видят замъците на Лоара — подхвана неочаквано полковник Пайкъуей. — На брега един мъж ловеше риба. Аз също носех въдицата си. Той ми каза: „*Vous n’etes pas tin pecheur serieux. Vous avez des femmes avec vous*“^[3].

— Искате да кажете, че сър Стафорд...

— Не, не. Някога не се е забърквал в истории с жени. Неговият проблем е иронията. Обича да скандализира хората. Не може да не си прави шеги и да не остроумничи.

— Това не е много добре.

— Защо не? — попита полковник Пайкъуей. — Да обичаш шегите е по-добре, отколкото да си имаш работа с изменник.

— Ако само човек можеше да е сигурен, че на него може да се разчита. Вие какво ще кажете — какво е вашето лично мнение?

— Сигурен е като камбана — каза полковник Пайкъей. — Ако камбаната може да е сигурна. Тя издава звук, но това е друго, нали? Не бих се тревожил, ако бях на ваше място.

Сър Стафорд Най бутна настрана чашата си с кафе. Взе вестника и хвърли поглед на заглавията, след това внимателно го сгъна на страницата с личните обяви. Четеше тази колона вече седем дни. Беше разочарован, но не и изненадан. Защо, за Бога, очакваше отговор? Погледът му се движеше бавно надолу по различните съобщения, чиито подробности винаги го бяха карали да смята тази страница за особено интересна. Не бяха само лични обяви. Половината или повече от половината бяха завоалирани реклами, предложения за продажби или съобщения за неща, които хората търсеха да купят. Вероятно трябваше да ги поместват под друго заглавие, но бяха публикувани тук, защото авторите им смятаха, че така има по-голяма вероятност да привлекат вниманието. Между тях се срещаха и една-две от тези, които му харесваха.

„Млад мъж, който не обича тежък труд и би желал лесен живот, с удоволствие ще започне подходяща за него работа.“

„Момиче иска да пътува до Камбоджа. Отказва да гледа деца.“

„Оръжие, използвано във Ватерло. Моля, оферти.“

„Разкошно кожено палто. Продава се спешно. Собственикът заминава в чужбина.“

„Познавате ли Джени Капстън? Сладкишите ѝ са превъзходни. Елате на улица «Лизърд» 14.“

За момент пръстът на сър Стафорд Най престана да се движи. Джени Капстън. Харесваше му това име. Дали имаше улица „Лизърд“? Вероятно имаше. Никога не бе чувал за нея. Въздъхна, продължи да плъзга пръста си надолу по колонката и почти веднага спря отново.

„Пътник за Франкфурт, четвъртък, 11 ноември,
Хънгърфорд бридж 7.20.“

Четвъртък, 11 ноември. Това е... да, това е днес. Сър Стафорд се облегна назад и пийна още малко кафе. Беше развълнуван и възбуден. Хънгърфорд. Хънгърфорд бридж. Стана и отиде в кухнята. Мисис Уърит режеше картофи на лентички и ги хвърляше в голяма купа, пълна с вода. Тя вдигна поглед с лека изненада.

— Искате ли нещо, сър?

— Да — отговори сър Стафорд Най. — Ако някой ви каже Хънгърфорд бридж, къде бихте отишли?

— Къде бих отишла? — замисли се мисис Уърит. — Имате предвид, ако искам да отида, нали?

— Да приемем, че искате да отидете.

— Ами тогава, предполагам, че ще отида на Хънгърфорд бридж, нали?

— Искате да кажете, че ще отидете в Хънгърфорд в Бъркшир?

— Къде е това? — попита мисис Уърит.

— Осем мили след Нюбъри.

— Чувала съм за Нюбъри. Моят старец заложи на един кон там миналата година. И добре направи.

— Значи, ще отидете в Хънгърфорд, край Нюбъри?

— Разбира се, че не — отговори мисис Уърит. — Да ходя толкова далече... — и защо? Бих отишла на Хънгърфорд бридж естествено.

— Искате да кажете...

— Ами близо до Чаринг Крос. Знаете къде е. На Темза.

— Да — отговори сър Стафорд Най. — Да, много добре зная къде е. Благодаря ви, мисис Уърит.

Знаеше, че постъпва както при хвърляне на ези-тура. Обява в сутрешен Лондонски вестник в Лондон се отнасяше за железопътния мост Хънгърфорд в Лондон. Ето защо най-вероятно беше обявата да има предвид точно това, въпреки че в случая сър Стафорд изобщо не можеше да бъде сигурен в човека, дал тази обява. Доколкото я познаваше, идеите й бяха оригинални. Не бяха нормалните реакции, които човек очаква. Но все пак какво друго можеше да направи? Освен

това в Англия сигурно имаше и други места, наречени Хънгърфорд, и вероятно там също имаше мостове. Но днес, е, днес щеше да види.

Беше студена, ветровита вечер и от време на време пръскаше ситен дъжд. Сър Стафорд Най бе вдигнал яката на шлифера си и с мъка вървеше напред. Не пресичаше Хънгърфорд бридж за първи път, но никога не бе го възприемал като място, където човек би се разхождал за удоволствие. Под него беше реката, а по моста пресичаха огромно множество забързани като самия него фигури. Плътно загърнати в шлиферите си, с ниско нахлупени шапки, във всеки един, във всички тях се усещаше огромно желание колкото може по-скоро да се приберат у дома, за да избягат от вятъра и дъжда. В тази забързана тълпа щеше да е много трудно да разпознае някого, мислеше си сър Стафорд Най. 7.20. Не особено подходящ момент за каквато и да било среща. Може би ставаше въпрос за Хънгърфорд бридж в Бъркшир. Така или иначе, изглеждаше много странно.

Той продължаваше с усилие напред. Вървеше с равномерна крачка, без да задминава хората, пред себе си, и си проправяше път сред идващите насреща. Вървеше достатъчно бързо, за да не го задминават движещите се след него, въпреки че, ако поискаха, можеха и да го направят. Вероятно е шега, помисли си сър Стафорд Най. Не от неговия тип шеги, но вероятно някой друг я харесваше.

И все пак не би казал, че е в нейния стил. Около него минаваха забързани фигури, блъскайки го встрани. Насреща крачеше тежко жена, облечена в шлифер. Тя се блъсна в него, подхлъзна се и падна на колене. Сър Стафорд й помогна да стане.

— Добре ли сте?

— Да, благодаря.

Тя продължи забързано, но когато се разминаваше с него, мократа й ръка, за която я бе държал, докато й помагаше да се изправи, пъкна нещо в дланта му и сви пръстите му. След това изчезна, загуби се зад него, потъвайки сред тълпата. Сър Стафорд Най продължи напред. Не можеше да я настигне, а и тя не искаше да бъде настигната. Той бързаше, а ръката му здраво стискаше нещо. И след цяла вечност, както му се стори, най-после стигна до края на моста откъм Съри. След няколко минути вече бе влязъл в малко кафене и седеше на една

маса, поръчвайки си кафе. След това погледна какво държи в ръката си. Беше много тънък непромокаем плик. В него бе сложен друг съвсем обикновен бял плик. Отвори и него. Съдържанието му го изненада. Вътре имаше билет.

Билет за Фестивалната зала за следващата вечер.

[1] Героиня на Луис Карол от „Алиса в страната на чудесата“. — Б.р. ↑

[2] На английски думата minister означава и „министър“ и „свещеник, пастор“. — Б.пр. ↑

[3] Вие не сте сериозен рибар. С вас има жени. (фр.). — Б.р. ↑

ГЛАВА V

ВАГНЕРОВ МОТИВ

Сър Стафорд се настани по-удобно на мястото си, слушайки настойчивото барабанене на нибелунгите, с което започна програмата.

Въпреки че обичаше Вагнер, „Зигфрид“ съвсем не беше любимата му опера от цикъла. „Рейнско злато“ и „Залезът на боговете“ бяха двете, които предпочиташе. Музиката на младия Зигфрид, който слуша песента на птиците, по някаква странна причина винаги го бе дразнила, вместо да го изпълва с наслада. Вероятно това се дължеше на факта, че когато беше съвсем млад, бе отишъл на едно представление в Мюнхен, в което участваше великолепен тенор за нещастие с огромни размери, а той самият бе твърде млад, за да може да отдели удоволствието от музиката от удоволствието да гледа един млад Зигфрид, който да изглежда достатъчно млад. Видът на тенора с повече килограми от нормалното, който се търкаляше по сцената в пристъп на младежка буйност, го бе отвратил. А и не обичаше особено птици и горски шумове. Не, дай му рейнските девойки, въпреки че в Мюнхен дори и рейнските девойки тогава бяха с доста внушителни размери. Но това нямаше толкова голямо значение. Завладян от мелодичния поток на водата и радостната песен, той не бе позволил на визуалното възприятие да му повлияе.

От време на време сър Стафорд се оглеждаше небрежно наоколо. Бе заел мястото си доста рано. Залата бе пълна, както обикновено. Дойде антрактът. Сър Стафорд стана и се огледа. Мястото до него бе останало празно. Някой, който трябваше да дойде, не бе дошъл.

Беше ли това отговорът или просто закъснелият не бе допуснат да влезе, нещо, което все още се практикуваше, когато се изпълняваха творби на Вагнер?

Той излезе, разходи се, пи кафе, изпуши една цигара и се върна, когато обявиха края на антракта. Този път, когато се приближи, видя, че мястото до неговото е заето. Вълнението веднага го обзе отново. Стигна до мястото си и седна. Да, това бе жената от летището във Франкфурт. Тя не му обърна внимание. Гледаше право пред себе си.

Профилът ѝ бе така ясно очертан и чист, както го помнеше. Тя обърна леко глава и погледът ѝ мина покрай него, без с нищо да покаже, че го е познала. Желанието да не покаже, че го познава, бе толкова настойчиво, сякаш го бе изрекла с думи. Това бе среща, за която не трябваше да се знае. Поне за сега.

Светлините започнаха да загасват. Жената до него се обърна.

— Извинете, бихте ли ми дали програмата си? Страхувам се, че съм загубила моята, когато идвах към мястото си.

— Разбира се — отговори той.

Подаде ѝ програмата и тя я взе. Отвори я и започна да я разглежда. Светлините угаснаха. Започна втората част на програмата. Започна с увертюрата на „Лоенгрин“. Когато тя свърши, жената му върна програмата с няколко думи на благодарност.

— Много съм ви признателна. Беше много мило от ваша страна.

Следваше музиката на Зигфрид с горските шумове. Сър Стафорд погледна в програмата, която тя му бе върнала. И тогава забеляза нещо, което бе написано леко с молив на края на една от страниците. Не се опита да го чете в този момент. Всъщност светлината нямаше да е достатъчна. Сър Стафорд просто затвори програмата и продължи да я държи в ръка. Беше съвсем сигурен, че той самият не бе писал нищо там. Не и в собствената си програма. Помисли си, че тя вероятно е държала своята програма готова, може би сгъната в мантата ѝ, и вече е била написала някакво съобщение, което да му предаде. Струваше му се, че атмосферата на тайнственост и опасност все още съществува. Срещата на Хънгърфорд бридж и пликът с билета, пхнат в ръката му. А сега мълчаливата жена, която седеше до него. Той я погледна няколко пъти с бързия и небрежен поглед, който човек хвърля на някой непознат, седящ до него. Тя се облегна назад. Роклята ѝ без деколте беше от матов черен креп, а на шията си носеше старинна златна огърлица. Тъмната ѝ коса беше късо подстригана и добре оформена. Не погледна към него и не отвърна на нито един от погледите му. Той започна да се чуди. Дали в залата имаше някой, който я наблюдава или наблюдава него, който следи дали ще се погледнат или ще се заговорят? Сигурно беше така или поне съществуваше вероятност да е така. Тя бе отговорила на повика му във вестника. Нека се задоволи с това. Любопитството му не бе намаляло, но сега поне знаеше, че Дафни Теодофанус, наречена още Мери Ан, беше тук, в Лондон.

Съществуваха възможности в бъдеще да научи повече за онова, което ставаше. Но трябваше да остави тя да планира всичко. Трябваше само да я следва. И сега щеше да ѝ се подчини така, както ѝ се беше подчинил на летището и — нека да си го признае — животът изведнъж бе станал по-интересен. Това беше по-добре от скучните конференции в политическия му живот. Наистина ли онази кола се бе опитала да го прегazi предишната вечер? Мислеше, че е така. И то два опита, не само един. Лесно беше човек да си въобрази, че е обект на нападение — хората днес караха толкова безразсъдно, че не беше трудно да се види предумишленост там, където я нямаше. Сър Стафорд сгъна програмата си, без повече да я погледне. Музиката свърши. Жената до него проговори. Тя не обърна главата си и не личеше дали говори на него, но изрече високо и с въздишка между думите си, сякаш говореше на себе си или на съседа си от другата страна:

— Младия Зигфрид. — И отново въздъхна.

Програмата завърши с марша на майстерзингерите. След ентузиазиранияте аплодисменти хората започнаха да си тръгват. Сър Стафорд изчака да види дали ще му даде някакъв знак, но тя не го направи. Жената взе наметката си, мина край редицата столове, тръгна леко забързана с другите хора и изчезна в тълпата.

Стафорд Най запали колата си и потегли към къщи. Когато пристигна там, разтвори програмата от Фестивалната зала на бюрото си и започна внимателно да я разглежда, след като бе включил кафеварката.

Програмата беше, меко казано, разочароваща. В нея като че ли нямаше никаква бележка. Само на една от страниците над списъка с изпълненията стояха следите на нещо, написано с молив, което смътно бе забелязал преди. Но това не бяха думи или букви, нито дори цифри. Бяха просто няколко ноти. Сякаш някой бе надраскал музикална фраза с не много подходящ молив. За момент Стафорд Най си помисли, че вероятно има тайно съобщение, което може да прочете, като нагрее листа. Доста внимателно, а в известна степен и малко засрамен от мелодраматичното си хрумване, той доближи листа до решетката на електрическата печка, но без никакъв резултат. Въздъхна и хвърли програмата обратно на масата. Чувстваше се обяснимо раздражен.

Цялата тази несвързана история, срещата на вятъра и дъжда на онзи мост над реката! Да седи по времето на концерт до жената, на която изгаряше от желание да зададе поне десетина въпроса — и накрая какво? Нищо! Нищо повече. И все пак тя се бе срещнала с него. Но защо? Ако не искаше да говори с него и да се видят отново, защо изобщо бе дошла?

Погледът му разсеяно се плъзна през стаята към библиотеката, където държеше различни трилъри, детективски романи и малко научна фантастика, и той поклати глава. Литературата е толкова повълнуваща от истинския живот, помисли си сър Стафорд. Трупове, мистериозни телефонни обаждания, красиви шпионки и всичко това в изобилие! Но може би тази загадъчна жена не бе приключила с него. Следващия път, помисли си сър Стафорд, той също щеше да организира нещо. Играта, която тя играеше, можеше да се играе и от двама.

Той блъсна програмата настрана, изпи още една чаша кафе и отиде до прозореца. Държеше програмата в ръцете си. Докато поглеждаше към улицата, очите му отново се спряха на отворената програма в ръката му и той започна да си тананика почти несъзнателно. Имаше добър слух в съвсем лесно можеше да изтананика нотите, надраскани на програмата. Звучаха му някак познато. Започна да си пее по-високо. Какво беше това? Там, там, там-там-ти-там. Там. Да, определено му бе познато.

Започна да отваря писмата си.

Те бяха съвсем безинтересни. Няколко покани — една от американското посолство и една от лейди Аталхамптън за благотворително вариететно представление, на което щяха да присъстват кралски особи и за което, както пишеше в поканата, пет гвинеи нямаше да бъдат прекалено голяма сума за билет. Той леко ги бутна настрана. Много се съмняваше, дали му се иска да приеме, която и да е от тях. Реши, че вместо да остава в Лондон, по-добре е без повече церемонии да отиде и да погостува на леля си Матилда, както ѝ беше обещал. Въпреки че не я посещаваше много често, той обичаше леля си Матилда. Тя живееше в един преустроен апартамент, състоящ се от редица стаи в едното крило на голяма къща в Георгиански стил в провинцията, която бе наследила от дядо му. Леля му имаше голяма красива всекидневна, малка овална трапезария, нова кухня —

преустроена за тази цел стая, по-рано принадлежала на икономката, две спални за гости, голяма удобна спалня с баня за самата нея, както и стая с баня за търпеливата ѝ компаньонка, която живееше с нея. Хората от вярната прислуга, които бяха останали, бяха добре осигурени. Останалата част от къщата бе затворена, а мебелите — покрити с калъфи периодическите се почистваше. Стафорд Най обичаше тази къща, където бе прекарвал ваканциите си като момче. В онези дни това беше една весела къща. Там живееше най-възрастният му чичо с жена си и двете си деца. Да, в онези дни там беше приятно. Имаше пари и достатъчно прислуга, за да се грижи за всичко. В онези дни той не бе обръщал голямо внимание на портретите и картините. Имаше огромни викториански картини, заемащи почетно място, претрупвайки стените, но имаше също така и по-стари майстори. Да, някога там имаше наистина хубави портрети. Имаше една картина на Рейбърн, две на Лорънс, по една на Гейнсбъро и Лили, две на Вандайк, макар и доста съмнителни. Имаше също и няколко картини на Търнър. Някои от тях трябваше да бъдат продадени, за да осигурят семейството със средства. За него все още бе удоволствие, когато гостува там, да се разхожда из къщата, разглеждайки семейните картини.

Леля му Матилда беше голяма бърбрица, но винаги се радваше на гостуванията му. Той я обичаше и все пак не бе съвсем сигурен защо точно сега изведнъж бе поискал да я види. И какво го бе навело на мисълта за семейни портрети? Дали защото там имаше портрет на сестра му Памела от един от известните художници преди двадесет години? Искаше му се да види този портрет на Памела и да го разгледа по-отблизо. Да види каква бе приликата между сестра му и непознатата жена, която бе разстроила живота му по този възмутителен начин.

Малко раздражено той отново взе програмата от Фестивалната зала и започна да си тананика написаните с молив ноти. Там, там, ти-там... И тогава изведнъж всичко си дойде на мястото и той разбра. Беше мотивът на Зигфрид. Рогът на Зигфрид. Мотивът на Младия Зигфрид. Думите, изречени от жената предишната вечер. Не точно към него или към когото и да било. Но това е било съобщение — съобщение, което не би означавало нищо за хората наоколо, защото привидно се отнасяше за музиката, която слушаха. Мотивът бе написан върху програмата му с ноти. Младия Зигфрид. Сигурно означаваше

нещо. Е, може би по-нататък ще се изясни. Младия Зигфрид. Какво, по дяволите, означаваше това? Защо, как, кога и какво? Колко нелепо! Всички тези въпросителни думи.

Той отиде до телефона и се свърза с леля си Матилда:

— Но, разбира се, Стафи, ще се радвам да те видя, скъпи. Вземи влака в четири и половина. Знаеш ли, той все още се движи, но пристига тук час и половина по-късно. И тръгва от Падингтън по-късно — в пет и петнадесет. Предполагам, че имат предвид това, когато говорят за подобряване на железопътния транспорт. Спира на няколко невероятно абсурдни гари. Добре. Хорас ще те посрещне в Кингс Марстън.

— Значи, той все още е там.

— Разбира се, че все още е там.

— Сигурно е там — отвърна сър Стафорд Най. Хорас някога бе работил като коняр, след това като кочияш, беше станал шофьор и очевидно все още заемаше тази длъжност.

— Сигурно е най-малко на осемдесет — каза сър Стафорд и се усмихна на себе си.

ГЛАВА VI

ПОРТРЕТ НА ЕДНА ДАМА

— Изглеждаш много добре и си почернял, скъпи — каза леля Матилда, оглеждайки го с одобрение. — Малая, предполагам. Ако Малая беше мястото, където си ходил. Или Сиам или Тайланд? Сменят имената на всички тези места и ми става все по-трудно. Така или иначе, не беше Виетнам, нали? Знаеш ли, изобщо не ми харесва името Виетнам. Толкова е объркано — Северен Виетнам и Южен Виетнам и Виетконг и Виет не знам какъв си и всички искат да се бият и никой не иска да спре. Не са съгласни да отидат в Париж или където и да било, да седнат на някоя кръгла маса и да поговорят разумно. Наистина, не мислиш ли, скъпи? Знаеш ли обмислях това и смятам, че би било много добро разрешение — не може ли да се построят много футболни стадиони и тогава всички те могат да отидат там и да се бият, само че с не толкова смъртоносни оръжия. Не с онзи отвратителен горящ напалм. Нали разбираш. Просто да се удрят, да се боксираат и така нататък. За тях ще е удоволствие, за всички ще е удоволствие, а освен това може да се взема и входна такса от тези, които искат да ги гледат. Наистина, не мисля, че знаем как да дадем на хората онова, което искат.

— Смятам, че идеята ти е прекрасна, лельо Матилда — каза сър Стафорд Най, целувайки приятно парфюмираната ѝ бледорозова, набръчкана буза. — А ти как си, скъпа?

— Е, вече съм стара — отговори лейди Матилда Клекхийтън. — Да, стара съм. Разбира се, ти не знаеш какво значи да си стар. Ако не е едно, ще е друго. Ревматизъм или артрит, или неприятен пристъп на астма или гърло, или изкълчен глезен. Знаеш ли, винаги има *нещо*. Не много сериозно, но го има. Защо дойде да ме видиш, скъпи?

Сър Стафорд бе малко стреснат от така зададения въпрос.

— Обикновено идвам да те видя, когато се върна от командировка в чужбина.

— Ще трябва да седнеш с един стол по-близо — каза леля Матилда. — С още толкова съм оглушала, откакто се видяхме

последния път. Изглеждаш променен... Защо изглеждаш променен?

— Защото съм почернял от слънцето. Ти така каза.

— Глупости, изобщо нямам предвид това. Не ми казвай, че най-после е някое момиче?

— Момиче?

— Е, винаги съм мислила, че един ден все ще се появи. Проблемът е, че имаш прекалено голямо чувство за хумор.

— Защо мислиш така?

— Е, така мислят другите за теб. О, да, така мислят. Чувството за хумор пречи и на кариерата ти. Знаеш ли, човек съвсем се обърква с всички тези хора. Дипломатите и политиците. Така наречените млади държавници, стари държавници и държавници на средна възраст. И всички тези различни партии. Наистина мисля, че е много глупаво да има толкова партии. Преди всичко тези ужасни, ужасни лейбъристи. — Тя вирна във въздуха своя консерваторски нос. — Да, когато бях младо момиче, изобщо не съществуваше такова нещо като Лейбъристка партия. Никой нямаше да знае какво означава това. Щяха да кажат „глупости“. Жалко, че не се оказа глупости. А и либералите, разбира се, но те са ужасно некадърни. А също и торите или консерваторите, както отново се наричат сега.

— А при тях какво не е наред? — попита сър Стафорд Най с лека усмивка.

— Прекалено много сериозни жени. Липсва веселие.

— Е, в днешно време нито една политическа партия няма голяма слабост към веселието.

— Точно така — каза леля Матилда. — И, разбира се, точно тук грешиш. Ти искаш да освежиш атмосферата. Искаш да се повеселиш малко и си правиш малки шеги с хората, а на тях естествено това не им харесва. Те казват „*Ce n'est pas un gargon serieux*“^[1], както онези рибар.

Сър Стафорд се засмя. Очите му оглеждаха стаята.

— Какво гледаш? — попита лейди Матилда.

— Картините ти.

— Не искаш да ги продам, нали? Днес, изглежда, всички продават картините си. Старият лорд Грампиън, знаеш го. Продаде някои от картините си от Търнър, а също и някои от прадедите си. Също и Джефри Голдман. Всичките му прелестни коне. На Стъбс бяха,

нали? Нещо такова. А какви пари получава човек! Но аз не искам да продавам картините си. Харесват ми. Повечето от тези в стаята представляват интерес, защото са семейни портрети. Зная, че в днешно време никой не иска семейните си портрети, но аз съм старомодна. Харесвам ги. Искам да кажа портретите на моите деди. Какво гледаш? Памела?

— Да. Мислех си за нея преди няколко дни.

— Странно е, колко много си приличате с нея. Искам да кажа, независимо от това, че не сте близнаци, макар да твърдят, че близнаците от различен пол не могат да си приличат съвсем, ако разбираш какво имам предвид.

— Значи Шекспир е направил доста голяма грешка с Вайола и Себастиан.

— Е, обикновените братя и сестри могат да си приличат, нали? Вие с Памела винаги много сте си приличали — на външен вид искам да кажа.

— Не и по друго? Не мислиш ли, че си приличахме и по характер?

— Не, бяхте съвсем различни. Точно това е забавното. Но, разбира се, ти и Памела имате семейните черти. Не на семейство Най. Искам да кажа, че имате чертите на семейство Болдуен-Уайт.

Когато ставаше въпрос за генеалогия, сър Стафорд никога не успяваше да надмине леля си.

— Винаги съм мислила, че ти и Памела приличате на Алекса — продължи тя.

— Коя е била Алекса?

— Вашата прапра... мисля че има и още едно „пра“ баба. Унгарка. Унгарска графиня или баронеса, или нещо подобно. Вашият прапрадядо се влюбил в нея, когато бил в посолството във Виена. Да. Унгарка. Ето каква е била. И много спортен тип. Унгарците са такива, нали разбираш. Ходела на лов, яздела прекрасно.

— Има ли неин портрет в галерията?

— Тя е на първата площадка. Точно над стълбището, малко вдясно.

— Трябва да отида и да я видя, когато си лягам.

— Защо не отидеш да я видиш сега, а после да се върнеш и да си поговорим за нея?

— Ще отида, щом искаш — усмихна ѝ се той.

Сър Стафорд излезе бързо от стаята и изтича нагоре по стълбите. Да, старата Матилда имаше остро око. Точно това бе лицето. Това бе лицето, което бе видял и запомнил. Запомнил го бе не заради приликата със самия себе си, нито дори заради приликата с Памела, а защото изглеждаше като лицето на този портрет тук. Хубаво момиче, доведено от посланика, неговия прапрапрадядо, ако толкова „пра“ бяха достатъчни. Леля Матилда никога не се задоволяваше само с няколко. Била е на около двадесет години. Дошла е тук и е била много весела, яздела е прекрасно и е танцувала божествено и всички мъже се влюбвали в нея. Но казват, че тя винаги е била вярна на прапрапрадядо му, един изключително стабилен и сериозен член на дипломатическите среди. Живяла е с него в посолствата в чужбина и се е върнала тук, имала е деца — три или четири, както му се струваше. И чрез едно от тези деца чертите на нейното лице, носът ѝ и извивката на шията ѝ са се предали на него и на сестра му Памела. Чудеше се дали младата жена, която бе сложила сънотворно в бирата му и го бе накарала да ѝ даде наметалото си, уверявайки го, че е в смъртна опасност, ако той не ѝ помогне, не му е пета или шеста братовчедка, потомка на жената, чийто портрет гледаше. Да, може би е така. Вероятно са от една и съща националност. Както и да е, лицата им много си приличаха. Колко изправена бе седяла тя в операта, какъв чист профил, а и тънкият, леко извит орлов нос. И цялата атмосфера около нея.

— Намери ли я? — попита лейди Матилда, когато племенникът ѝ се върна в бялата гостна, както обикновено наричаше всекидневната си. — Интересно лице, нали?

— Да, и доста хубава.

— Много по-добре е човек да е интересен, отколкото хубав. Но ти не си бил нито в Унгария, нито в Австрия, нали? Не би могъл да срещнеш такава жена в Малая? Тя не би седяла на някоя маса, водейки си бележки или поправяйки речи и тем подобни. Тя е била волно същество, както казват хората. Прекрасни маниери и всичко останало. Но волна. Волна като горска птичка. Не е знаела какво е страх.

— Откъде си толкова осведомена за нея?

— О, съгласна съм, че не сме живели по едно и също време. Родила съм се няколко години след смъртта ѝ. И въпреки това винаги съм се интересувала от нея. Тя обичала приключенията, разбираш ли.

Много обичала приключенията. Разказват се доста странни истории за нея, за неща, в които се забърквала.

— И как е реагирал на това прапрапрадядо ми?

— Предполагам, че се е тревожел до смърт — отговори лейди Матилда. — Но казват, че бил много привързан към нея. Между другото, Стафи, чел ли си „Затворникът от Зенда“?

— „Затворникът от Зенда“? Звучи ми много познато.

— Разбира се, че ти звучи познато. Това е роман.

— Да, да, разбирам, че е роман.

— Предполагам, че не го знаеш. Не е от твоето време. Но когато бях младо момиче, това беше първата романтична история, до която се докосвахме. Никакви поппевци и Бийтълси. Просто една романтична книга! Когато бях младо момиче, не ни позволяваха да четем романи. Поне не сутринта. Можехме да ги четем следобед.

— Какви странни правила — каза сър Стафорд. — Защо се е смятало за нещо лошо да се четат романи сутрин, а следобед — не?

— Ами, разбираш ли, сутрин момичетата трябваше да вършат нещо полезно. Да се занимават с цветята или да почистват сребърните рамки на снимките. Всички тези неща, които ние, момичетата, вършехме. Малко уроци с гувернантката и всичко друго. Следобед ни позволяваха да седнем и да четем някоя книга, и обикновено първата, която ни попадеше, беше „Затворникът от Зенда“.

— Сигурно е била много приятна и порядъчна книга? Струва ми се, че си спомням нещо от нея. Може би все пак съм я чел. Предполагам, че всичко е много възвишено. Не много секс?

— Разбира се. Ние не четяхме книги със секс. Имахме романтичното. „Затворникът от Зенда“ беше много романтична история. Обикновено се влюбвах в Рудолф Расъндил, главния герой.

— Струва ми се, че помня това име. Малко надуто, нали?

— Е, аз все още си мисля, че е доста романтично име. Сигурно съм била на дванадесет години. Това че отиде да видиш портрета, ме накара да си го спомня. Принцеса Флавия — добави тя.

Стафорд Най ѝ се усмихваше.

— Изглеждаш млада и порозовяла и много сантиментална — каза той.

— Точно така се чувствам. В днешно време момичетата не могат да се чувстват така. Те губят разсъдъка си от любов или припадат,

когато някой свири на китара или пее на висок глас, но не са сантиментални. Обаче аз не бях влюбена в Рудолф Расъндил, а в другия, в неговия двойник.

— Той двойник ли имаше?

— О, да, един крал. Кралят на Руритания.

— А, сега си спомням, разбира се. Ето от къде идва думата Руритания, която толкова често се употребява. Да, знаеш ли, мисля, че наистина съм я чел. Кралят на Руритания и Рудолф Расъндил, който се представя за него и се влюбва в принцеса Флавия, годеницата на краля.

Лейди Матилда въздъхна дълбоко още няколко пъти.

— Да, Рудолф Расъндил е наследил червената си коса от далечна прабаба и на едно място в книгата той се покланя пред портрета ѝ и казва нещо за... не мога вече да си спомня името, графиня Амелия или нещо подобно, от която е наследил чертите си и така нататък. Аз те погледнах и си помислих, че си като Рудолф Расъндил, а ти стана и отиде да погледнеш портрета на една жена, която може би ти е била далечна прабаба, и да видиш дали ти напомня за някого. Замесил си се в някаква романтична история, нали?

— Какво, за Бога, те кара да говориш така?

— Е, знаеш ли, в живота няма много различни видове поведение. Човек ги разпознава, когато ги види. Като в книга по плетиво. Около шестдесет и пет различни плетки. И когато видиш някоя от тях, я разпознаваш. Твоята плетка в момента, бих казала, е романтичното приключение — въздъхна тя. — Но, предполагам, че няма да ми разкажеш за него.

— Няма нищо за разказване — каза сър Стафорд.

— Винаги си бил доста добър лъжец. Е, както и да е. Доведи я да ме види някога. Това е всичко, което искам, преди докторите да са успели да ме уморят с още някой нов антибиотик, който току-що са открили. Колко разноцветни хапчета е трябвало да изпия през живота си! Никога не би повярвал.

— Не зная какво искаш да кажеш с това „тя“ и „нея“...

— Така ли? Е, мога да усетя, когато е замесена жена. Има някаква жена някъде в живота ти. Но не мога да разбера как си я намерил. На масата за конференции в Малая? Дъщеря на някой посланик или министър? Хубава секретарка от посолството? Не, нито

едно от тези предположения не ми изглежда правдоподобно. На кораба за Англия? Не, днес не се пътува с кораби. Може би в самолета.

— Започваш малко да се доближаваш до истината — не можа да се въздържи сър Стафорд Най.

— А — залови се тя за това. — Стюардеса?

Той поклати глава.

— Е, добре. Запази тайната си. Но внимавай, аз ще разбера всичко. Винаги съм имала нюх за нещата, които стават с тебе. Както и за нещата изобщо. Естествено вече съм извън всичко, но от време на време се срещам със старите си приятели и сам разбираш, че е доста лесно да се научи по нещичко от тях. Хората се тревожат. Хората навсякъде се тревожат.

— Искаш да кажеш, че има някакво всеобщо недоволство, вълнения?

— Не, изобщо не исках да кажа това. Искам да кажа, че хората по върховете са обезпокоени. Ужасните ни правителства са обезпокоени. Скъпия стар, сънлив Форин офис е обезпокоен. Стават неща, които не би трябвало да стават. Вълнения.

— Студентски вълнения?

— О, студентските вълнения са само един от цветовете на дървото. То е разцъфтяло навсякъде и във всяка страна или поне така изглежда. При мен идва едно мило момиче и ми чете сутрешните вестници! Сама не мога да ги чета както трябва. Тя има приятен глас. Взема писмата ми и ми чете разни работи от вестниците, много е мила и добра. Чете ми това, което аз искам да зная, а не това, което тя смята, че е подходящо за мен. Да, всички са обезпокоени, доколкото аз мога да разбера. А го разбрах от един мой много стар приятел.

— Някой от твоите военни приятелчета?

— Той е генерал-майор, ако те разбирам правилно. Отдавна се е оттеглил, но все още е добре осведомен. Младежта може да се нарече движещата сила на всичко, което става. Но не това е тревожното. Те — които и да са — действат чрез младежта. Младежта във всяка страна. Младежта, която подтикват. Младежта, скандираща лозунги, които звучат вълнуващо, макар че тя невинаги знае какво точно означават те. Толкова е лесно да се започне революция. Присъщо е на младежта. Тя винаги се е бунтувала. Бунтуваш се, рушиш, искаш светът да е различен от това, което е. Но си сляп. Очите на младежта са завързани.

Те не могат да видят накъде ги водят нещата. Какво идва след това? Какво ги очаква? И кой стои зад тях, насърчавайки ги да продължават? Ето кое е страшното. Разбираш ли, някой държи морков пред магарето, за да го накара да върви напред, а в същото време зад магарето има друг с пръчка, който го подтиква.

— Имаш някакви странни фантазии.

— Не са само фантазии, скъпо мое момче. Същото са казвали хората и за Хитлер. Хитлер и хитлеровата младеж. Но това е било дълга и грижлива подготовка. Било е война, разработена в най-големи подробности — петата колона, внедрена в различни страни в очакване на супермените. Супермените щели да бъдат цветът на германската нация. Ето така са мислели и страстно са вярвали. Може би сега някой друг вярва в нещо подобно. Това е кредо, което те с готовност ще приемат — ако им се предложи достатъчно умно.

— За кого говориш? Китайците ли имаш предвид или руснаците? Какво искаш да кажеш?

— Не зная. Нямам никаква представа. Но някъде има нещо и то се развива по същия начин. Отново определен модел, нали разбираш. Модел! Руснаците са затънали до гуша в комунизма. Бих казала, че ги смятат за старомодни. Китайците? Мисля, че не знаят накъде вървят. Прекалено много се водят по вожда Мао, предполагам. Не зная кои са хората, които кроят плановете. Както казах и по-рано, всичко е въпрос на „защо, къде, кога и кой“.

— Много интересно.

— Толкова е страшна тази идея, която непрекъснато се повтаря. Историята, която се повтаря. Младия герой, златокосия супермен, когото всички трябва да следват. — Тя помълча малко и каза: — Същата идея, разбираш ли. Младия Зигфрид.

[1] Това не е сериозно момче (фр.). — Б.р. ↑

ГЛАВА VII

СЪВЕТ ОТ ПРАЛЕЛЯ МАТИЛДА

Леля Матилда го погледна. Тя имаше остър и пронизателен поглед, който Стафорд Най бе забелязал и по-рано. Забеляза го особено ясно и сега.

— Значи вече си чувал тези думи — каза тя. — Разбирам.

— Какво означават?

— Нима не знаеш? — вдигна високо вежди тя.

— Да умра на място, ако лъжа — каза сър Стафорд, както се кълнеше, когато бе дете.

— Да, винаги казвахме така, нали? — изрече лейди Матилда. — А това ли е истината?

— Тези думи не ми говорят нищо.

— Но си ги чувал вече.

— Да. Някой ми ги каза.

— Някой, който е от значение?

— Би могло да се каже така. Предполагам, че би могло да се каже така. Какво имаш предвид с това „който е от значение“?

— Е, напоследък ти взе участие в няколко правителствени мисии, нали? Представляваше бедната ни нещастна страна толкова добре, колкото можеш, което предполагам, че не е било много по-добре, отколкото биха го направили и други, седейки около някаква маса и разговаряйки. Не зная дали е имало някакви резултати.

— Най-вероятно не — каза Стафорд Най. — В крайна сметка човек не е оптимистично настроен, когато е вътре в тези неща.

— Човек прави всичко, което може — поправи го леля Матилда.

— Истински християнски принцип. Но в днешно време често се случва човек да е много по-добре, ако прави колкото може по-малко. Какво означава всичко това, лельо Матилда?

— Не мисля, че аз съм човекът, който знае — отговори леля му.

— Е, ти много често знаеш разни неща.

— Не съвсем. Аз просто чувам някои неща оттук-оттам.

— Да?

— Знаеш, че все още имам някои стари приятели. Хора, които са вътре в нещата. Разбира се, повечето от тях са или практически напълно глухи или почти слепи, или не съвсем наред с акъла, или не могат да вървят изправени. Но по нещо в тях все още функционира. Да кажем, нещо тук, горе — и тя вдигна ръка към добре сресаната си белокоса глава. — Хората са доста разтревожени и отчаяни. Повече от обикновено. Това е едно от нещата, които успях да доловя.

— Не е ли било винаги така?

— Да, да. Но сега е малко повече от обикновено. По-скоро явно, отколкото скрито, както би могло да се каже. От дълго време чувстваме, че нещата са доста объркани, както успях да забележа отстрани, а несъмнено и ти си го забелязал отвътре. Много объркано. А сега сме стигнали до момента, в който смятаме, че нещо би могло да се направи за тази бъркотия. В нея има елемент на опасност. Нещо става — нещо се мъти. И не само в една страна. В доста много страни. Те са събрали хора, които да им служат, и опасното е, че това са млади хора. От този тип хора, които биха отишли навсякъде, биха направили всичко и за съжаление биха повярвали на всичко, които мислят, че каузата сигурно е справедлива и светът ще бъде променен, щом им обещават сваляне на правителства, разруха и осуетяване на нечии планове. Те не мислят за съзидание, а само за разруха — ето в какво е проблемът. Младите, които искат да създават нещо, пишат стихове и проза, композират музика, рисуват картини, така както винаги са правили. При тях всичко ще бъде наред... Но щом хората започнат да обичат разрухата заради самата разруха, злото излиза напред.

— Казваш „те“ или „тях“. Кого имаш предвид?

— Бих искала да зная — отговори лейди Матилда. — Да, бих искала да зная. Много бих искала. Ако разбере нещо, което е от полза, ще ти кажа и тогава ще можеш да действаш.

— За съжаление аз няма на кого да кажа, имам предвид на кого да го предам.

— Да, не го предавай на когото и да било. Не можеш да се доверяваш на всички. Не го предавай на нито един от онези идиоти, които са в правителството или са свързани с него, или се надяват да участват в него, след като тези си отидат. Политиците нямат време да погледнат света, в който живеят. Те поглеждат страната, в която живеят, и я виждат като една огромна избирателна платформа. Имат

достатъчно въпроси да решават за момента. Те вършат неща, за които наистина вярват, че ще подобрят положението, и после се учудват, когато не са подобрили нищо, защото това не са нещата, които хората искат. Нещо повече, човек не може да не стигне до този извод. Политиците смятат, че Бог им е дал правото да изричат лъжи в името на справедливи каузи. Не беше толкова отдавна всъщност, когато господин Болдуин каза известната си фраза: „Ако бях говорил истината, щях да загубя изборите“. Министър-председателите все още мислят така. Можем да благодарим на Бога, че от време на време се появява по някой велик човек, но това се случва рядко.

— И какво предлагаш да се направи?

— Нима искаш съвет от мен? От мен? Знаеш ли на колко години съм?

— Наближаваш деветдесетте — предположи племенникът ѝ.

— Е, не съм чак толкова стара — каза лейди Матилда леко обидена. — На толкова ли изглеждам, скъпо момче?

— Не, мила лельо. Изглеждаш на не повече от шестдесет и шест.

— Така е по-добре — отбеляза лейди Матилда. — Изобщо не е вярно, но звучи по-добре. Може би ще разбере нещо от някой от моите мили стари адмиралите или от някой стар генерал, или дори маршал от военновъздушните сили — те научават разни работи — все още имат приятели и все още се събират да си поговорят. И така нещата се предават. Е, винаги е имало канал за предаване на информация и все още го има, независимо колко са остарели хората. Младия Зигфрид. Трябва ни ключ, за да разберем какво означава това — не зная дали е човек или парола, име на някакъв клуб, нов Месия или попизпълнител. Но определено означава *нещо*. А и музикалният мотив. Вече съм забравила времето, когато слушах Вагнер. — И тя запя със старческият си глас някаква трудно различима мелодия. — Зовът на Зигфрид, нали? Защо не си купиш инструмент? Истински инструмент. Нямам предвид грамофон, на който се слагат плочи. Искам да кажа флажолет, онези неща, на които свирят децата в училище. Имат специални часове. Ходих на една беседа преди няколко дни. Нашият викарий я организира. Беше много интересно. Разбираш ли, да се проследи историята на флажолетите и различните видове, които съществуват от времето на кралица Елизабет до наши дни. Едни малки, други големи и всичките с различни тонове и звучене. Много интересно. Беше

интересно от гледна точка на две неща. Самите флажолети. Някои от тях издават прекрасни звуци. А също и историята им. Да. За какво говорехме?

— Доколкото разбрах, искаше да ми кажеш да си купя един от онези инструменти.

— Да. Купи си и се научи да свириш на него зова на рога на Зигфрид. Ти си музикален, винаги си бил музикален. Надявам се, че ще можеш да се справиш.

— Знаеш ли, струва ми се, че той ще изиграе много малка роля за спасението на света, но се осмелявам да твърдя, че ще успее да се справя.

— И бъди готов. Защото, разбираш ли — тя почука по масата с калъфа на очилата си, — в определен момент може да поискаш да направиш впечатление с това на някой от лошите хора. Може да ти е от полза. Те ще го посрещнат с отворени обятия и тогава може да разбереш нещичко.

— Идеите ти наистина са чудесни — каза сър Стафорд с възхищение.

— Какво друго му остава на човек на моята възраст? — отговори леля му. — Не можеш да се движиш много. Не можеш често да се събираш с хора, не можеш да работиш в градината. Всичко, което можеш да правиш, е да седиш на стола си и да размишляваш. Спомни си това след четиридесет години.

— Едно нещо, което каза, ме заинтересува.

— Само едно? — попита лейди Матилда. — Не е особено много, като се има предвид колко дълго говорих. И какво е то?

— Ти каза, че може да успее да впечатля някои от лошите хора със свиренето си — така ли да те разбирам?

— Ами това е един от начините, нали? Добрите хора са без значение. Но лошите... е, ти трябва да научиш някои неща, нали? Трябва да проникнеш в някои неща. Като онези бръмбари „мъртвите часовничета“^[1] — каза тя замислено.

— Значи трябва да издавам многозначителни звуци в нощта?

— Е, нещо подобно, да. Веднъж имахме такъв бръмбар в източното крило на къщата. Оказа се много скъпо да оправим всичко. Предполагам, че ще струва точно толкова скъпо да се оправи и светът.

— Всъщност много по-скъпо — каза Стафорд Най.

— Няма значение — отговори лейди Матилда. — Хората никога нямат нищо против да похарчат много пари. Това ги впечатлява. Само когато искаш да направиш нещо икономично, отказват да участват. Знаеш ли, хората не са се променили. Искам да кажа в нашата страна. Ние сме същите, каквито винаги сме били.

— Какво имаш предвид?

— Ние можем да вършим големи дела. Бяхме добри в управлението на една империя. Не бяхме достатъчно добри, за да успеем да запазим тази империя, но всъщност вече нямахме нужда от нея. И го разбрахме. Прекалено трудно е да се запазят нещата. Роби ми помогна да разбере това — добави тя.

— Роби? — Името му звучеше някак познато.

— Роби Шорам. Робърт Шорам. Той ми е стар приятел. Лявата му страна е парализирана. Но все още може да говори и има доста добър слухов апарат.

— И е най-известният физик в света — каза сър Стафорд Най. — Значи и той е един от старите ти приятелчета, така ли?

— Познавам го още от времето, когато беше момче! — каза лейди Матилда. — Предполагам, че си изненадан от това, че сме приятели, че имаме много общи неща и ни е приятно да разговаряме.

— Е, не бих си помислил, че...

— Че имаме много общи теми на разговор? Вярно е, че нямам представа от математика. За щастие, когато бях още момиче, дори и не се опитвахме да я учим. Предполагам, че Роби се е справял лесно с математиката, още когато е бил четиригодишен. В днешно време казват, че това е естествено. Той може да говори за много неща. Винаги ме е харесвал, защото бях несериозна и можех да го разсмивам. Освен това съм добра слушателка. А той понякога наистина говори много интересни неща.

— Предполагам, че е така — каза сър Стафорд Най сухо.

— О, не бъди толкова надменен. Молиер се е оженил за прислужницата си, нали? И са били щастливи — ако Молиер е този, който имам предвид. Ако един мъж е ужасно умен на него изобщо не му е нужна точно толкова умна жена, с която да разговаря. Би било изтощително. Той би предпочел една хубава глупачка, която да може да го разсмива. Аз не изглеждах зле, когато бях млада — каза самодоволно лейди Матилда. — Зная, че нямам академично

образование и съвсем не съм интелектуалка. Но Робърт винаги е казал, че имам достатъчно здрав разум, че съм интелигентна.

— Ти си чудесен човек — каза сър Стафорд Най. — За мен винаги е удоволствие да идвам да те виждам и ще си отида, запомняйки всичко, което ми каза. Предполагам, че има още много неща, които можеш да ми кажеш, но очевидно няма да го направиш.

— Не и докато не е дошъл подходящият момент — каза лейди Матилда, — но ще се погрижа за твоите интереси. От време на време ме осведомявай какво правиш. Следващата седмица ще вечеряш в американското посолство, нали?

— Откъде знаеш? Поканен съм.

— И, доколкото разбрах, си приел.

— Е, всичко това влиза в задълженията ми. — Той я погледна с любопитство. — Как успяваш да си толкова добре осведомена?

— О, Мили ми каза.

— Мили?

— Мили Джийн Кортман. Съпругата на американския посланик. Изключително привлекателно същество. Дребна и със свършена външност.

— А, искаш да кажеш Милдред Кортман.

— Кръстена е Милдред, но предпочита Мили Джийн. Говорих с нея по телефона за някакво благотворително матине — тя е това, което някога наричахме „джобна Венера“.

— Много хубав израз — каза сър Стафорд Най.

[1] Бръмбари, издаващи звук, наподобяващ тиктакане на часовник. Предполага се, че предвещават смърт. — Б.пр. ↑

ГЛАВА VIII

ВЕЧЕРЯ В ПОСОЛСТВОТО

Докато госпожа Кортман се приближаваше да го посрещне с протегната ръка, Стафорд Най си спомни израза, който леля му бе употребила. Мили Джийн Кортман беше между тридесет и пет и четиридесет години. Имаше нежни черти, големи синьо-сиви очи, съвършено оформена глава със синкавосива коса, боядисана в изключително красив цвят и подредена в изящна прическа. Тя беше много популярна в Лондон. Съпругът ѝ, Сам Кортман, беше едър, тромав и малко муден човек. Той много се гордееше с жена си. Самият той беше от онези хора, които говорят бавно и прекалено изразително. Когато той разясняваше с най-големи подробности някой въпрос, който изобщо не си струваше да се споменава, хората често откриваха, че вниманието им понякога се отклонява от разговора.

— Току-що се връщате от Малая, нали сър Стафорд? Сигурно е било много интересно там, въпреки че аз не бих избрала точно този сезон. Но всички се радваме да ви видим отново сред нас. Да видим сега. Познавате лейди Олдбъроу и сър Джон, също и хер и фрау фон Рокен и мистър и мисис Стагенхам.

Всички те бяха познати на сър Стафорд в една или друга степен. Имаше един холандец със съпругата си, които не бе срещал по-рано, защото те току-що бяха поели поста си. Семейство Стагенхам бяха министърът на сигурността и съпругата му. Винаги ги бе смятал за изключително безинтересна двойка.

— И графиня Рената Зерковски. Струва ми се тя спомена, че сте се срещали и по-рано.

— Сигурно беше преди около година. Когато за последен път бях в Англия — каза графинята.

И ето тя отново беше пред него, пътничката от Франкфурт. Спокойна, напълно владееща себе си, облечена елегантно в красива сиво-синя рокля с цвят на чинчила. Косата ѝ вдигната високо (перука?), а на шията ѝ — рубинен кръст със старинна изработка.

— Сеньор Гаспаро, граф Райтнер, мистър и мисис Арбътнот.

Всичко около двадесет и шест души. На масата сър Стафорд седеше между отегчителната мисис Стагенхам и сеньора Гаспаро. Рената Зерковски беше точно срещу него.

Вечеря в посолство. Вечеря, на каквито той толкова често присъстваше и на която бяха поканени същият тип гости. Различни членове на дипломатическия корпус, наскоро назначени министри, един-двама индустриалци, няколко души от хайлайфа, обикновено поканени, защото умееха да водят разговори, естествени хора, които ти е приятно да срещаш, въпреки че един-двама, както мислеше сър Стафорд Най, един-двама вероятно бяха по-особени. Дори когато беше зает да поддържа разговор със сеньора Гаспаро, очарователна събеседничка, бърбровка, леко склонна към флирт, умът му блуждаеше, както и погледът му, въпреки че не се забелязваше особено. Докато гледаше разсеяно гостите около масата, човек никога не би казал, че сър Стафорд Най си прави някакви свои заключения. Бяха го поканили тази вечер. Защо? По някаква причина или въобще без причина. Защото името му се беше появило автоматично в списъците, които секретарките от време на време правеха, с кръстчета срещу имената на тези, чийто ред да бъдат поканени бе дошъл. Или защото им бе нужен допълнително някой мъж или жена, на масата. Винаги го търсеха, когато бе нужен допълнително някой мъж.

— О, да — казваше някоя съпруга на дипломат. — Стафорд Най е точно човекът, който ни трябва. Ще го сложим до мадам еди-коя си или лейди някоя друга.

Може би го бяха поканили, за да попълни броя на гостите, без да има някаква друга причина. И все пак той се чудеше. От опит знаеше, че има и някои други причини. Ето защо погледът му беше зает, макар и да се движеше бързо и приветливо, без да създава впечатление, че наблюдава нещо определено.

Сред гостите вероятно имаше някой, който по някаква причина беше от значение; беше важен. Някой поканен не за да попълни броя на гостите, а точно обратното — някой, заради който гостите бяха подбрани така, че да са подходящи за него или за нея. Някой, който беше от значение. Сър Стафорд се чудеше — чудеше се кой от всички би могъл да е този.

Кортман знаеше, разбира се. Може би и Мили Джийн. Човек никога не можеше да е сигурен със съпругите. Някои от тях бяха по-

добри дипломати и от мъжете си. На някои можеше да се разчита просто заради чара им, заради способността им да се приспособяват, заради готовността им да доставят удоволствие, заради липсата на любопитство. Докато други, помисли си той с тъга, се оказваха истински провал, що се отнасяше до съпрузите им. Жени, които, макар и вероятно да бяха допринесли с престиж или с пари в брака си с някой дипломат, бяха способни във всеки един момент да кажат или да направят нещо погрешно и да създадат неблагоприятна ситуация. Ако трябваше да се избегне нещо подобно, нужно бе един или двама, дори няколко от гостите да са това, което можеше да се нарече професионалисти в изглаждане на ситуацията.

Означаваше ли тази вечеря нещо повече от светско събиране? Бързият му и непропускащ нищо поглед беше обходил масата и бе набелязал един или двама души, които до този момент въобще не бе успял да разбере. Американски бизнесмен. Приятен, без да блести в обществото. Професор в един от университетите в Средния запад. Едно семейство, съпругът — германец, съпругата — доминиращо, почти агресивно американка. Много красива жена при това. Много привлекателна физически, помисли си сър Стафорд. Беше ли някой от тях от значение? През ума му преминаха различни възможности. ФБР, Интелиджънс сървис. Бизнесменът можеше да е от Интелиджънс сървис и да е тук с някаква цел. В днешно време нещата стояха така. Не както някога. Как беше формулата? Големият Брат те наблюдава. Да, но сега работите отиваха по-далече. Презокеанският Братовчед те наблюдава. Висшите Финансови кръгове от Средна Европа те наблюдават. Поканили са някого, който създава трудности в дипломацията, за да може *ти* да го наблюдаваш. О, да. В днешно време зад всяко нещо често се криеха много причини. Но беше ли това само още една формула, още една мода? Можеше ли наистина да значи повече, да е нещо съществено, нещо истинско? Как трябваше да говори човек за събитията в Европа днес? Общият пазар. Е, той беше справедлив, занимаваше се с търговия, с икономика, с взаимоотношенията между страните.

Това беше сцената. Но някой стоеше зад нея. Зад кулисите. В очакване на реплика. Готов да суфлира, ако е необходимо. Какво ставаше? Какво ставаше във висшите кръгове и зад тях? Той не знаеше.

Някои неща му бяха известни, за други се досещаше, за някои неща, мислеше си той, не зная нищо и никой не иска да узнае каквото и да било за тях.

Погледът му се спря за момент върху жената срещу него, която бе вдигнала брадичка нагоре, а устните ѝ бяха разтворени леко в любезна усмивка, и очите им се срещнаха. Тези очи не му казваха нищо, усмивката ѝ не му казваше нищо. Какво правеше тя тук? Тя беше в стихията си, беше на мястото си тук, познаваше този свят. Да, тук тя се чувстваше като у дома си. Той си помисли, че без особени трудности би могъл да разбере къде стои тя в дипломатическия свят, но щеше ли това да му каже къде беше истинското ѝ място?

Младата жена с панталон, която го бе заговорила на летището във Франкфурт, бе с енергично, интелигентно лице. Беше ли тя истинската жена или истинска беше тази случайна светска позната? Беше ли една от тези две личности роля, която тя играеше? И ако беше така, коя? А може би имаше и други, освен тези две личности. Той се питаше дали е така. Искаше му се да разбере.

Или фактът, че беше поканен и се срещна с нея, беше чисто съвпадение? Мили Джийн ставаше от мястото си. Заедно с нея станаха и всички дами. В този момент се надигна внезапна глъчка. Глъчка, която идваше отвън. Викове. Крясъци. Шум от счупено стъкло на прозорец. Викове. Шум — със сигурност изстрели Сеньора Гаспаро заговори, стискайки ръката на Стафорд Най.

— Нима отново! — възкликна тя. — *Dio!*^[1] Отново тези ужасни студенти. И у нас е същото. Защо нападат посолствата? Бият се, съпротивляват се на полицията, маршируват, крещят идиотски неща, лягат по улиците. *Si, si!*^[2], имаме ги в Рим, в Милано. Има ги в цяла Европа, като нападнат са. Защо никога не са доволни, тези младежи? Какво искат?

Стафорд Най пиеше брндито си и слушаше тежките думи на мистър Чарлс Стагенхам, който се държеше като първосвещеник. Суматохата беше затихнала. Изглежда полицията бе прогонила някои от размирниците. Това бе една от онези случки, които някога биха се смятали за необичайни, дори за тревожни, но сега се приемаха като нещо съвсем обикновено.

— По-големи полицейски сили. Ето какво ни е необходимо. По-големи полицейски сили. Това е повече, отколкото тези момчета могат

да поемат. Казват, че навсякъде е така. Преди няколко дни говорих с хер Лурвиц. Те си имат неприятности, а също и французите. В скандинавските страни не е толкова тревожно. И какво искат всички те — само неприятности? Казвам ви, че ако можех да действам така, както...

Стафорд Най насочи мислите си другаде, преструвайки се любезно, че се интересува от обясненията на Чарлс Стагенхам как точно би действал той, което при всички случаи беше лесно да се отгатне предварително.

— Крещят за Виетнам и такива неща. Нима някой знае нещо за Виетнам? Нито един от тях не е бил там, нали?

— Мисля, че е малко вероятно — отговори сър Стафорд Най.

— Тази вечер Ман ми каза, че имат много неприятности в Калифорния. В университетите. Ако имахме разумна политика...

Междувременно мъжете се присъединиха към дамите в салона. Движейки се с небрежна грация и с вид на човек, който няма никаква цел — нещо, което той намираще изключително полезно — сър Стафорд Най седна до една златокоса, приказлива жена, която познаваше сравнително добре. За нея със сигурност можеше да се твърди, че рядко казва нещо, което си струва да се чуе, що се отнася до мъдрост или идеи, но беше изключително добре осведомена за всички жени, които познаваше. Стафорд Най не зададе директни въпроси, но скоро вече слушаше някои забележки за графиня Рената Зерковски, без дамата да е разбрала по какъв начин е насочил разговора към тази тема.

— Все още изглежда много добре, нали? Не идва често тук напоследък. Ходи най-вече в Ню Йорк или на онзи чудесен остров. Знаете кой имам предвид. Не Менорка. Един от другите в Средиземно море. Сестра ѝ е омъжена за този сапунен крал. Поне аз мисля, че е такъв. Не гърка. Мисля, че този е швед. Страхотно богат. А освен това тя прекарва много време и в някакъв замък в Доломитите или близо до Мюнхен. Много е музикална, винаги е била такава. Тя казва, че сте се срещали и по-рано, нали?

— Да. Преди една-две години, струва ми се.

— О, да. Предполагам, когато е била в Англия последния път. Казват, че била замесена в историята в Чехословакия. Или може би исках да кажа в Полша? Но наистина е толкова трудно, нали? Имам

предвид всички тези имена. Имат толкова много „з“-та и „к“-та. Невероятно трудни и толкова странни. Тя е много образована що се отнася до литературата. Пише петиции и кара хората да се подписват. Да се даде убежище на писатели тук или разни такива неща. Не че някой наистина обръща много внимание. Искам да кажа, за какво друго може да мисли човек в днешно време, освен как да плати собствените си данъци. Сумите, отпускани за пътуването, оправят нещата донякъде, но не съвсем. Искам да кажа, че трябва да вземете парите, за да ги използвате в чужбина, нали? Не зная как хората успяват да намерят пари, но все пак имат доста. О, да, доста пари имат.

Тя погледна доволно надолу към лявата си ръка, на която имаше два големи пръстена — един с диамант и един с изумруд, което сякаш доказваше, че поне за нея е похарчена значителна сума.

Вечерта отиваше към края си. Той знаеше съвсем малко повече за спътничката си от Франкфурт, отколкото преди. Знаеше, че тя има фасада, която, както му се струваше, притежаваше много аспекти, ако тези две думи можеха да се употребят заедно. Тя се интересуваше от музика. Е, той се бе срещнал с нея във Фестивалната зала, нали? Обичаше да спортува на открито. Имаше богати роднини, които притежаваха острови в Средиземно море. Занимаваше се с благотворителност за литературни дейци. Жена, която имаше подходящи връзки, високопоставени роднини и достъп до висшето общество. Без някаква ясно изразена политическа принадлежност, и все пак вероятно свързана с някоя група. Човек, който се местеше от място на място, от една страна в друга. Движеше се сред богатите, сред талантливите, в литературния свят.

За момент си помисли за шпионаж. Изглеждаше най-вероятният отговор. И все пак той не го задоволяваше напълно.

Вечерта напредваше. Накрая дойде неговият ред да поговори с домакинята. Мили Джийн беше много добра в това отношение.

— От толкова време искам да говоря с вас, да чуя за Малая. Толкова съм глупава, що се отнася до всички тези места в Азия, непрекъснато ги обърквам. Разкажете ми какво стана там. Имаше ли нещо интересно или всичко беше ужасно скучно?

— Сигурен съм, че можете да се досетите какъв е отговорът.

— Ами, предполагам, че е било ужасно скучно. Но вероятно на вас не ви е позволено да го кажете.

— О, не, мога да си го мисля, мога и да го кажа. Не беше точно по моя вкус, разбирате ли.

— Защо отидохте тогава?

— Ами винаги съм обичал да пътувам, да опознавам различни страни.

— Вие сте толкова интересна личност в много отношения. Разбира се, целият живот в дипломатическия корпус е всъщност много скучен, нали? Но точно аз не би трябвало да казвам това. Казвам го само на вас.

Много сини очи. Сини като камбанки в гората. Те се разтвориха малко по-широко и черните вежди над тях се повдигнаха леко във вътрешния си край, докато външните им краища се спуснаха малко надолу. От това лицето ѝ заприлича на лицето на хубава персийска котка. Сър Стафорд се чудеше каква всъщност е Мили Джийн. Имаше топъл глас на южнячка. Хубавата ѝ глава, профилът ѝ, съвършен като профил върху монета — какво бе тя всъщност? Не беше глупачка. Жена, която можеше да използва светските оръжия, когато бе необходимо, която можеше да очарова, когато пожелаеше, която можеше да се затвори и да стане загадъчна. Ако искаше нещо от някого, тя можеше умело да го получи. Той забеляза как напрегнато го гледа тя в момента. Искаше ли нещо от него? Той не знаеше. Мислеше, че е малко вероятно.

Тя каза:

— Познавате ли мистър Стагенхам?

— А, да. Говорих с него на масата по време на вечеря. Не се бяхме срещали по-рано.

— Казват, че е много важна личност — каза Мили Джийн. — Президент е на ПБФ, както знаете.

— Човек трябва да знае всички тези неща — отговори сър Стафорд Най. — ПБФ, ДСВ и всички останали инициали.

— Ужасно — каза Мили Джийн. — Ужасно. Всички тези инициали. Няма вече личности, няма хора. Просто инициали. Какъв ужасен свят! Точно това си мисля понякога. Какъв ужасен свят. Искам да бъде различен, съвсем, съвсем различен...

Наистина ли искаше да каже това? За момент той си помисли, че е така. Интересно...

Гровнър скуеър беше самото спокойствие. По тротоара все още имаше следи от счупени стъкла. Имаше дори и яйца, смачкани домати и парчета блестящ метал. Но звездите горе бяха спокойни. Една след друга колите се приближаваха до входа на посолството, за да вземат разотиващите се гости. Полицаяте бяха тук, по ъглите на площада, но присъствието им не се натрапваше. Един от тръгващите си политици заговори с полицейски офицер. След това се върна и измърмори:

— Няма много арести. Осем. Ще бъдат на Боу стрийт сутринта. Горедолу същите хора. Петронела, разбира се, е бил тук, както и Стивън и хората му. Е добре. Човек би си помислил, че един ден ще се уморят от всичко това.

— Живеете немного далече оттук, нали? — изрече един глас в ухото на сър Стафорд. Дълбок, контраалтов глас. — Мога да ви откарам на път за вкъщи.

— Не, не. Мога спокойно да се прибера пеша. Само около десет минути път е.

— Уверявам ви, не няма да ме затрудните — каза графиня Зерковски и добави: — Отседнала съм в „Сейнт Джеймс тауър“.

„Сейнт Джеймс тауър“ беше един от по-новите хотели.

— Много мило от ваша страна.

Очакваше ги голяма, скъпа на вид кола, взета под наем. Шофьорът отвори вратата, графиня Рената се качи и сър Стафорд Най я последва. Тя беше тази, която даде на шофьора адреса на сър Стафорд. Колата потегли.

— Значи знаете къде живея? — попита той.

— Защо не?

Той се зачуди какво точно означава отговорът „Защо не?“.

— Защо не, наистина — каза сър Стафорд. — Та вие знаете толкова много, нали? Благодаря ви, че върнахте паспорта ми.

— Помислих си, че това може да спести някои неудобства. Може би ще е по-просто, ако го изгорите. Предполагам, че са ви издали нов...

— Предположението ви е вярно.

— Ще намерите бандитското си наметало в най-долното чекмедже на скрина. Оставили са го там тази вечер. Помислих си, че

идеята да си купите ново може би няма да ви хареса и че вероятно ще е невъзможно да се намери същото.

— То ще ми е по-скъпо сега, когато е преживяло известни... приключения — каза сър Стафорд и добави: — То изпълни задачата си.

Колата бръмчеше в нощта.

Графиня Зерковски отговори:

— Да, то изпълни задачата си, след като съм тук — жива...

Сър Стафорд не отговори. Може би имаше право, а може би грешеше, но той предположи, че тя иска той да задава въпроси, да настоява да научи повече за това, какво е правила тя и от какво е успяла да се спаси. Искаше той да прояви любопитство, но сър Стафорд Най нямаше да го направи. По-голямо удоволствие му доставяше да не проявява любопитство. Чу я да се смее тихо. И все пак той доста изненадващо реши, че това е доволен смях, смях на човек, който е удовлетворен, а не изпаднал в безизходица.

— Приятно ли прекарахте вечерта? — попита тя.

— Хубав прием. Според мен Мили Джийн вина дава хубави приеми.

— Значи я познавате добре?

— Познавах я в Ню Йорк, преди да се омъжи. „Джобна Венера“.

Тя го погледна с лека изненада.

— Това ли е вашето определение за нея?

— Всъщност не. Така я нарича една моя възрастна роднина.

— Да, това е описание, което човек рядко чува за жена в наше време. Мисля, че е много подходящо за нея. Само че...

— Само че какво?

— Венера е съблазнителка, нали? А амбициозна ли е?

— Мислите ли, че Мили Джийн е амбициозна?

— О, да. Преди всичко амбициозна.

— И мислите, че да е съпруга на американския посланик в Лондон не е достатъчно, за да задоволи амбициите ѝ?

— О, не — каза графинята. — Това е само началото.

Той не отговори. Гледаше през прозореца на колата. Понечи да каже нещо, но се спря. Забеляза, че графиня Зерковски му хвърли бърз поглед, но тя също мълчеше. Едва когато минаваха по един мост над Темза, той каза:

— Значи не ме карате вкъщи и не се връщате в хотела си. Пресичаме Темза. Веднъж вече се срещнахме там на един мост. Къде ме водите?

— Имате ли нещо против?

— Мисля, че да.

— Да, виждам, че вероятно е така.

— Е, разбира се, това е във вашия стил. Отвлеченията са на мода днес. Вие ме отвлякохте. Защо?

— Защото, както и по-рано, имам нужда от вас — каза тя и добави: — И други имат нужда от вас.

— Нима?

— И не сте доволен.

— По-доволен щях да бъда, ако ме бяхте попитали.

— Щяхте ли да дойдете, ако ви бях попитала?

— Може би да, може би не.

— Съжалявам.

— Съмнявам се.

Продължиха да пътуват мълчаливо в нощта. Не се движеха през запустели местности, бяха на главния път. От време на време фаровете осветяваха някое име или табела, така че Стафорд Най съвсем ясно виждаше къде се намират. Минаваха през Съри и първите населени части на Съсекс. Струваше му се, че понякога поемат по някое отклонение или страничен път, който не е най-прекият, но не можеше да е сигурен дори и в това. Той почти бе готов да попита спътничката си дали го правят, защото имаше вероятност да ги следят от Лондон. Но твърдо бе решил да се придържа към политиката си на мълчание. Тя беше тази, която трябваше да говори, да даде информация. Дори и с допълнителните сведения, които бе успял да научи, той все още я смяташе за загадка.

Пътуваха към провинцията след прием в Лондон. Сигурен беше, че колата, в която се намираха, е една от най-скъпите коли под наем. Това беше нещо, планирано предварително. Разумно, в него нямаше нищо съмнително или неочаквано. Предполагаше, че скоро ще разбере къде отиват. Освен ако нямаше да пътуват чак до крайбрежието. Помисли си, че това също е възможно. На една табела видя надпис Хейзълмиър. Сега пътуваха към Годълминг. Всичко беше много ясно и открито. Провинцията с богатите предградия. Приятни горички,

красиви къщи. Завиха няколко пъти и накрая колата намали. Изглежда бяха стигнали до целта на пътуването си. Порта. Малка бяла къщичка до портата. Нагоре по алеята с добре поддържани рододендрони от двете страни. Завиха и спряха пред къщата. „Псевдотюдор“, измърмори сър Стафорд Най тихо. Спътничката му се обърна и го погледна въпросително.

— Просто една забележка — каза Стафорд Най. — Не ми обръщайте внимание. Предполагам, че пристигнахме там, където искахте.

— И вие не сте особено възхитен от това, което виждате.

— Градината изглежда добре поддържана — отбеляза сър Стафорд, проследявайки светлината на фаровете, докато колата завиваше. — Трябват пари, за да се поддържа такава къща в добро състояние. Бих казал, че е доста удобна за живеене.

— Удобна, но не и красива. Бих казала, че човекът, който живее в нея предпочита удобството пред красотата.

— Сигурно е доста разумно — отговори сър Стафорд. — И все пак в някои отношения той е изключително чувствителен към красотата, към някои видове красота.

Спряха пред добре осветена веранда. Сър Стафорд слезе и протегна ръка, за да помогне на спътничката си. Шофьорът се бе изкачил по стълбите и бе натиснал звънеца. Той погледна въпросително жената, докато тя вървеше нагоре по стълбите.

— Ще имате ли нужда от мен тази вечер, милейди?

— Не. Това е всичко засега. Ще позвъним утре сутринта.

— Лека нощ. Лека нощ, сър.

Отвътре се чуха стъпки и вратата се отвори рязко. Сър Стафорд бе очаквал някакъв иконом, но вместо това се появи едра като гренадир прислужница. С посивяла коса, стиснати устни, изключително надеждна и компетентна, помисли си той. Много ценни качества, които трудно се намират в днешно време. Жена, на която човек може да се довери и която може да бъде свирепа.

— Страхувам се, че малко сме закъснели — каза Рената.

— Господарят е в библиотеката. Той помоли вие и господинът да отидете при него, щом пристигнете.

[1] Боже (ит.). — Б.пр. ↑

[2] Да, да (ит.). — Б.пр. ↑

ГЛАВА IX

КЪЩАТА БЛИЗО ДО ГОДЪЛМИНГ

Тя тръгна нагоре по широкото стълбище и двамата я последваха. Да, помисли си сър Стафорд Най, много удобна къща. Тъмнокоричени тапети, изключително грозно дъбово стълбище с дърворезба, но с удобни ниски, широки стъпала. Добре подбрани картини, без да представляват особен интерес от художествена гледна точка. Къща на богат човек, помисли си той. Човек с не лош, традиционен вкус. Хубав, дебел килим тип персийски с приятен тъмновиолетов цвят.

На първия етаж подобната на гренадир камериерка тръгна към най-близката врата. Отвори я и се отдръпна назад, за да влязат, но не съобщи имената им. Първа влезе графинята, а сър Стафорд Най я последва. Чу вратата да се затваря тихо след него.

В стаята имаше четирима души. Зад голямо бюро, отрупано с папки, документи, една-две разтворени карти и вероятно други документи, които разглеждаха, седеше едър и пълен мъж с много жълто лице. Това бе лице, което сър Стафорд Най беше виждал, въпреки че в момента не можеше да си спомни името му — човек, с когото се беше срещнал съвсем случайно и все пак по важен повод. Той би трябвало да знае, да, определено би трябвало да знае. Но защо, защо не можеше да си спомни името му?

Човекът зад бюрото се изправи с едва забележимо усилие и пое протегнатата ръка на графиня Рената.

— Пристигнахте — каза той. — Прекрасно.

— Да. Нека да ви запозная, въпреки че според мен вече се познавате. Сър Стафорд Най, мистър Робинсън.

Разбира се. Нещо в мозъка на сър Стафорд щракна като камера. Това съвпадаше и с друго име. Пайкъуей. Ако кажеше, че знае всичко за мистър Робинсън, нямаше да бъде вярно. Той знаеше за мистър Робинсън всичко, което самият мистър Робинсън позволяваше да се знае. Доколкото всички знаеха, името му *беше* Робинсън, макар че можеше да е и всяко друго име с чуждестранен произход. Никой никога не бе изразил подобно предположение. Свърза и външния му

вид с името. Високото чело, меланхоличните тъмни очи, голямата уста и внушителните бели зъби — вероятно изкуствени, но във всеки случай зъби, за които можеше да се каже както в Червената шапчица: „За да мога да те изям, детето ми!“.

Знаеше също и кой е мистър Робинсън. Достатъчна беше само една дума, за да го опише. Мистър Робинсън представляваше Парите с главно П. Парите във всичките им аспекти. Международни пари, световни пари, частни финанси в страната, банките, парите не такива, каквито ги вижда средният човек. Никога не бихте го помислили за много богат човек. Несъмнено беше много богат, но не това бе важното. Той бе един от тези, които се разпореждат с парите, принадлежеше към големия банков клан. Личният му вкус можеше дори и да е простичък, но сър Стафорд Най се съмняваше. Мистър Робинсън вероятно живееше в доста голям комфорт и дори в лукс. Но нищо повече. Значи зад цялата тази тайнствена история стоеше силата на парите.

— Чух за вас преди един-два дни — каза мистър Робинсън, докато се ръкуваха. — От нашия приятел Пайкъей.

Всичко съвпада, помисли си Стафорд Най, защото си спомни, че полковник Пайкъей също бе присъствал при онзи единствен случай, когато се бе срещнал с мистър Робинсън. Спомни си, че Хоршам говореше за мистър Робинсън. И така съществуваха Мери Ан (или графиня Зерковски?) и полковник Пайкъей, който седеше в задимения си кабинет с полузатворени очи — или току-що събуждайки се, или заспивайки, и мистър Робинсън с голямото си жълтеникаво лице, и някъде пари бяха изложени на опасност. Погледът му се премести върху другите трима в стаята, защото искаше да види дали знае кои са и дали може да се досети кого представляват.

Поне за двама от тях не беше необходимо да се досеща. Мъжът, който седеше на високия стол носилка до камината, възрастен човек, когото облегалката на стола обрамчваше като картина, някога е бил добре известен в цяла Англия. Всъщност той все още беше известен, въпреки че вече рядко го виждаха. Един болен, един инвалид, човек, който се появяваше за съвсем кратко, и както казваха, това му струваше физическа болка и усилия. Лорд Алтъмаунт. Слабо, изпито лице, голям нос, посивяла коса, която започваше малко над челото и падаше като гъста сива грива, малко щръкнали уши, които някога

карикатуристите рисуваха, и дълбок, пронизателен поглед, който не толкова наблюдаваше, колкото изучаваше. Проникваше дълбоко във всичко, върху което се спираше. В този момент той се бе спрял върху сър Стафорд Най. Когато Стафорд Най тръгна към него, мъжът протегна ръка.

— Аз не ставам — каза лорд Алтъмаунт. Гласът му бе слаб и угасващ, глас на стар човек. — Гърбът ми не ми позволява. Току-що сте се върнали от Малая, нали, Стафорд Най?

— Да.

— Струваше ли си да ходите? Предполагам, мислите, че не. И вероятно сте прав. И все пак тези малки излишни неща, тези орнаменти са ни необходими в живота, за да украсяваме хубавите дипломатически лъжи. Радвам се, че успяхте да дойдете или бяхте доведен тук тази вечер. Предполагам, че това е работа на Мери Ан?

Значи така я нарича той и я възприема като Мери Ан, помисли си сър Стафорд Най. Така я наричаше Хоршам. Без съмнение тя бе една от тях. Що се отнася до Алтъмаунт, той представляваше — какво представляваше той в днешно време? Стафорд Най се замисли. Той представляваше Англия. Щеше да представлява Англия, докато го погребат в Уестминстърското абатство или в някой провинциален мавзолей, в зависимост от желанието му. Той винаги е бил Англия и познава Англия, бих казал, знае цената на всеки политически или правителствен служител достатъчно добре, дори и никога да не е говорил с него.

Лорд Алтъмаунт каза:

— Това е нашият колега, сър Джеймс Клийк.

Стафорд Най не познаваше Клийк. Не мислеше, че някога е чувал за него. Неспокоен човек, от този тип хора, които не могат да си намерят място. Остър подозрителен поглед, който никога не се спира за дълго на едно място. В него се чувстваше сдържаното безпокойство на ловджийско куче, което очаква командата. Готово да се втурне при един поглед на господаря си.

Но кой беше господарят му? Алтъмаунт или Робинсън?

Стафорд Най премести погледа си върху четвъртия мъж. Той бе станал от стола, на който седеше близо до вратата. Гъсти мустаци, вдигнати вежди, внимателен, затворен в себе си, успяващ по някакъв начин да остане познат и все пак почти неразгадаем.

— Значи това сте вие — каза сър Стафорд. — Как сте, Хоршам?

— Много се радвам да ви видя тук, сър Стафорд.

Доста внушителна група, помисли сър Стафорд Най, хвърляйки бърз поглед наоколо.

Бяха приготвили стол за Рената недалече от огъня и от лорд Алтъмаунт. Тя бе протегнала ръка — лявата си ръка, забеляза сър Стафорд — и той я бе взел в своите ръце, бе я задържал за момент, и след това я бе пуснал. Лорд Алтъмаунт каза:

— Рисуваш, детето ми, рисуваш прекалено много.

Гледайки го, тя отговори:

— Вие бяхте този, който ме научи да го правя, и това е единственият възможен начин да се живее.

Лорд Алтъмаунт обърна глава към сър Стафорд Най.

— Не аз те научих да избираш хората. Имаш вроден талант за това. — Гледайки Стафорд Най, той добави: — Познавам вашата пралеля, или може би прапралеля?

— Пралеля Матилда — каза веднага Стафорд Най.

— Да, точно нея. Един от викторианските *tours-de-force*^[1] от деветдесетте години. Сигурно сега тя самата е почти на деветдесет.

Той продължи:

— Не я виждам много често. Може би един-два пъти в годината. Но винаги ме поразява тази нейна жизненост, която надживява физическата ѝ сила. Те знаят тайната на това, тези упорити викторианци, а също и някои от времето на крал Едуард^[2].

Сър Джеймс Клийк каза:

— Ще пиете ли нещо, Най? Какво предпочитате?

— Джин с тоник, ако може.

Графинята отказа с леко поклацане на главата.

Джеймс Клийк донесе чашата на Стафорд Най и я сложи на масата близо до мистър Робинсън. Стафорд Най не възнамеряваше да говори пръв. Тъмните очи зад бюрото за момент загубиха меланхоличния си вид. Внезапно в тях проблесна нещо.

— Някакви въпроси? — попита той.

— Твърде много — каза сър Стафорд Най. — Няма ли да е по-добре да започнем с обясненията, а въпросите да оставим за после?

— Така ли предпочитате?

— Вероятно би опростило нещата.

— Добре, ще започнем с няколко прости факти. Може би са ви помолили да дойдете тук, а може и да не са. Ако не са, това навярно малко ви притеснява.

— Той предпочита винаги да го молят — намеси се графинята.
— Самият той ми го каза.

— Естествено — изрече мистър Робинсън.

— Бях отвлечен — каза сър Стафорд Най. — Много е модно, доколкото зная. Един от нашите съвременни методи.

Говореше с тон на човек, който леко се забавлява.

— Което естествено води до въпрос от ваша страна — каза мистър Робинсън.

— Само една малка думичка с четири букви. Защо?

— Точно така. Защо? Възхищавам се на вашия сбит начин на изразяване. Това е таен комитет — комитет за разследване. Разследване от световно значение.

— Звучи заинтригуващо — отговори сър Стафорд Най.

— Повече от заинтригуващо е. То е важно и неотложно. В тази стая сега са представени четири различни начина на живот — каза лорд Алтъмаунт. — Ние представляваме различни клонове. Аз съм се оттеглил от активно участие в делата на страната ни, но все още съм авторитет, с когото се съветват. От мен поискаха съвет и ме помолиха да ръководя разследването за това, какво става в света точно тази година след Христа, защото е ясно, че нещо става. Джеймс има своя специална задача. Той е дясната ми ръка. Той е и нашият говорител. Джейми, би ли разяснил ситуацията на сър Стафорд Най?

На сър Стафорд му се стори, че ловджийското куче сякаш потръпна. Най-после! Най-после мога да говоря и да направя нещо! Той се наведе леко напред.

— Когато в света става нещо, трябва да се потърси причината. Външните признаци винаги се виждат лесно, но те не са важни или така поне мислят Председателят — той се поклони на лорд Алтъмаунт, мистър Робинсън и мистър Хоршам. Винаги е било едно и също. Вземете една естествена сила — голям водопад, който ще ви даде електрическа енергия. Възползвайте се от откритието за получаване на уран от уранита и скоро това ще ви даде атомна енергия, за която до този момент хората не са знаели, нито са мечтали. Когато откриете въглища, те ви дават транспорт, мощност, енергия. Винаги

съществуват сили, които ви дават различни неща. Но зад тях стои някой, който ги ръководи. Трябва да разберем кой стои зад силите, които постепенно вземат надмощие практически във всички страни в Европа, и дори още по-далече — в някои части на Азия. Вероятно в по-малка степен в Африка, но същото е и в Америка — и в Северна, и в Южна. Трябва да проникнем зад онова, което става, и да открием силата, която го ръководи. Едно от нещата, които ръководят всичко, са парите.

Той кимна към мистър Робинсън.

— Мистър Робинсън тук, предполагам, знае за парите толкова, колкото никой друг в света.

— Съвсем просто е — отговори мистър Робинсън. — Предстоят големи раздвижвания. Зад тях сигурно има пари. Трябва да разберем откъде идват. Кой работи с тях? Откъде ги вземат? Къде ги изпращат? Защо? Това, което Джеймс каза, е съвсем вярно — аз зная много за парите. Толкова, колкото човек би могъл да знае. А съществуват и така наречените течения — дума, която днес използваме доста често. Течения или тенденции — има безброй много думи, които хората използват. Те не означават съвсем едно и също, но са тясно свързани. Появява се, така да се каже, тенденция към недоволство. Погледнете назад в историята. Ще видите как тя се появява отново и отново, повтаряйки се като периодична таблица, като модел. Желанието за неподчинение, начините за изразяване на неподчинение, формата, която неподчинението приема. То не е нещо специфично за всяка страна. Ако възникне в една страна, ще възникне и в други в по-голяма или в по-малка степен. Това е, което искате да кажете, нали, сър? — той се обърна леко към лорд Алтъмаунт. — Горедолу така ми го представихте.

— Да, вие изразявате нещата много добре, Джеймс.

— Това е модел, модел, който се появява и изглежда неизбежен. Щом го видите, веднага можете да го разпознаете. Имало е периоди, когато жаждата за кръстоносни походи е завладявала държавите. Изцяло Европа хората се качвали на кораби и са тръгвали да спасяват Светите места. Всичко е съвсем ясно, един прекрасен модел на определено поведение. Но *защо* са тръгвали? Това е интересното, разбирате ли? Да се види защо са се появили тези желания и модели на поведение. Отговорът невинаги е в материалното. Всякакви неща

могат да станат причина за недоволство — жажда за свобода, за свобода на словото, за свобода на вероизповеданието — отново серия от пряко свързани модели. Това е довело хората до идеята за имиграция в други страни, до създаването на нови религии, много често толкова тиранични, колкото и формите на религия, които са оставили зад себе си. Но ако се вгледате внимателно, ако направите достатъчно проучвания, ще видите какво е сложило началото на тези и на много други — ще използвам същата дума — модели. В някои случаи това е като заразна болест. Вирусът може да се пренася из целия свят, през морета, през планини. Може да отиде навсякъде и да заразява. Очевидно той се пренася, без някой да го тласка. Но дори и сега не можем да сме напълно сигурни, че това винаги е вярно. Може би е имало причини. Причини, поради които тези неща са се случвали. Човек може да отиде и малко по-далече. Има и хора. Един човек — десет, няколкостотин души, които могат да бъдат причината, които могат да тласнат нещата. Ето защо трябва да се разглежда не крайният *резултат*, а хората, които задвижват нещата. Имаме кръстоносците, имаме религиозните ентузиасты, имаме жаждата за свобода, имаме всички останали модели, но трябва да отидем още по-назад. Назад към вътрешността на нещата. Видения, сънища. Пророкът Йоил^[3] е бил прав, когато е казал: „Старците ви ще сънуват сънища, на младежите ви ще се явят видения“^[4]. А кое от двете е по-силно? Сънищата не рушат. Но виденията могат да ви открият нови светове, както и да рушат световите, които вече съществуват...

Внезапно Джеймс Клийк се обърна към лорд Алтъмаунт:

— Не зная дали има връзка, сър, но веднъж ми разказахте една история за някой от посолството в Берлин. За някаква жена.

— А, това ли? Да, тогава ми се стори интересно. Да, има връзка с нещата, за които говорим в момента. Една от съпругите на дипломатите, умна, интелигентна, образована жена. Тя имаше голямо желание да отиде и лично да чуе фюрера, когато произнася реч. Разбира се, говоря за времето, непосредствено преди войната през 1939 г. Беше й интересно да види какво може да направи ораторското изкуство. Защо всички бяха толкова впечатлени? И така, тя отиде. Когато се върна, каза: „Това е нещо изключително. Никога нямаше да повярвам. Разбира се, аз не зная немски достатъчно добре, но и аз бях завладяна. И сега разбирам защо и с всички останали е така. Искам да

кажа, че идеите му са прекрасни... Те те възпламеняват. Нещата, които каза. Просто чувстваш, че *не може* да се мисли по друг начин, че само ако го последват, хората ще построят цял един нов свят. О, не мога да го обясня както трябва. Ще напиша онова, което съм успяла да запомня, и ще ви го донеса да го прочетете. Тогава ще разберете по-добре, отколкото ако просто се опитам да ви обясня какво е било въздействието на думите му.“

Отговорих ѝ, че идеята ѝ е много добра. На следващия ден тя дойде при мен и ми каза: „Не зная дали ще ми повярвате. Започнах да записвам това, което бях чула, това, което Хитлер каза. Това, което думите му *означаваха*, но... беше страшно... просто нямаше какво да запиша, не си спомнях нито една вдъхновяваща или вълнуваща фраза. Помнех някои от думите, но след като ги записах, те сякаш нямат същото значение. Те са просто... о, те са просто *безсмислени*. Не разбирам.“

Това показва една от най-големите опасности, които човек невинаги помни, *но тя съществува*. Има хора, способни да заразят околните с буен ентузиазъм, нещо като видение за живота и за нещата, които стават. Те могат да го направят, макар и не с онова, което *казват*, не с *думите*, които *чуваме*, не дори и с идеята, която описват. Има нещо друго. Това е магнетичната сила, която много малко хора притежават, силата да започнат нещо, да създадат видение. Вероятно чрез личния си магнетизъм, чрез гласа си, може би чрез някакво излъчване, което идва направо от *плътта* им. Не зная, какво е, *но то съществува*.

Такива хора имат власт. Великите религиозни учители са имали тази власт, има я и в злия дух. Може да се изгради вяра в определено движение, в неща, които трябва да се направят, в неща, които ще доведат до един нов рай и една нова земя. И хората ще вярват в това, ще работят, ще се борят и дори ще умират за него.

Той понижи глас и каза:

— Джан С্মътс^[5] изразява това само в една фраза. Той казва, че геният да ръководиш може да бъде не само съзидателна сила, а и нещо *демонично*.

Сър Стафорд Най се размърда на стола си.

— Разбирам какво искате да кажете. Думите ви са интересни. Струва ми се, че може и да са верни.

— Но, разбира се, мислите, че преувеличавам.

— Не зная дали мисля така — каза сър Стафорд Най. — Нещата, които звучат преувеличени, много често въобще не са. Те просто са неща, които човек не е чувал по-рано и не е мислил за тях. Ето защо му се струват толкова непознати, че не може да направи нищо друго, освен да ги приеме. Между другото, мога ли да задам един съвсем прост въпрос? Какво *правят* хората в такива случаи?

— Ако на човек му се стори, че става нещо такова, той трябва да разбере какво е това — каза лорд Алтъмаунт. — Трябва да направи като мангустата на Киплинг — да отиде и да разбере. Да разбере откъде идват парите, откъде идват идеите и, ако мога да се изразя така, откъде идва *организацията*. Кой я направлява? Има главен ръководител, както и командир. Ето това се опитваме да разберем. Бихме искали да дойдете с нас и да ни помогнете.

Това беше един от редките случаи в живота на сър Стафорд Най, когато беше изненадан. Каквото и да бе чувствал в други случаи, той винаги бе успявал да го скрие. Но този път беше различно. Той погледна един по един мъжете в стаята — мистър Робинсън с невъзмутимото жълто лице, показващ всичките си зъби, сър Джеймс Клийк, който бе говорил малко прибързано според сър Стафорд, но който въпреки всичко очевидно беше полезен, кучето на Господаря, както го наричаше в себе си. Погледна към лорд Алтъмаунт, който седеше на стола си, чийто гюрुक се виждаше зад гърба му като рамка на картина. Осветлението в стаята не беше силно. То му придаваше вида на светец в нишата на някоя катедрала. Аскетичен. От четиринадесети век. Велик човек. Да, Алтъмаунт беше един от великите мъже на миналото. Стафорд Най не се съмняваше в това, но сега той вече бе много стар. Ето защо сър Джеймс Клийк му бе необходим и лорд Алтъмаунт разчитахме на него. Той погледна зад тях към загадъчното хладно същество, което го бе довело тук — графиня Рената Зерковски, наречена Мери Ан, наречена Дафни Теодофанус. Лицето ѝ не му казваше нищо. Тя дори не го гледаше. Накрая погледът му се спря на господин Хенри Хоршам от „сигурността“.

С лека изненада забеляза, че Хенри Хоршам му се усмихваше.

— Но, вижте — каза сър Стафорд Най, изоставяйки официалния тон на разговор, изразявайки се по-скоро като някогашния осемнадесетгодишен ученик, — каква, за Бога, е моята роля? Какво

зная аз? Честно казано, не съм се изявил особено в професията си. Във Форин офис нямат много високо мнение за мен.

— Знаем това — отговори лорд Алтъмаунт.

Беше ред на сър Джеймс да се усмихне и той го направи.

— Може би така е по-добре — отбеляза той и добави с тона на извинение, когато лорд Алтъмаунт се намръщи: — Съжалявам, сър.

— Това е комитет за разследване — каза мистър Робинсън. — Не става въпрос какво сте направили в миналото и какво може да е мнението на други хора за вас. Това, което ние се опитваме да направим, е да съберем комитет за разследване. В момента членовете на този комитет не са много. Каним ви да се присъедините към нас, защото смятаме, че притежавате някои качества, които може да помогнат при разследването.

Стафорд Най обърна глава към човека от „сигурността“.

— Какво ще кажете, Хоршам? Не мога да повярвам, че сте съгласен.

— Защо не? — попита Хенри Хоршам.

— Наистина ли? Какви са моите „качества“, както ги наричате? Честно казано, аз самият не вярвам в тях.

— Вие не боготворите героите — каза Хоршам. — Ето защо. Вие сте човек, който може да види през фалша. Не приемате хората според това, как те оценяват себе си или как светът ги оценява. Вие имате своя собствена преценка за тях.

Ce n'est pas un gargon sirieux. Думите изплуваха в съзнанието на сър Стафорд Най. Странна причина, поради която да бъдеш избран за трудна и напрегната работа.

— Трябва да ви предупредя — каза той, — че моят основен недостатък, за който често са ми правили забележки и който ми е струвал няколко добри длъжности, според мен е доста добре известен. Бих казал, че не съм достатъчно сериозен за такава важна задача.

— Вярвате или не, но точно това е причината, поради която ви искат — отговори Хоршам. — Прав съм, милорд, нали?

Той погледна към лорд Алтъмаунт.

— Държавната служба! — възкликна лорд Алтъмаунт. — Искам да ви кажа, че много често най-големите неприятности в обществения живот идват от това, че хората на държавна служба приемат себе си

прекалено сериозно. Смятаме, че при вас няма да е така. Във всеки случай, Мери Ан мисли така.

Сър Стафорд се обърна. Ето я тук, вече не е графиня. Отново бе станала Мери Ан.

— Надявам се, че нямате нищо против да попитам, коя сте вие всъщност? Искам да кажа, истинска графиня ли сте?

— Абсолютно. *Geboren*^[6] както казват германците. Баща ми беше човек от известен род, добър ловец, прекрасен стрелец и имаше много романтичен, но малко западнал замък в Бавария. Все още е там, замъкът. Що се отнася до произхода, аз съм свързана с онази голяма част от европейския свят, която все още гледа изключително снобски на това. Бедна и опърпана графиня сядва първа на масата, а богат американец с баснословно богатство от долари в банката трябва да чака.

— А Дафни Теодофанус? Тя откъде се появи?

— Удобно име за паспорт. Майка ми беше гъркиня.

— А Мери Ан?

Сър Стафорд Най видя усмивка на лицето ѝ за първи път. Очите ѝ се преместиха от лорд Алтъмаунт към мистър Робинсън.

— Може би защото съм нещо като момиче за всичко. Посещавам разни места, търся неща, пренасям неща от една страна в друга, потулвам истории, върша каквото и да е, ходя навсякъде, оправям кашии. Права ли съм, чичо Нед? — погледна тя отново към лорд Алтъмаунт.

— Съвсем права си, скъпа. За нас ти си Мери Ан и винаги ще си останеш Мери Ан.

— Носехте ли нещо на онзи самолет? Искам да кажа, пренасяхте ли нещо важно от една страна в друга?

— Да. Знаеше се, че го нося. Ако не бяхте ми се притекли на помощ, ако не бяхте изпили може би отровната бира и не бяхте ми дали яркото си бандитско наметало, за да се преоблека... е, понякога стават злополуки. Нямахте да стигна до тук.

— Какво носехте — или не трябва да питам? Има ли неща, които никога няма да узная?

— Има много неща, които никога няма да узнаете. Има много неща, за които няма да ви е позволено да питате. Мисля, че ще

отговоря на този ваш въпрос. С голи факти. Ако ми е позволено да го направя.

Тя отново погледна лорд Алтъмаунт.

— Доверявам се на твоята преценка — отговори той. — Можеш да говориш.

— Казвай — изрече непочтителният Джеймс Клийк.

Мистър Хоршам потвърди:

— Предполагам, че трябва да знаете. Аз самият не бих ви казал, но аз съм от „сигурността“. Говори, Мери Ан.

— Едно изречение. *Носех акт за раждане*. Това е всичко. Няма да ви кажа повече и няма смисъл да ми задавате въпроси.

Стафорд Най огледа всички.

— Добре. Ще се присъединя към вас. Поласкан съм, че ме поканихте. А сега къде отиваме?

— Вие и аз заминаваме утре — отговори Рената. — Отиваме на континента. Може би сте чели или знаете, че в Бавария има музикален фестивал. Той е нещо ново, което се организира едва от две години. Има доста трудно немско име, което означава „Общество на младите певци“, и се подпомага от правителствата на няколко страни. Той се противопоставя на традиционните фестивали и музикални продукции на Байройт. Голяма част от музиката е съвременна — млади композитори имат възможност да представят творбите си. Докато някои имат високо мнение за него, други го отричат напълно и гледат на него с презрение.

— Да, чел съм за това — каза сър Стафорд. — Ще присъстваме ли на него?

— Имаме запазени места за две от представленията.

— Има ли фестивалът някакво особено значение в разследването ни?

— Не — отговори Рената. — Той е по-скоро това, което може да се нарече възможност за излизане и влизане. Отиваме там с фиктивна и истинска цел и съевременно си тръгваме към следващата си цел.

Той се огледа.

— Инструкции? Ще получа ли заповеди? Ще ме информирате ли?

— Не в смисъла, който вие влагате в тези думи. Отивате с изследователска цел. По пътя ще научите някои неща. Ще заминете

като самия себе си, знаейки само това, което знаете в този момент. Отивате като човек, който обича музиката, като малко разочарован дипломат, който може би се е надявал на някой пост в собствената си страна и не го е получил. И няма да знаете нищо повече. Така е по-безопасно.

— Това ли е мястото, където нещо става в този момент? Германия, Бавария, Австрия, Тирол — тази част на света ли?

— Едно от местата, които ни интересуват.

— И не е единственото?

— Всъщност дори не е и основното. Има други места на земното кълбо, различни по важност, от които се интересуваме в различна степен. Трябва да открием колко е важно всяко едно от тях.

— Но аз не зная, или може би няма да ми бъде казано нищо за другите места, които представляват интерес.

— Съвсем накратко. Едното от тях, което смятаме за най-важното, е с център в Южна Америка. Има два центъра в Съединените Щати — единият е в Калифорния, а другият е в Балтимор. Има един в Швеция и един в Италия. През последните шест месеца центърът в Италия развява много активна дейност. Португалия и Испания също имат малки центрове. Разбира се, и Париж. Има и нови интересни места, които сега „се създават“, както може да се изразя човек. Все още не напълно развити.

— Имате предвид Малая или Виетнам?

— Не. Не, всичко това е по-скоро в миналото. То беше сигнал за насилие, за студентски вълнения и за много други неща. Трябва да разберете, че сега се прокламира разрастващата се организация на младежите в целия свят срещу съответната форма на управление, срещу традициите на дедите им, много често срещу религията, в която са възпитани. И този скрит култ към слободията, този нарастващ култ към насилието. Насилие не като средство за забогатяване, а насилие заради самото насилие. Това се подчертава специално. Причините за него са едно от най-важните и значими неща за хората, за която говорим.

— Слободия — това важно ли е?

— То е начин на живот, нищо повече. То води до някоя злоупотреби, но не прекомерни.

— А наркотиците?

— Култът към наркотиците е изграден и подклаждан целенасочено. От тях са спечелени много пари, но парите не са основният мотив, или поне ние мислим така.

Всички погледнаха към мистър Робинсън, който бавно поклати глава.

— Да — каза той — *изглежда*, че е така. Арестуват хора и ги съдят. Преследват пласьорите на наркотици. Но зад това стои нещо повече от самата търговия с наркотици. Тя е средство, при това пагубно средство за натрупване на пари. Но в нея има нещо повече.

— Но кой... — Стафорд Най замълча.

— Кой, какво, защо и къде? Четирите въпроса. Това е вашата мисия, сър Стафорд — каза мистър Робинсън. — Ето какво трябва да разберете. Вие и Мери Ан. Няма да бъде лесно, а и помнете, че най-трудното нещо на света е човек да запази тайните си.

Стафорд Най погледна с интерес жълтеникавото лице на мистър Робинсън. Може би тайната за властта на мистър Робинсън във финансовия свят беше именно в това. Неговата тайна беше, че пазеше тайната си. Устните на мистър Робинсън отново се разтвориха в усмивка. Големите му зъби заблестяха.

— Когато човек знае нещо, винаги силно се изкушава да покаже, че го знае, с други думи, да говори за него. Не че иска да предаде информация, не че са му предложени пари, за да предаде информация. Въпросът е, че иска да покаже колко важен е той. Да, всичко е съвсем просто. Всъщност — продължи мистър Робинсън с полупритворени очи — всичко на този свят е толкова просто, толкова просто. Ето това е, което хората не разбират.

Графинята се изправи и Стафорд Най я последва.

— Надявам се, че ще се чувствате удобно и ще спите добре — каза мистър Робинсън. — Според мен къщата е доста удобна.

Стафорд Най промърмори, че е съвсем сигурен в това и скоро получи доказателство, че е прав. Той заспа, веднага щом сложи глава на възглавницата си.

[1] Подвиг; усилие (фр.). — Б.пр. ↑

[2] Става дума за епохата на крал Едуард VII (1901–1910 г.). — Б.пр. ↑

[3] Един от дванадесетте малки светци. — Б.р. ↑

[4] Стария завет, Книга на пророк Иоил 2:28. — Б.пр. ↑

[5] Джан Кристиан Сътс (1870–1950), южноафрикански политик и военен. — Б.пр. ↑

[6] Родена (нем.). — Б.пр. ↑

КНИГА 2
ПЪТУВАНЕ КЪМ ЗИГФРИД

ГЛАВА X

ЖЕНАТА В ЗАМЪКА

Те излязоха от Фестивалния младежки театър на свежия нощен въздух. Под тях в широката долина се виждаше осветен ресторант. На склона на хълма имаше още един по-малък. Ресторантите се различаваха малко в цените си, въпреки че нито единият не беше евтин. Рената носеше черна кадифена вечерна рокля, а сър Стафорд — фрак и бяла папийонка.

— Изключително изискана публика — каза сър Стафорд Най на дамата си. — Много пари. Предимно млади хора. Не бих предположил, че могат да си го позволят.

— О! За това има кой да се погрижи — всъщност погрижили са се.

— Субсидии за елитната младеж? Това ли е?

— Да.

Тръгнаха към ресторанта, който беше на хълма.

— Дават един час за вечеря. Така ли?

— На теория е така. На практика час и четвърт.

— Тези хора от публиката — каза сър Стафорд Най, — повечето от тях, бих казал почти всички, наистина обичат музиката.

— Да, повечето от тях. Това е важно.

— Какво искаш да кажеш?

— Ентусиазмът трябва да е истински. И за двете страни в сделката — добави тя.

— Какво точно искаш да кажеш с това?

— Тези, които прилагат насилие и организират насието, трябва да го обичат, трябва да жадуват за него. Екстазът от всяко движение, от ударите, от нараняването, от разрушаването. Същото е и с музиката. Слухът трябва да оценява всеки миг на хармония и красота. В тази игра не може да има преструвки.

— Може ли да се дублират ролите — нима искаш да кажеш, че може да се съчетае насието с любовта към музиката или с любовта към изкуството?

— Невинаги е лесно, според мен, но е възможно. Съществуват много хора, които могат да го направят. Но е по-безопасно, ако не се налага да комбинират ролите.

— По-добре е нещата да се правят простичко, както би казал нашият дебел приятел, мистър Робинсън? Да оставят любителите на музиката да обичат музиката и почитателите на насието да обичат насието. Това ли искаш да кажеш?

— Мисля, че е така.

— Всичко е много приятно. Двама дни, прекарани тук, двете вечери, през които се наслаждавахме на музиката. Не ми хареса всичко, разбира се, може би защото вкусът ми не е достатъчно съвременен. Намирам дрехите за доста интересни.

— За сценичните костюми ли говориш?

— Не, не, всъщност говоря за публиката. Ние с теб — традиционни, старомодни. Ти, графинята, в светския си тоалет, аз с бяла папийонка и фрак. Не ми е особено удобен, никога не е бил. И останалите — коприните, кадифетата, ризите на мъжете с жабо, истинска дантела, видях няколко такива, плюша, кожите и лукса на *avant-garde*^[1], лукса от деветнадесети век или почти от времето на кралица Елизабет или от картините на Ван Дайк.

— Прав си.

— И въпреки всичко не съм по-близо до отговора на въпроса какво *означават* тези неща. Не съм *научил* нищо. Не съм разбрал нищо.

— Не трябва да проявяваш нетърпение. Това е шоу на богатите, подпомагано, желано, вероятно изискано от младежта и осигурено от...

— От кого?

— Все още не знаем. Ще разберем.

— Радвам се, че си толкова уверена.

Влязоха в ресторанта и седнаха. Храната беше добра, макар и не богато гарнирана и луксозна. Един или два пъти ги заговориха познати и приятели. Двама души, които познаваха сър Стафорд Най, изразиха изненада и удоволствие, че го виждат. Кръгът от познати на Рената беше по-голям, защото тя познаваше повече чужденци — добре облечени жени, един-двама мъже, предимно германци и австрийци, помисли си Стафорд Най, един-двама американци. Само по няколко

несвързани думи. Откъде идват или къде отиват, критики или одобрение на музиката. Никой не губеше време, защото антрактът за вечеря не беше много дълъг.

Върнаха се на местата си за двете последни музикални изпълнения. Симфонична поема „Разпадане в радост“, млад композитор, Солуконов, последвана от тържественото великолепие на марша на майстерзингерите.

Отново излязоха в нощта. Колата, която беше на тяхно разположение всеки ден, ги чакаше, за да ги върне в малкия, но луксозен хотел в селото. Стафорд Най пожела лека нощ на Рената. Тя му каза съвсем тихо:

— Четири сутринта. Бъди готов.

Рената отиде направо в стаята си и затвори вратата, а той влезе в своята.

Точно в четири без три минути на другата сутрин някой леко подраска с пръсти по вратата му. Той отвори, готов за тръгване.

— Колата чака — каза тя. — Хайде.

Обядваха в малко планинско ресторантче. Времето беше хубаво, планината красива. От време на време Стафорд Най се питаше какво, за Бога, прави тук. Той все по-малко и по-малко разбираше спътницата си. Тя не говореше много. Улови се, че гледа профила ѝ. Къде ли го водеше? Каква бе истинската ѝ причина? Накрая, когато слънцето почти залязваше, той каза:

— Къде отиваме? Мога ли да попитам?

— Можеш да попиташ, да.

— Но ти няма да ми отговориш?

— Бих могла да ти отговоря. Бих могла да ти кажа много неща, но ще означават ли те нещо за тебе? Мисля, че ако дойдеш там, където отиваме, без да те подготвям с някакви обяснения (които сами по себе си не биха могли да означават нищо), първото ти впечатление ще е по-силно и от по-голямо значение.

Той отново я погледна замислено. Облечена в сако от туид, украсено с кожи, елегантен плътен костюм с чуждестранна кройка и изработка.

— Мери Ан — изрече той замислено.

В думите му се чувстваше някакъв въпрос.

— Не — каза тя. — Не в този момент.

— А, все още си графиня Зерковски.

— В момента все още съм графиня Зерковски.

— Познаваш ли тези места?

— Донякъде. Като дете съм израснала тук. Всяка есен идвахме в един замък на няколко мили от тук и прекарвахме в него доста голяма част от годината.

Той се усмихна и каза замислено:

— Каква хубава дума. Замък. Звучи солидно.

— Замъците не са много солидни в наше време. Повечето от тях се рушат.

— Това е страната на Хитлер, нали? Нали не сме далече от Берхтесгаден?

— Той е ей там, на североизток.

— Твоите роднини, твоите приятели — те приемали ли са Хитлер? Вярвали ли са в него? Може би не трябва да задавам такива въпроси.

— Те са се отвращавали от него и от всичко, което той е представлявал. Но са казвали: „Хайл Хитлер“. Приели са това, което е ставало в страната им. Какво друго са могли да направят? Какво е можел да направи който и да било в ония времена?

— Отиваме към Доломитите, нали?

— Има ли значение къде сме и накъде отиваме?

— Е, това е пътуване с изследователска цел, нали?

— Да, но изследването не е географско. Отиваме да се срещнем с една личност.

— Караш ме да се чувствам така — Стафорд Най вдигна очи към планините, стигащи до небето, — сякаш отиваме на посещение при прочутия Старец от планината.

— Искаш да кажеш, Господаря на убийците, който упойвал последователите си с наркотици, за да умират за него с готовност, за да убиват, знаейки, че те самите също ще бъдат убити, но в същото време вярвайки, че това веднага ще ги отнесе в мюсюлманския рай — красиви жени, хашиш и еротични мечти — съвършено и безкрайно щастие.

Тя спря за момент и след това каза:

— Хора, магьосници на словото. Предполагам, че винаги ги е имало през вековете. Хора, които те карат да повярваш в тях така, че да си готов да умреш за тях. Не само Убийците. Християните също са умирали.

— Светите мъченици? Лорд Алтъмаунт?

— Защо казваш лорд Алтъмаунт?

— Онази вечер изведнъж го видях така. Издялан от камък — може би в някоя катедрала от тринадесети век.

— Един от нас може би ще трябва да умре. А вероятно и не само един.

Той щеше да каже нещо, но тя го прекъсна:

— Има и друго нещо, за което понякога си мисля. Един стих в Новия завет, мисля че беше от Лука. На Тайната вечеря Христос казва на учениците си: „Вие сте мои другари и мои приятели, но един от вас е дяволът.“. Съвсем вероятно е и един от нас да е дяволът.

— Мислиш ли, че е възможно?

— Почти съм уверена. Някой, когото познаваме и на когото се доверяваме, но той заспива вечер със сънища, не за мъченичество, а за тридесет сребърника, и се събужда, усещайки ги в ръката си.

— Любовта към парите?

— По-точната дума е амбиция. По какво може да се познае дяволът? Как да *разберем*? Дяволът би изпъквал сред тълпата, би вълнувал, би изтъквал себе си, би проявявал талант да ръководи.

За момент тя замълча, след това заговори замислено:

— Имах приятелка в Дипломатическия корпус, която ми каза как веднъж каза на една германка колко трогната била от изпълнението на една мистерия^[2] в Обермергад. А германката отговорила с презрение: „Вие не разбирате. Ние германците нямаме нужда от Исус Христос! Ние си имаме нашия Адолф Хитлер тук с нас. Той е по-велик от всякакъв Христос, който някога е живял.“ Била съвсем приятна, обикновена жена. Но така чувствала нещата. Множество хора били като нея. Хитлер бил омагьосващ оратор. Той говорел и те слушали и приемали садизма, газовите камери, мъченията в Гестапо.

Тя сви рамене и след това добави с обичайния си глас:

— И все пак това, което каза преди малко, е странно.

— Какво беше то?

— За Стареца от планината. Господаря на убийците.

— Нима искаш да ми кажеш, че тук наистина има такъв Старец от планината?

— Не. Няма Старец от планината, но може би има Старица от планината.

— Старица от планината. Как изглежда?

— Ще я видиш тази вечер.

— Какво ще правим тази вечер?

— Ще излезем в обществото — отговори Рената.

— Струва ми се толкова отдавна времето, когато беше Мери Ан.

— Ще трябва да почакаш, докато отново пътуваме със самолет.

— Предполагам, че е много лошо за морала на човек да живее толкова високо.

— В смисъл в обществото ли?

— Не, географски. Ако човек живее в замък на планински връх и целият свят е под него, това го кара да *презира* обикновените хора, нали? Той е на върха, той е *велик*. Така се е чувствал Хитлер в Берхтесгаден, вероятно така се чувстват и много хора, които се изкачват по планините и гледат събранията си долу в равнината.

— Тази вечер трябва да си внимателен — предупреди го Рената.
— Ще бъде трудничко.

— Някакви инструкции?

— Ти си недоволен човек. Ти си срещу установения ред, срещу управляващите. Ти си бунтовник, но прикрит бунтовник. Можеш ли да го направиш?

— Мога да опитам.

Природата ставаше по-дива. Голямата кола се носеше нагоре по виещия се път, преминавайки през планински селца, понякога долу, объркващо далече в някоя река проблясваха светлини и едва се виждаха камбанариите на църкви.

— Къде отиваме, Мери Ан?

— В гнездото на един Орел.

Един последен завой. Пътят се виеше през гора. На Стафорд Най му се струваше, че от време на време зърва сърни или някакви други животни. Понякога се мяркаха и мъже в кожени дрехи и пушки. Пазачи, помисли си той. И накрая пред тях се появи един огромен замък, изправен на една скала. Част от него, помисли си сър Стафорд, е малко разрушена, макар че в общи линии бе построена отново и

възстановена. Замъкът беше масивен и величествен, но нямаше нищо ново нито в него, нито в посланието, което носеше. Той беше символ на минало величие, на власт от отминали години.

— Това е било великото херцогство Лихтенщайн. Замъкът бил построен от великия херцог Лудвиг през 1790 г. — каза Рената.

— Кой живее тук сега? Настоящият велик херцог?

— Не. Те всички са мъртви. Няма ги вече.

— И кой живее тук сега?

— Човек, който има власт в нашето време — отговори Рената.

— Пари?

— Да. Много.

— Ще се видим ли с мистър Робинсън, който е долетял преди нас, за да ни поздрави?

— Мога да те уверя, че последният човек, когото ще срещнеш тук, е мистър Робинсън.

— Жалко — каза Стафорд Най. — Мистър Робинсън ми харесва. Той наистина е нещо, нали? Кой е той всъщност — какъв е по народност?

— Мисля, че никой никога не е знаел. Всички казват различно. Според някои е турчин, според други — арменец, някои твърдят, че е холандец, а други, че е обикновен англичанин. Някои казват, че майка му била черкезка робиня, руска княгиня, индийска принцеса и така нататък. Никой не знае. Един човек ми каза, че майка му била някоя си госпожица Маклелън от Шотландия. Смятам, че това е не по-малко вероятно, отколкото и всичко останало.

Бяха спрели под голям портик. Двама прислужници в ливреи слязоха по стълбите. Поклоните, с които поздравиха гостите, бяха подчертани. Погрижиха се за багажа им — те носеха със себе си доста багаж. В началото Стафорд Най се чудеше защо му бяха казали да вземе толкова много багаж, но вече започваше да разбира, че от време на време той му бе необходим. Щеше има нужда от него тази вечер, помисли си той. Зададе няколко въпроса и спътницата му му каза, че наистина е така.

Срещнаха се преди вечеря, подканени от звуците на голям отекващ гонг. Той се спря в салона и я изчака да слезе по стълбите и да се присъедини към него. Тази вечер тя бе в разкошен вечерен тоалет — носеше тъмночервена кадифена рокля, около врата ѝ имаше рубини, а

на главата ѝ — рубинена диадема. Един прислужник пристъпи напред и ги поведе. Отвори широко вратата и съобщи:

— Графиня Зерковски, сър Стафорд Най.

— Идваме, и се надявам, че сме подходящи за ролята — каза си сър Стафорд Най.

Той погледна със задоволство сапфирените и диамантените копчета на ризата си. Само след миг затаи дъх от учудване. Това, което видя, надминаваше очакванията му. Стаята беше огромна, в стил рококо, със столове, дивани и завеси от най-фино кадифе и брокат. По стените имаше картини, които в момента той не можа да познае, но забеляза почти веднага — защото обичаше картините — че със сигурност има един Сезан, един Матис, вероятно и един Реноар. Картини, неоценими по своята стойност.

На огромен, подобен на трон стол, седеше огромна жена. Жена като кит, помисли си сър Стафорд Най, и наистина нямаше друга дума, с която да я опише човек. Огромна, дебела жена, като сирене, цялата потънала в мазнини. Двойна, тройна, почти четворна брадичка. Носеше рокля от твърд оранжев сатен. На главата ѝ имаше разкошна диадема със скъпоценни камъни, подобна на корона. Ръцете ѝ, които почиваха върху брокатените облегалки на стола, също бяха огромни. Големи, дебели ръце с големи, дебели, безформени пръсти. Той забеляза, че на всеки пръст имаше по един пръстен с грамаден скъпоценен камък. И всеки от тях беше истински, помисли си той. Рубин, изумруд, сапфир, диамант, бледозелен камък, който той не познаваше, може би хризопраз, един жълт камък, който, ако не беше топаз, беше жълт диамант. Тя е ужасна, помисли си сър Стафорд Най. Бе потънала в собствената си мазнина. Лицето ѝ беше една огромна, бяла, сбръчкана, лигава маса от мазнина. И върху него две малки черни очи стояха като стафиди върху огромна кифла. Много хитри очи, която гледаха света и го преценяваха, преценяваха и сър Стафорд Най, но не преценяваха Рената, помисли си той. Тя познаваше Рената. Рената беше тук по нареждане, беше ѝ определена среща. Както искате, така го кажете. На Рената ѝ беше заповядано да го доведе тук. Чудеше се защо. Не можеше да разбере защо, но беше сигурен, че е така. Тя гледаше *него*. Оценяваше *него*, искаше да разбере *него*. Беше ли той това, което тя искаше? Беше ли той, да, би предпочел да се изрази така, беше ли той това, което клиентът бе поръчал?

Трябва да съм сигурен, че зная какво точно иска тя, помисли си той. Ще трябва да направя всичко, което мога, в противен случай... В противен случай той можеше да си представи как тя вдига дебелия си ръка с пръстените и казва на един от високите мускулести лакеи: „Вземете го и го изхвърлете отвъд стените на кулата.“ Това е нелепо, помисли си сър Стафорд Най. Такива неща не могат да се случат в наше време. Къде сме? В какъв парад, маскарад или театрално представление участвам?

— Бяхте много точни, детето ми.

Гласът ѝ беше груб и астматичен. Глас, в който някога може би е имало сила и красота, помисли той. Това беше свършено сега. Рената пристъпи напред и направи лек поклон. Взе дебелия си ръка и я целуна церемониално.

— Позволете ми да ви представя сър Стафорд Най. Графиня Шарлот фон Валдзаузен.

Дебелия си ръка се протегна към него. Той се наведе над нея по чуждестранен обичай. Тя каза нещо, което го изненада.

— Познавам вашата пралеля.

Той беше удивен и веднага забеляза, че това я забавлява, но видя също така, че тя бе очаквала той да се изненада. Тя се засмя с доста странен, стържещ смях. Не беше приятен.

— Може да се каже, че някога я познавах. Не съм я виждала от много, много години. Когато бяхме млади момичета, бяхме заедно в Швейцария, в Лозана. Матилда — Лейди Матилда Болдуен-Уайт.

— Каква чудесна новина ще бъде това, когато се върна вкъщи — каза Стафорд Най.

— Тя е по-възрастна от мен. Добре ли е със здравето?

— За годините си е много добре. Живее спокойно в провинцията. Има артрит, ревматизъм.

— Да, всички болести на старостта. Трябва да си слага прокаин. Докторите тук на тази надморска височина го правят. Доста помага. Тя знае ли, че ще ме посетите?

— Предполагам, че няма ни най-малка представа — каза сър Стафорд Най. — Знаеше само, че отивам на музикалния фестивал.

— Който ви хареса, надявам се?

— О, изключително много. Фестивалната оперна зала е прекрасна, нали?

— Една от най-хубавите. Ха! Пред нея старата Байройтска фестивална зала изглежда като училище! Знаете ли колко пари бяха нужни, за да се построи тази опера?

Тя спомена една сума от милиони марки. Това спря дъха на Стафорд Най, но не беше нужно да скрива чувствата си. Тя беше доволна от ефекта, който думите ѝ имаха върху него.

— С пари — каза тя — ако човек знае, ако е способен, ако е разумен, нима има нещо, което да не може да се направи с пари? Те дават на човека най-хубавото.

Тя изрече последните думи с голямо удоволствие, с някакво премляскване на устните, което му се стори както неприятно, така и малко зловещо.

— Виждам това тук — каза той, оглеждайки стените.

— Вие обичате изкуството? Да, очевидно е така. Ето там, на източната стена, е най-добрият Сезан в света днес. Някои казват, че... ооо, забравих името в момента, този, който е в Метрополитън в Ню Йорк, е по-хубав. Не е вярно. Най-добрият Матис, най-добрият Сезан, най-доброто от всички големи школи в изкуството е тук. Тук, в моето орлово гнездо в планината.

— Прекрасно е — потвърди сър Стафорд Най. — Наистина е прекрасно.

Започнаха да поднасят напитки. Сър Стафорд Най забеляза, че Старицата от планината не пие нищо. Възможно беше при огромното си тегло тя да се страхува да поема рискове заради кръвното си налягане.

— И къде се запознахте с това дете? — попита планинският Дракон.

Беше ли въпросът ѝ капан? Той не знаеше, но взе своето решение.

— В американското посолство в Лондон.

— А, да, и аз така разбрах — И как е... ах, забравих името ѝ... да, Мили Джийн, нашата наследница от юга? Привлекателна, не мислите ли?

— Изключително очарователна. Тя има голям успех в Лондон.

— А бедният скучен Сам Кортман, американският посланик?

— Много сериозен човек, убеден съм — каза сър Стафорд Най учтиво.

Тя се изсмя.

— Аха, тактичен сте, нали? Е, да, той се справя доста добре. Прави онова, което му кажат, както се изисква от добрия политик. Пък и е приятно да си посланик в Лондон. Тя направи това за него, Мили Джийн. Тя можеше да му осигури посолство навсякъде по света с натъпканото си портмоне. Баща ѝ притежава половината петрол в Тексас, притежава земя, златни находища, всичко. Груб, изключително грозен мъж. А как изглежда тя? Нежна малка аристократка. Не се набива в очи с богатството си. Много умно от нейна страна.

— Понякога не е трудно — каза сър Стафорд Най.

— А вие? Не сте ли богат?

— Бих искал да съм.

— Във Форин офис днес не е... как да се изразя, не е... добро възнаграждението?

— Е, не бих го казал точно така... В крайна сметка човек пътува, среща интересни хора, вижда света, вижда нещо от онова, което става.

— Нещо да. Но не всичко.

— Това би било много трудно.

— Искали ли сте някога да видите... как да се изразя... онова, което става зад кулисите в живота?

— Човек понякога има представа. — Направи гласа си да звучи уклончиво.

— Чувала съм да казват за вас, че понякога имате представа за нещата. Предполагам, нетрадиционните идеи?

— Имало е случаи, в които са ме карали да се чувствам лошото момче в семейството — отговори Стафорд Най и се засмя.

Старата Шарлот се изкиска.

— Нямате нищо против да си признавате някои неща от време на време, нали?

— Защо да се преструвам? Хората винаги знаят това, което криеш.

Тя го погледна.

— Какво искате от живота, млади човече?

Той сви рамене. Тук отново трябваше да свири по слух.

— Нищо — отговори той.

— Хайде, хайде, да ви вярвам ли?

— Да, можете да ми вярвате. Аз не съм амбициозен. Нима изглеждам амбициозен?

— Признавам, не.

— Искам само да ми е приятно, да живея удобно, да ям, да пия умерено, да имам приятели, които ме забавляват.

Старата жена се наведе напред. Очите ѝ се отвориха и затвориха бързо три-четири пъти. След това тя заговори с доста променен глас. Беше нещо като свистене.

— Можете ли да мразите? Способен ли сте да изпитвате омраза?

— Омразата е губене на време.

— Разбирам. Разбирам. По лицето ви няма бръчки на недоволство. Това е вярно. И все пак, мисля, че сте готов да поемете по определен път, който ще ви отведе до определено място, и вие ще минете по него с усмивка, сякаш не ви е грижа, но така или иначе, ако в крайна сметка намерите подходящите съветници, подходящите помощници, може би ще постигнете каквото искате, ако сте способен да искате.

— Що се отнася до това, кой не е? — отговори сър Стафорд Най и позлати леко глава. — Вие виждате прекалено много. Повече, отколкото трябва.

Лакеите рязко отвориха вратата.

— Вечерята е сервирана.

Процедурата, която последва, беше доста тържествена. В нея наистина се чувстваше нещо царствено. Голямата врата в далечния край на стаята се отвори със замах и разкри пред тях ярко осветена празнична трапезария с рисувани тавани и три огромни полилея. Две жени на средна възраст се приближиха до графинята, по една от двете ѝ страни. Носеха вечерни рокли, посивелите им коси бяха грижливо вдигнати на главите им, и двете носеха диамантени брошки. Но въпреки това те смътно напомняха на сър Стафорд Най опекуни. Той си помисли, че те бяха не толкова охрана, колкото може би нещо като медицински сестри от висока класа, които се грижеха за здравето, тоалета и други интимни подробности от съществуването на графиня Шарлот. След като се поклониха почтително, те прихванаха седящата жена подръка. С лекота, придобита от дългата практика, и подпомогнати от нея дотолкова, доколкото очевидно тя можеше, те с достойнство я изправиха.

— Сега ще вечеряме — каза Шарлот.

Тя тръгна напред с двете си придружителки. Изправена, тя още повече приличаше на тресяща се желирана маса, но дори и така беше зловеща. Човек не можеше да я приеме просто за една дебела стара жена. Тя представляваше нещо, знаеше, че е нещо, имаше намерение да бъде нещо. Той и Рената последваха трите жени.

Когато влязоха през портала на трапезарията, той се почувства повече като в банкетна зала, отколкото в трапезария. Там имаше охрана. Високи, русокоси, красиви младежи. Бяха облечени в някаква униформа. Когато Шарлот влезе, се чу звъntenето на извадените им саби. Те ги кръстосаха високо горе и направиха тунел, през който Шарлот, след като застана по-стабилно на краката си, освободена от придружителките си, премина сама, за да стигне до огромния стол с дърворезба, със златна украса и тапициран със златист бродат, поставен начело на дългата маса. Това по-скоро прилича на сватбена процесия, помисли си сър Стафорд Най. Флотска или военна. В този случай, разбира се, военна, определено военна, но без младоженеца.

Те всички бяха младежи с прекрасна физика. Той си помисли, че нито един от тях не е по-възрастен от тридесет години. Бяха хубави, доброто им здраве беше очевидно. Не се усмихваха, бяха напълно сериозни, бяха — той се опитваше да намери думата — да, бяха отдадени изцяло. Може би не толкова военна процесия, колкото религиозна. Появиха се прислужниците, старомодни прислужници, принадлежащи, помисли си той, на миналото на замъка, на времето преди войната от 1939 г. Всичко беше като суперпродукция на историческа пиеса. И над това царстваше, седнала на стола или трона, или както искате го наречете, начело на масата, не кралица или императрица, а една стара жена, забележителна преди всичко с огромното си тегло и с изключителната си грозота. Коя беше тя? Какво правеше тук? Защо?

Защо беше целият този маскарад, тази охрана? На масата дойдоха други гости. Те се поклониха на чудовището върху трона и заеха местата си. Носеха обикновени вечерни тоалети. Не бяха представени.

С дългогодишния си опит в класифициране на хората, сър Стафорд Най ги преценяваше. Най-различен тип хора. Много различни хора. Адвокати, беше сигурен в това. Няколко адвоката. Вероятно

счетоводители или финансисти, един-двама офицери в цивилни дрехи. Тук те са у дома си, помисли си той, но също така са и хора, които в стария феодален смисъл седят на края на господарската маса.

Донесоха храната. Огромна желирана глиганска глава, еленско месо, студен и освежителен лимонов мус и един сладкиш като величествена кула — превъзходна крем пита, която изглеждаше едно невероятно постижение на сладкарското изкуство.

Огромната жена започна да яде. Ядеше лакомо, като гладен човек и се наслаждаваше на храната. Отвън се чу шум. Шумът от мощния мотор на спортна кола. Тя премина край прозорците като бяла светкавица. Охраната вътре в стаята нададе вик. Силен вик „Хайл! Хайл! Хайл Франц!“.

Младежите от охраната се раздвижиха с лекотата на военни, извършващи маневра, която знаят наизуст. Всички бяха станали на крака. Само старата жена седеше на своя подиум с високо вдигната глава, без да се помръдне. И така, помисли си сър Стафорд Най, сега ново вълнение обхваща присъстващите.

Другите гости, или другите членове на домакинството, или каквито и да бяха те, изчезнала по начин, който някак напомняше на сър Стафорд за гущери, които изчезват в пукнатините на стена. Златокосите младежи оформиха нова фигура, вдигнаха саби и поздравиха своята покровителка. Тя прие поздрава с кимване на глава, те прибраха сабите си, и след като получиха разрешение, се обърнаха, за да излязат от стаята. Тя ги проследи с очи, след това погледът ѝ се насочи първо към Рената, а после към Стафорд Най.

— Какво мислите за тях? — попита тя. — *Моите* момчета, моят младежки корпус, моите деца. Да, моите *деца*. Знаете ли дума, с която да ги опишете?

— Мисля, че да — отговори Стафорд Най. — Великолепни. — Той се обърна към нея като към кралска особа: — Великолепни, мадам.

— А! — Тя кимна с глава. Усмихна се и бръчките по лицето ѝ се умножиха. Това ѝ придаде вида на крокодил.

Ужасна жена, помисли си той, ужасна жена, невъзможна, като в театър. Нима всички тези неща наистина се случваха? Не можеше да повярва. Какво друго можеше да е това, освен още една фестивална зала, в която имаше представление?

Вратите отново се отвориха. Русокосият отряд млади супермени влязоха, марширувайки, както по-рано. Този път не размахваха саби, а пееха. Пееха с невероятно красиви гласове.

След доста години попмузика, сър Стафорд почувства невероятно удоволствие. Добре обучени гласове. Не дрезгави крясъци. Обучени от майстори в музикалното изкуство. Не им беше позволено да напрягат гласните си струни, да пеят фалшиво. Те може и да бяха новите герои на един Нов свят, но това, което пееха, не беше нова музика. Беше музика, която бе чувал и по-рано. Друг аранжиратор на хвалебствена песен, сигурно има и скрит оркестър някъде, помисли си той, в някоя галерия над стаята. Това беше нов аранжиратор или адаптация на различни теми на Вагнер. Преминаваше от хвалебствена песен към далечно ехо на Рейнската музика.

Елитният корпус още веднъж се подреди в две редици, очаквайки влизането на някого. Този път не беше старата императрица. Тя седеше на подиума си и очакваше този, който идваше.

И накрая той дойде. При влизането му музиката се промени. Тя премина в онзи мотив, който сър Стафорд Най вече знаеше наизуст. Мелодията на Младия Зигфрид. Зовът на рога на Зигфрид, издигащ се триумфално в своята младост, в своето господство над един нов свят, който Младия Зигфрид идваше да завладее.

Марширувайки между редиците на тези, които очевидно бяха негови последователи, през вратата влезе един от най-красивите младежи, които Стафорд Най някога бе виждал. Със златиста коса, синеок, със съвършени пропорции, извикан сякаш със замахането на пръчицата на магьосник, той дойде от света на легендите. Легенди, герои, възкресяване, прераждане — всичко това беше тук. Красотата му, силата му, невероятната му увереност и високомерие.

Той премина през редиците на охраната си и застана пред ужасната жена планина, седнала на трона си. Коленичи на единия си крак, поднесе ръката ѝ към устните си, след това се изправи и вдигна ръка, поздравявайки така, както Стафорд Най бе чул да правят и другите. „Хайл!“ Немският му не беше много ясен, но Стафорд Най реши, че различава сричките „Хайл за великата майка!“.

След това красивият млад герой се огледа на всички страни. Личеше си, че позна Рената, макар и да не прояви никакъв интерес към нея, но когато погледът му се спря на Стафорд Най, в него се четеше

определен интерес и одобрение. Внимание, помисли си сър Стафорд Най. Внимание! Точно сега бе моментът да изиграе ролята си. Да изиграе ролята, която очакваха от него. Само че — каква, по дяволите, беше тази роля? Какво правеше той тук? Какво трябваше да правят той или момичето тук? Защо бяха дошли?

Героят проговори.

— Значи, имаме гости — каза той и добави, усмихвайки се с арогантността на младеж, който знае, че стои много по-високо от всеки друг човек в света: — Добре дошли, гости, добре дошли и на двама ви.

Някъде в дълбините на замъка започна да бие голяма камбана. Не звучеше като погребален звън, а сякаш призоваваше към дисциплина. Създаваше усещането за свикване на манастира за някаква свещена служба.

— Сега трябва да спим — каза старата Шарлот. — Да спим. Ще се видим отново утре сутринта в единадесет.

Тя погледна към Рената и сър Стафорд Най.

— Ще ви заведат в стаите ви. Надявам се, че ще спите добре.

Отпращаше ги като кралица.

Стафорд Най видя Рената да вдига ръка за фашисткия поздрав, но той беше отпратен не към Шарлот, а към златокосото момче. Стори му се, че тя произнесе: „Хайл Франц Йосиф!“. Той направи същия жест и също каза „Хайл!“.

Шарлот се обърна към тях.

— Ще ви бъде ли приятно утре да започнете деня с разходка на кон из гората?

— Това е нещо, което бих искал повече от всичко друго — каза Стафорд Най.

— А ти, детето ми?

— Да, и аз също.

— Много добре тогава. Всичко ще бъде уредено. Лека нощ и на двама ви. Радвам се, че сте тук. Франц Йосиф, дай ми ръката си. Ще отидем в китайския будоар. Имаме да говорим за много неща, а ти трябва да тръгнеш утре рано сутринта.

Прислужниците придружиха Рената и Стафорд Най до апартаментите им. На прага Най се поколеба за момент. Дали е възможно да разменят една-две думи сега? По-добре не, реши той. Докато ги заобикаляха стените на замъка, щеше да е хубаво да

внимават. Човек никога не знаеше — всяка една от стаите можеше да е пълна с микрофони.

Но рано или късно, той *трябваше* да зададе въпроси. Някои неща бяха събудили у него нови зловещи предчувствия. Него го привличаха, примамваха го към нещо. Но какво? И кой го правеше?

Спалните бяха красиви, но потискащи. Тежките завеси от сатен и кадифе, някои от тях доста старинни, издаваха лек дъх на разложение, смекчен от благоухания. Той се питаше колко пъти Рената вече е била тук.

[1] Преден отряд (фр.) — Б.р. ↑

[2] Драма с религиозно съдържание, възникнала в древна Гърция. — Б.р. ↑

ГЛАВА XI

МЛАДИТЕ И КРАСИВИТЕ

На следващата сутрин, след като закуси в една малка стая на долния етаж, той намери Рената, която го чакаше. Конете бяха пред вратата.

И двамата бяха взели със себе си костюми за езда. Всичко, от което можеше да има нужда сякаш беше умно предвидено.

Те се качиха на конете и препуснаха по алеята на замъка. Рената говори доста дълго с коняря.

— Той попита дали искаме да ни придружи, но аз казах не. Зная пътеките наоколо доста добре.

— Разбирам. Била ли си тук по-рано?

— Не много често през последните години. Но като малка познавах това място много добре.

Той я погледна остро. Тя не отговори на погледа му. Докато яздеше до нея, гледаше профила ѝ — тънкия орлов нос, главата, която тя държеше така гордо изправена на нежния си врат. Тя яздеше добре, той виждаше това.

И все пак тази сутрин той изпитваше някакво чувство на безпокойство. Не беше сигурен защо...

Спомни си отново фоайето на летището. Жената, която бе дошла и бе застанала до него. Чашата пилзенска бира на масата... Нямаше нищо, което да не е трябвало да го има — нито тогава, нито по-късно. Риск, който той бе поел. Защо, след като всичко беше свършило отдавна, сега събуждаше у него безпокойство?

Препуснаха в лек галоп, следвайки една пътека сред дърветата. Хубаво имение, хубава гора. В далечината видя рогат дивеч. Рай за ловците, рай за стария начин на живот, рай, в който имаше — какво? *Змия*? Както е било в началото — заедно с рая върви и змията. Той дръпна юздите и конете намалиха до бавен ход. Той и Рената бяха сами — нямаше микрофони, нямаше стени, които чуват. Беше дошло време за въпроси.

— Коя е тя? — попита той настойчиво. — Каква е тя?

— Лесно е да се отговори. Толкова лесно, че е трудно да се повярва.

— Е? — каза той.

— Тя е петрол. Мед. Златни мини в Южна Африка. Оръжие в Швеция. Уранови залежи на север. Ядрени изследвания, големи количества кобалт. Тя е всичко това.

— И все пак не съм чувал за нея, не знаех името ѝ, не знаех...

— Тя не иска хората да знаят.

— Може ли човек да запази такива неща в тайна?

— Много лесно, ако имаш достатъчно петрол и мед, ядрени залежи и оръжия и всичко останало. Парите могат да осигурят популярност, а също и да пазят тайни, да потушават нещата.

— Но коя всъщност е тя?

— Дядо ѝ е бил американец. Предимно в железопътния бизнес, предполагам. Вероятно грубиян от Чикаго по онова време. Това е като връщане в историята, откриване. Той се оженил за германка. Предполагам, че си чувал за нея. Наричали я Голямата Белинда. Оръжия, кораби, цялото индустриално богатство на Европа. Тя била наследницата на баща си.

— И двамата заедно — едно невероятно богатство, а оттам и власт. Това ли искаш да ми кажеш?

— Да. Тя не само е наследила пари. Тя също е печелила пари. Тя е наследила ум, била е голям финансист. Всичко, до което се докоснела, се умножавало. Превръщало се в невероятни суми и тя ги инвестирала.

Вслушвала се в съвети, приемала преценките на другите, но в крайна сметка винаги действала в зависимост от своите собствени. И винаги преуспявала. Винаги прибавяла към богатството си, така че то било прекалено невероятно, за да се повярва в него. Парите създават пари.

— Да, разбирам това. Богатството *трябва* да се увеличава, ако е в изобилие. Но какво е искала *тя*! Какво е получила?

— Ти току-що го каза. Власт.

— И живее тук? Или може би...?

— Ходи в Америка и в Швеция. О, да, тя пътува, но не често. Предпочита да е тук, в центъра на една паяжина като огромен паяк, контролиращ всички нишки. Нишките на финансите. Също и други.

— Когато казваш други нишки...

— Изкуствата. Музика, живопис, писатели. Човешки същества — млади човешки същества.

— Да. Вижда се. Тези картини, прекрасна колекция.

— Има цели галерии горе в замъка. Има картини на Рембранд, Джото, Рафаел, а също и каси със скъпоценности — едни от най-красивите скъпоценности в света.

— И всичко това принадлежи на една грозна, дебела стара жена. Доволна ли е?

— Все още не, но е на път да стане доволна.

— Къде отива тя, какво иска?

— Тя обича младежта. Това е нейният начин да властва. Да контролира младежта. В настоящия момент светът е пълен с разбунтували се младежи. Тя им помага. Съвременната философия, съвременната мисъл, писателите и другите, които тя финансира и контролира.

— Но как може... — той спря.

— Не мога да ти кажа, защото не зная. Това е една огромна мрежа. Тя стои зад нея в известен смисъл. Подпомага доста странни благотворителни мероприятия, ревностни филантропи и идеалисти, дава безброй стипендии за студенти, художници и писатели.

— И все пак казваш, че не е...

— Не, не е завършила всичко. Планирано е голямо вълнение. Вярват в него, то е новият рай и новата земя. Ето какво обещават лидерите от хиляди години. Обещават го религии, обещават го поддръжниците на месиите, обещават го тези, които проповядват закона като Буда. Обещават го политици. Суровият, леснопостижим рай, в който вярвали Убийците, и който Старецът от планината обещал на последователите си и според тях им го дал.

— Тя и зад наркотиците ли стои?

— Да. Без да вярва в тях, разбира се. Само като средство да накара хората да ѝ се подчиняват. Това е и начин да се унищожават хора. Слабите. Тези, които според нея не струват, въпреки че някога са били обещаващи. Тя самата никога не би взела наркотици — тя е силна. Но наркотиците унищожават слабите хора по-лесно и по-естествено от всичко друго.

— А сила? Има ли сила? Не може да направи всичко с пропаганда.

— Не, разбира се, че не. Пропагандата е само първият етап, а зад нея се натрупват огромни количества оръжие. Оръжие, което отива в бедстващи страни, а след това другаде. Танкове, пушки и атомно оръжие, което отива в Африка, Южните морета и Южна Америка. В Южна Америка се готви нещо. Отряди от млади мъже и жени се обучават и тренират. Огромни складове с оръжие — химическо оръжие...

— Какъв кошмар! Откъде знаеш всичко това, Рената?

— Отчасти защото са ми казали, от информацията, която съм получила, отчасти защото аз съм помогнала за някои доставки.

— Ти? *Ти* и тя?

— Винаги има нещо идиотско зад всички големи и велики проекти. — Тя внезапно се изсмя. — Знаеш ли, някога тя е била влюбена в дядо ми. Глупава история. Той живеел наблизко. Имал замък на една-две мили тук.

— Той изключителен човек ли е бил?

— Нищо подобно. Бил е просто много добър ловец. Красив, разпуснат, привлекателен за жените. И заради това сега тя е нещо като моя закрилица. А аз съм една от покръстените или от робите ѝ! Аз работя за нея. Намирам хора за нея. Аз изпълнявам заповедите ѝ в различни краища на света.

— Така ли?

— Какво искаш да кажеш?

— Чудя се — отговори сър Стафорд Най.

И той наистина се чудеше. Погледна Рената и отново се замисли за летището. Той работеше за Рената, той работеше с Рената. Тя го беше довела в този замък. Кой ѝ беше казал да го доведе тук? Голямата, груба Шарлот в центъра на паяжината си? Той имаше определена репутация, репутация на не особено надежден човек в някои дипломатически кръгове. Вероятно можеше да е полезен на тези хора, но полезен по доста незначителен и унизителен начин. И внезапно той си помисли в нещо като мъгла от въпросителни: Рената??? На летището във Франкфурт поех риск с нея. Но бях прав. Всичко беше както трябва. Нищо не ми се случи. И все пак, помисли си той, коя е тя? *Каква* е тя? Не зная. Не мога да бъда сигурен. В

днешно време човек не може да бъде сигурен в *никого*. В абсолютно никого. Може би са й казали да ме завербува. Да има пълна власт над мен, така че всичко на летището във Франкфурт може и да е било предварително обмислено. То съвпада добре с чувството ми за риск и би ме накарало да съм сигурен в нея. Би ме накарало да й вярвам.

— Нека препуснем отново — каза тя. — Много дълго караме конете да вървят.

— Не съм те попитал каква е *твоята* роля?

— Аз изпълнявам заповеди.

— Чии заповеди?

— Съществува опозиция. Винаги съществува опозиция. Има хора, които се отнасят с подозрение към това, което става, към това, как ще се промени светът, как това ще стане с пари, богатство, оръжие, идеализъм и гръмки звучащи думи за власт. Има хора, които казват, че това *няма* да стане.

— И ти си с тях?

— Така казвам.

— Какво имаш предвид, Рената?

Тя повтори:

— Така казвам.

— Онзи младеж снощи...

— Франц Йосиф?

— Това ли е името му?

— Това е името, с което е известен.

— Но има и друго име, нали?

— Така ли мислиш?

— Той е Младия Зигфрид, нали?

— Така ли го видя? Значи разбра, че той е това, че представлява това?

— Така мисля. Младеж. Героичен младеж. Арийски младеж, трябва да е арийски младеж в тази част на света. Това схващане все още съществува. Висша раса, супермени. Трябва да са от арийски произход.

— О, да, това съществува от времето на Хитлер. То невинаги се проявява открито, а в другите части на света не се подчертава толкова. Както казах, Южна Америка е една от крепостите. Също и Перу и Южна Африка.

— Какво прави Младия Зигфрид? Какво друго, освен да изглежда красив и да целува ръката на покровителката си?

— О, той е доста добър оратор. Той говори и привържениците му биха го следвали до смърт.

— Вярно ли е това?

— Той вярва.

— А ти?

— Мисля, че мога да повярвам. — Тя добави: — Ораторското изкуство е много опасно. Какво може направи гласът, какво могат да направят думите, и при това не особено убедителните думи. Начинът, по който са изречени. Гласът му кънти като камбана и жените крещят, пищят и припадат, когато се обръща към тях — сам ще се убедиш. Снощи видях охраната на Шарлот в униформата им — хората в днешно време обичат да се обличат в такива дрехи. Ще ги видиш по целия свят в избраните от тях униформи, различни по различните места, някои с дълги коси и бради, и момичета в развяващи се бели нощници, говорещи за мир и красота и за свят, който е свят на младите, който ще бъде техен, когато разрушат достатъчно от стария свят. Първоначално Страната на младежта беше на запад от Ирландско море, нали? Съвсем просто място, различна Страна на младежта от тази, която ние сега планираме — беше сребристи пясъци, слънчева светлина, и песни сред вълните... А сега искаме анархия и разруха, и унищожение. Само анархията може да послужи на тези, които стоят зад това. Страшно е, но е и прекрасно заради насието си, защото е купено с болка и страдание...

— Значи така виждаш света днес?

— Понякога.

— И какво трябва да правя аз по-нататък?

— Да дойдеш с твоя водач. Аз съм твоят водач. Както Вергилий Данте и аз ще те заведа долу в ада, ще ти покажа садистичните филми, отчасти копирани от старото СС, ще ти покажа жестокост, болка и насилие, които се боготворят. Ще ти покажа и великите мечти за рая в мир и красота. Няма да знаеш кое кое е и какво какво е. Но ще трябва да решиш за себе си.

— Мога ли да ти се доверя, Рената?

— Това ще трябва ти да избереш. Ако искаш, можеш да избягаш от мен, а можеш и да останеш и да видиш новия свят. Новия свят,

който се създава.

— Картон — каза сър Стафорд Най разпалено. Тя го погледна въпросително.

— Както Алиса в Страната на чудесата. Картите картонените карти се вдигат във въздуха. Летят наоколо. Царе, царици и момчета. Всякакви неща.

— Искаш да кажеш... Какво точно искаш да кажеш?

— Искам да кажа, че не е истинско. Измислица е. Цялото проклето нещо е измислица.

— В известен смисъл, да.

— Всички преоблечени, играят роли, дават представление. Приближавам се до смисъла на нещата, нали?

— От една страна, да, а от друга, не.

— Има едно нещо, което искам да те попитам, защото то ме озадачава. Голямата Шарлот ти нареди да ме доведеш тук да я видя — защо? Какво знаеше тя за мен? С какво мисли, че мога да ѝ бъда полезен?

— Не зная съвсем точно. Може би някакъв *Eminence Grise*^[1], работещ зад фасадата. Би ти подходило.

— Но тя не знае абсолютно нищо за мен.

— О, *това* ли! — Внезапно Рената избухна в смях. — Толкова е нелепо, наистина — отново същите глупости.

— Не те разбирам, Рената.

— Да, защото е толкова просто. Мистър Робинсън би разбрал.

— Ще бъдеш ли така добра да ми обясниш за какво говориш?

— Отново същото: „Не е важно кой си. Важно е кого познаваш.“ Твоята леля Матилда и Голямата Шарлот са учили заедно...

— Искаш да кажеш...

— Момичета, които са учили заедно.

Той се втренчи в нея. След това отметна глава назад и избухна в смях.

[1] Доверен съветник (фр.). — Б.пр. ↑

ГЛАВА XII

ПРИДВОРЕН ШУТ

Тръгнаха от замъка на обяд, след като се сбогуваха с домакинята си. После се спуснаха надолу по виещия се път, оставяйки замъка високо горе и накрая, след като бяха пътували часове наред, стигнаха до една крепост в Доломитите — амфитеатър в планината, където се провеждаха срещи, концерти и събирания на различните младежки групи.

Тук го доведе Рената, неговият водач, и от мястото си върху голата скала той гледаше и слушаше това, което става. Той разбра малко по-добре онова, за което тя бе говорила по-рано през деня. Тази огромна маса от хора, оживени, както при всички случаи, когато се съберат много хора, независимо дали са призовани от евангелистки лидер на Медисън Скуеър, Ню Йорк, или в сянката на някоя църква в Уелс, или са на футболен мач или на някоя от масовите демонстрации, тръгнаха да нападат посолства, полицейски участъци, университети и всичко останало.

Тя го доведе тук, за да му покаже значението на фразата „Младия Зигфрид“.

Франц Йосиф, ако това беше името му, се обърна към тълпата. Гласът му се издигаше и затихваше странно вълнуващ, с някаква възбуждаща притегателна сила и се носеше над пшकाщата, почти стенеща тълпа от млади жени и мъже. Всяка дума, която той изричаше, изглеждаше изпълнена със смисъл, беше невероятно притегателна. Тълпата отвърна като оркестър. Гласът му беше като диригентската палка. И все пак какво бе казало момчето? Какво беше посланието на Младия Зигфрид? Когато всичко свърши, сър Стафорд не бе запомнил никакви думи, но знаеше, че е бил развълнуван, че му е обещано нещо, че е почувствал ентузиазъм. А сега всичко беше свършило. Крецейки, ревейки, тълпата се бе втурнала към скалистата платформа. Някои момичета пищяха от възторг. Някои бяха припаднали. Какъв свят е днешният, помисли си той. Всичко се опитваше през цялото време да

събуди чувства. Дисциплина? Сдържаност? Нито едно от тези неща вече не означаваше нищо. Нищо нямаше значение, освен *чувствата*.

Какъв свят би могло да създаде това, помисли сър Стафорд Най.

Водачката му бе докоснала ръката му и те се бяха измъкнали от тълпата. Намериха колата си и, минавайки по пътища, които очевидно добре познаваше, шофьорът ги закара в един град на склона на планината, където имаше запазени стаи за тях в малко хотелче.

Скоро те излязоха от хотелчето и тръгнаха нагоре по склона по добре утъпкана пътека докато стигнаха до една пейка. Поседяха там известно време, без да говорят. И тогава сър Стафорд повтори: „Картон“.

Няколко минути седяха, загледани към долината под тях, след това Рената каза:

— Е?

— Какво ме питаш?

— Какво мислиш за това, което ти показах досега?

— Не съм убеден — отговори сър Стафорд Най.

Тя въздъхна дълбоко и неочаквано.

— Точно това се надявах да кажеш.

— Нищо не е истинско, нали? Това е едно гигантско представление. Представление, поставено от продуцент — може би от цяла група продуценти. Онази чудовищна жена плаща на продуцента, наема продуцента. Ние не сме го видели. Това, което видяхме днес, е изпълнителят на главната роля.

— Какво мислиш за него?

— Той също не е истински. Той е само един актьор. Първокласен актьор, изключително добра постановка.

Изненада го някакъв звук. Рената се смееше. Тя стана. Изведнъж изглеждаше развълнувана, щастлива и в същото време малко иронична.

— Знаех си — каза тя. — Знаех, че ще разбереш. Знаех, че стоиш здраво на земята. Ти винаги си разбирал всичко, което си срещал в живота, нали? Разпознавал си фалша, разбирал си какво представлява всеки и всичко. Не е нужно да ходиш в Страдфорд и да гледаш пиесите на Шекспир, за да разбереш каква роля ти е отредена. Кралете и великите хора трябва да имат своя шут — придворния шут, който казва

истината на краля и говори разумно, и се присмива на всичко, на което другите се хващат.

— Значи такъв съм аз, така ли? Придворен шут?

— Не можеш ли да го почувстваш ти самият? Това искаме — това ни е нужно. „Картон“, казваш ти. „Измислица“. Огромно, добре поставено шоу! И колко си прав! Но хората се хващат. Те мислят, че е нещо прекрасно или че е необикновено, или страшно важно. А то, разбира се, не е. Само... само трябва да се намери начин точно как да се *покаже* на хората, че всичко това, цялото това нещо е просто *глупаво*. Страшно глупаво. Ето това ще направим ние с теб.

— Твоя ли е идеята — накрая да развенчаем всичко това?

— Съгласна съм, че изглежда много малко вероятно. Но нали знаеш, че щом веднъж се покаже на хората, че нещо не е истинско, че е една огромна шега, е...

— Нима предлагаш да проповядваме здрав разум?

— Разбира се, че не — каза Рената. — Никой няма да поиска да ни слуша, нали?

— Не и в момента.

— Да. Ще трябва да им дадем доказателства... факти... истината...

— Имаме ли такива неща?

— Да. Това, което донесох през Франкфурт, това, което ти ми помогна да пренеса безопасно в Англия...

— Не разбирам...

— Все още не... Ще разбереш по-късно. Засега имаме да играем роля. Ние сме готови и горим от желание, жадуваме да бъдем приобщени към идеята. Ние боготворим младежта. Ние сме последователи на Младия Зигфрид и вярваме в него.

— Без съмнение *ти* можеш да го изиграеш. Не съм толкова сигурен за себе си. Никога не съм бил особено добър в боготворенето на каквото и да било. Придворният шут обикновено не е. Той развенчава всичко. Няма да се зарадват много на това точно сега, нали?

— Не, разбира се. Не. Няма да позволиш на тази своя черта да се прояви. Естествено, с изключение на случаите, когато говориш за шефовете си и за тези, които стоят над тебе, за политици и дипломати, за Форин офис, за върхушката, за всички други неща. Тогава можеш да бъдеш остър, злобен, остроумен, малко жесток.

— Все пак още не виждам своята роля в световния кръстоносен поход.

— Тя е много древна роля, роля, която всички разбират и оценяват. В нея има нещо за теб. Това е твоята линия. Не си бил оценен в миналото, но Младия Зигфрид и всичко, което той представлява, ти носят някаква надежда за възнаграждение. Ти ще му дадеш цялата информация, която той иска за твоята страна, и той ще ти обещае власт в тази страна в добрите времена, които ще дойдат.

— Намекваш, че това е световно движение. Вярно ли е това?

— Разбира се, че е вярно. Нещо като онези урагани, които имат имена. „Флора“ или „Малката Ани“ Те се раждат на юг, на север, на изток или на запад, но идват неизвестно от къде и разрушават всичко. Това е, което всички искат. В Европа и в Азия, и в Америка. Може би и в Африка, въпреки че там няма да има толкова много ентузиазъм. При тях властта, подкупите и други такива неща съществуват отскоро. О да, то е наистина световно движение. Ръководено от младежта и от цялата огромна жизненост на младежта. Те нямат знания и опит, но имат въображение жизненост и финансова подкрепа. Цели реки от пари се изливат. Имало е прекалено много материализъм, ето защо ние поискахме нещо друго и го получихме. Но то не може да ни отведе до никъде, защото е основано на омразата. То не може да раздвижи земята. Не помниш ли как през 1919 г. всички ходели с възхитени лица и говорели, че комунизмът е отговорът на всичко. Че марксистката доктрина ще създаде един нов рай на земята. Толкова много благородни идеи. Но кой е трябвало да осъществи тези идеи? В крайна сметка същите човешки същества. Сега може да се създаде един трети свят, или поне така казват всички, но и в този трети свят ще живеят същите хора, както и в първия, и във втория, или както и да ги наречем. А когато нещата се създават от същите хора, те ще ги създават по същия начин. Трябва само да се вгледаме в историята.

— Нима в наше време някой си прави труда да се вглежда в историята?

— Не. По-скоро гледат напред към непредсказуемото бъдеще. Някога науката щеше да даде отговора на всичко. Фройдистките теории и неограничаваният секс щяха да са следващото разрешение за човешкото нещастие. Нямаше да има хора с умствени проблеми. Ако

някой беше казал, че психиатриите ще са още по-пълни в резултат от премахване на ограниченията, никой не би му повярвал.

Стафорд Най я прекъсна:

— Искам да зная нещо.

— Какво е то?

— Каква е следващата ни крачка?

— Южна Америка. Може би Пакистан или Индия по пътя. А трябва непременно да отидем и в САЩ. Там стават много неща, които са наистина интересни. Особено в Калифорния...

— Университетите? — въздъхна сър Стафорд Най. — На човек му става досадно от тези университети. Толкова много се повтарят.

Поседяха мълчаливо още няколко минути. Светлината гаснеше, но един планински връх все още бе озарен в меко червено сияние.

Стафорд Най каза с тъга:

— Ако имахме музика сега, в този момент, знаеш ли какво бих поискал?

— Още Вагнер? Или може би си се освободил от Вагнер?

— Не, съвсем права си. Още Вагнер. Бих искал да чуя Ханс Захс, който седи под дървото и казва за света: „Луд, луд, целият е полудял...“

— Да, това изразява всичко. А и музиката е прекрасна. Но *ние* не сме луди. Ние сме напълно с ума си.

— Напълно с ума си — каза Стафорд Най. — Точно в това ще бъде трудността. Има още едно нещо, което искам да зная.

— Да?

— Може би няма да ми кажеш. Но аз *трябва* да зная. Ще получим ли някакво удоволствие от цялата тази луда история, с която сме се захванали?

— Разбира се. Защо да не получим?

— Луд, луд, целият е полудял — но ние ще се забавляваме безкрайно. Ще живеем ли дълго, Мери Ан?

— Вероятно не — отговори Рената.

— Това е смисълът. Аз съм с теб, моя другарко и водач. Ще построим ли един по-добър свят с нашите усилия?

— Не мисля, но може би ще е по-милосърден. Днешният е пълен с вяра в различни неща, но без милосърдие.

— Това е добре — каза Стафорд Най. — Напред!

КНИГА 3
В СТРАНАТА И В ЧУЖБИНА

ГЛАВА XIII

СЪВЕЩАНИЕ В ПАРИЖ

Петима мъже седяха в една стая в Париж. Това бе стая, която и по-рано бе виждала исторически съвещания. Доста на брой. Това съвещание беше различно в много отношения и все пак обещавахе да е не по-малко важно от историческа гледна точка.

Председателстваше мосю Грожан. Той беше един разтревожен човек, който правеше всичко възможно да заобикаля нещата с умение и очарователни маниери, които често му бяха помагали в миналото. Струваше му се, че днес не му помагат особено. Сеньор Вители беше пристигнал със самолет от Италия преди час. Жестовете му бяха трескави, държанието му неуравновесено.

— Това надминава всичко — казваше той. — Това надминава всичко, което човек може да си представи.

— Тези студенти — добави мосю Грожан. — Не страдаме ли всички ние?

— Това е нещо повече от студентски вълнения. Това отива отвъд студентските вълнения. С какво може да се сравни? Пчелен кошер. Природно бедствие, каквото човек не би могъл да си представи. Те маршируват. Имат картечници. Някъде са се сдобили и със самолети. Смятат да завладеят цяла Северна Италия. Но това е лудост! Та те са деца — нищо повече! И все пак имат бомби, експлозивни. Само в Милано надминават по брой полицията. Питам ви, какво можем да направим? Военните? Армията също — и те се бунтуват. Казват, че са с *lef jeunes*^[1]. Казват, че за света няма друга надежда, освен анархията. Говорят за нещо, което наричат Трети свят, но това е просто невъзможно.

Мосю Грожан въздъхна.

— Много е популярно сред младежта — каза той. — Анархията. Вярно в анархията. Познаваме това от Алжир, от всички неприятности, които имаше страната ни и колониалната ни империя. И какво можем да направим ние? Военните? Накрая те подкрепят студентите.

— Студентите, да, студентите — каза мосю Поасоние.

Той беше член на френското правителство, за когото думата „студент“ беше анатема. Ако го питаха, щеше да признае, че предпочита азиатски грип или бубонна чума. За него и двете бяха за предпочитане пред дейността на студентите. Свят без студенти! Това сънуваше понякога мосю Поасоние. Хубави сънища. Не му се случваше доста често.

— А съдиите — попита мосю Грожан — какво става с нашите съдебни власти? Полицията — да, те все още са лоялни, но не и съдиите, те не налагат присъди над младежите, които изправяме пред тях, младежи, които са унищожили собственост, държавна собственост, частна собственост — всякакъв вид собственост. И защо, бихме искали да знаем? Напоследък правя някои разследвания. Префектурата ми подсказа някои неща. Необходимо е повдигане на стандарта на живота сред съдиите, особено в провинциалните области.

— Хайде, хайде — каза мосю Поасоние, — трябва да внимавате за какво намекувате.

— *Ma foi*^[2], защо да внимавам? Нещата трябва да се кажат открито. Имало е измами и по-рано, огромни измами, а сега има пари, които циркулират наоколо. Пари, за които не знаем откъде идват, но от Префектурата ми казаха — и аз им вярвам — че започват да разбират къде отиват. Представяме ли си, можем ли да си представим корумпирана държава, субсидирана от външен източник?

— В Италия също — каза сеньор Вители. — В Италия, ах, бих могъл да ви разкажа някои неща. Да, мога да ви кажа какво подозираме. Но кой, кой корумпира света ни? Група индустриалци, група магнати? Как може нещо такова да е истина.

— На това трябва да се сложи край — каза мосю Грожан. — Трябва да се вземат мерки. Военни действия. Да се включат военновъздушните сили. Тези анархисти, тези мародери, те идват от всички класи. Това трябва да се спре.

— Контролът със сълзотворен газ е доста успешен — каза Поасоние със съмнение.

— Сълзотворният газ не е достатъчен — възрази Грожан. — Същият успех може да се постигне, като се накарат студентите да белят връзки лук. От очите им ще потекат сълзи. Нужно е нещо повече.

Мосю Поасоние попита шокиран:

— Нима предлагате да се употреби атомно оръжие?

— Атомно оръжие? *Quelle blague*^[3]! Какво можем да направим с атомно оръжие? Какво ще стане с почвата на Франция, с въздуха на Франция, ако използваме атомно оръжие? Знаем, че можем да унищожим Русия. Знаем също и че Русия може да унищожи нас.

— Нима намекувате, че група маршируващи студенти може да разбие нашите авторитарни сили?

— Точно това искам да кажа. Предупреден съм за такива неща. За складиране на оръжие, на различни видове химическо оръжие и други неща. Получих доклади от някои от нашите най-видни учени. Знаят се тайни. От секретни складове са откраднати средства за водене на война. Какво ще стане по-нататък, питам ви? Какво ще стане?

На въпроса беше отговорено неочаквано и с по-голяма бързина, отколкото мосю Грожан евентуално би могъл да предвиди. Вратата се отвори и главният секретар се приближи до шефа си със загрижено лице. Мосю Грожан го погледна недоволено.

— Не казах ли, че не искам да ме прекъсват?

— Да, наистина, господин президент, но това е малко необичайно — Той се наведе към ухото на шефа си — Маршалът е тук. Настоява да влезе.

— Маршалът? Искате да кажете...

Секретарят енергично поклати глава няколко пъти, за да покаже, че наистина има предвид това. Мосю Поасоние погледна объркано колегата си.

— Настоява да влезе. Не приема отказ.

Другите двама мъже погледнаха първо Грожан, после развълнувания италианец.

— Няма ли да е по-добре — попита мосю Коен, министърът на вътрешните работи, — ако...

Той спря след „ако“, защото вратата отново рязко се отвори и влезе един мъж. Добре известен мъж. Мъж, чиято дума в миналото дълги години беше не само закон във Франция, но и много повече.

Появата му в този момент бе неприятна изненада за събраните в стаята.

— О, приветствам ви, скъпи колеги — каза маршалът. — Идвам да ви помогна. Страната ни е в опасност. Трябва да се действа, да се действа незабавно! Дойдох да се поставя на вашите услуги. Поемам цялата отговорност за действията в тази криза. Може би е опасно.

Зная, че е, но честта стои над опасността. Спасението на Франция е над опасността. Те идват насам сега. Огромна тълпа от студенти, криминални престъпници, освободени от затворите, някои от тях и убийци. Подпалвачи. Крещят обиди. Пеят песни. Скандират имената на своите учители, на своите философи, на тези, които са ги повели по пътя на бунта. Тези, които ще доведат до гибелта на Франция, ако не се направи нещо. Вие седите тук, говорите, възмущавате се. Но трябва да се направи повече. Изпратих да повикат два полка. Уведомил съм въздушните сили, специално кодирани телеграми са изпратени до нашите съседи, моите приятели в Германия, защото тя е нашият съюзник сега в тази криза. Бунтовете трябва да се потушават. Въстание! Метеж! Опасност за мъже, жени, деца и имущество. Отивам да потуша метежа, да им говоря като техен баща, като техен водач. Тези студенти, дори и тези престъпници, те са мои деца. Те са младежта на Франция. Отивам да им говоря за това. Те ще ме послушат, правителствата могат да се сменят, могат да започнат учението си отново под свое собствено ръководство. Стипендиите им не са достатъчни, животът им е лишен от красота, от лидерство. Аз идвам да им обещаю всички тези неща. Говоря от свое собствено име. Ще говоря също и от ваше име, от името на правителството, вие направихте всичко, което можахте, действяхте така, както смятахте, че е най-добре. Но има нужда от по-висше лидерство. Всичко това има нужда от *мое* лидерство. Сега тръгвам. Имам списък от още кодирани телеграми за изпращане. Някои ядрени „спирачки“, каквито може да се използват в рядко посещавани места, може да се приложат в модифицирана форма. Те ще всеят ужас в тълпата, но ние самите ще знаем, че няма истинска опасност. Обмислил съм всичко. Планът ми ще успее. Елате, мои верни приятели, придружете ме.

— Маршале, *не можем* да позволим — не можете да се излагате на опасност. Ние трябва...

— Няма да ви слушам. Прегръщам своята орис, своята съдба.

Маршалът тръгна към вратата.

— Хората ми са навън. Избраната ми охрана. Сега отивам да говоря на тези млади бунтовници, на това младо цвете на красотата и ужаса, да им кажа какъв е техния дълг.

Той изчезна през вратата с величието на водещ актьор, който изпълнява любимата си роля.

— *Von dieu*^[4], той наистина ще го направи — каза мосю Поасоние.

— Ще рискува живота си — добави сеньор Вители. — Кой знае? Това е смело, той е смел човек. Рицарска постъпка, да, но какво ще стане с него? В настроението, в което са сега, *les jeunes* може и да го убият.

От устните на мосю Поасоние се откъсна въздишка на задоволство. Може наистина да стане така, помисли си той. Да, може да стане така.

— Възможно е — каза той. — Да, може и да го убият.

— Естествено човек не би могъл да иска това — подхвърли мосю Грожан внимателно.

Мосю Грожан го искаше. Надяваше се да стане, въпреки че вроденият му песимизъм го караше да мисли, че нещата рядко ставаха така, както човек ги искаше. Всъщност представяше си много поужасна перспектива. Беше съвсем възможно, беше в традицията на миналото маршалът по един или по друг начин да успее да убеди голяма група въодушевени и жадни за кръв студенти да се вслушат в думите му, да повярват на обещанията му и да настояват да му бъде върната властта, която някога е имал. Това беше нещо, което се бе случвало един-два пъти в кариерата на маршала. Личният му магнетизъм бе такъв, че по-рано политиците бяха побеждавани, когато най-малко го очакваха.

— Трябва да го спрем — извика той.

— Да, да — потвърди сеньор Вители. — Светът не може да го загуби.

— Страшно е — каза мосю Поасоние. — Той има прекалено много приятели в Германия, прекалено много контакти, а знаете, че във военно отношение Германия действа много бързо. Може да се възползват от случая.

— *Von dieu, Von dieu* — повтаряше мосю Грожан, бършейки чело. — Какво да правим? Какво можем да направим? Какъв е този шум? Нима чувам пушки?

— Не, не — успокои го мосю Поасоние. — Чувате таблите за кафе от стола.

— Има един цитат, който бих могъл да използвам — каза мосю Грожан, който беше голям почитател на театралното изкуство, — само

ако можех да си го спомня. Цитат от Шекспир. „Никой ли няма да ме отърве от този...“

— ... „размирнен свещеник“ — допълни мосю Поасоние. — От пиесата, Бекет.

— Луд като маршала е по-лош и от свещеник. Свещеникът поне би трябвало да е безопасен, въпреки че всъщност дори и Негово светейшество Папата прие студентска делегация вчера. Благословил ги. Нарекъл ги свои деца.

— Християнско е все пак — каза мосю Коен колебливо.

— Човек може да отиде твърде далече дори и с християнските жестове — отвърна мосю Грожан.

[1] Младите (фр.). — Б.р. ↑

[2] Бога ми (фр.). — Б.р. ↑

[3] Какъв майтап (фр.). — Б.пр. ↑

[4] Господи (фр.). — Б.р. ↑

ГЛАВА XIV

СЪВЕЩАНИЕ В ЛОНДОН

Министър-председателят мистър Седрик Лейзънби седеше начело на масата в кабинета на Даунинг стрийт 10 и гледаше събралите се министри без видимо удоволствие. Изразът на лицето му беше определено мрачен, което до известна степен му носеше някакво облекчение. Той започваше да си мисли, че само в уединението на заседанията на кабинета може да отпусне лицето си в недоволенно изражение и да забрави за мъдрия и спокоен оптимизъм, който представляше на света и който му бе служил доста добре в различните кризи на политическия живот.

Той погледна към Гордън Четунд, който се мръщеше, и към сър Джордж Пакъм, който очевидно се питаше, мислеше и се чудеше както обикновено, към присъщата на военните невъзмутимост на полковник Мънроу, към маршала от военновъздушните сили Кенуд, човек със стиснати устни, който не си даваше труда да скрие абсолютното си недоверие към политиците. Там беше също и адмирал Блънт, едър, страховит човек, който тропаше с пръсти по масата и чакаше да настъпи неговото време.

— Не е много добре — говореше маршалът от военновъздушните сили. — Трябва да признаем. Четири от самолетите ни отвлечени през последната седмица. Откраднати в Милано. Пасажерите свалени, а самолетите отлетели някъде другаде. Всъщност за Африка. Там чакали пилоти. Чернокожи.

— Черната сила — каза полковник Мънроу замислено.

— Или Червената сила? — предположи Лейзънби.

— Чувствам, че всичките ни трудности може би идват от приемането на руската доктрина. Ако можехме да се свържем с руснаците — наистина мисля, че едно посещение на най-високо равнище...

— Стойте си там, където сте, министър-председателю — каза адмирал Блънт. — Не се будалкайте пак с руснаците. Всичко, което те искат в момента, е да стоят настрана от цялата тази каша. Те нямат толкова неприятности с техните студенти, колкото ние тук. Всичко, от

което те се интересуват, е да държат китайците под око, за да знаят какво ново ще измислят.

— И все пак аз смятам, че личното влияние...

— Стойте тук и се грижете за собствената си страна — каза адмирал Блънт. Верен на името си^[1] и защото имаше този навик, той го каза остро.

— Няма ли да е по-добре да чуем доклад за това, какво всъщност става? — Гордън Четуинд погледна към полковник Мънроу.

— Искате факти? Съвсем правилно. Те всичките са доста неприятни. Предполагам, че искате не толкова подробности за това, което става тук, колкото информация за общата ситуация в света?

— Точно така.

— Във Франция маршалът все още е в болница. Два куршума в ръката му. Сред политическите кръгове е ад. Големи райони от страната се владеят от така наречените части на Младежката власт.

— Искате да кажете, че имат оръжие? — попита Гордън Четуинд ужасен.

— Имат страхотно много — каза полковникът. — Наистина не зная откъде са го взели. Има известни предположения. Голяма доставка била направена от Швеция за Западна Африка.

— Какво общо има това? — попита Лейзънби. — Кой го е грижа? Нека получават колкото си искат оръжие в Западна Африка. Могат да се изпозастрелят един друг.

— Е, има нещо малко странно във всичко това, но не така пише в докладите на нашето разузнаване. Ето списък на оръжията, които са били изпратени в Западна Африка. Интересното е, че са били изпратени там, но след това са били препратени. Били са приети, потвърдили са получаването, може да са платили, а може и да не са, но преди да минат и пет дни, оръжието е било изнесено отново от страната. Било е изнесено, препратено другаде.

— Но защо е всичко това?

— Защото изглежда оръжието никога не е било предвиждано за Западна Африка — отговори Мънроу. — Било е извършено плащане и оръжието е било изпратено някъде другаде. Възможно е от Африка да е отишло в Близкия изток. В Персийския залив, Гърция, Турция. Освен това една пратка самолети била доставена в Египет. От Египет били изпратени в Индия, а от Индия — в Русия...

— Аз мислех, че са били изпратени от Русия.

— ... а от Русия отишли в Прага. Всичко това е лудост.

— Не разбирам — каза сър Джордж. — Човек се пита...

— Изглежда някъде има централна организация, която управлява доставките на различни неща. Самолети, оръжие, бомби, експлозиви, бактериологично оръжие. Всички тези доставки се движат в неочаквани посоки. Доставят се по различни пътища през различни страни в неспокойните места и се използват от лидери и военни части — ако може да се нарекат така — на Младежката власт. Предназначени са предимно за ръководителите на младежки партизански отряди, изявени анархисти, които проповядват анархия и приемат някои от най-съвременните модели, въпреки че се съмнявам дали плащат за тях.

— Нима искате да кажете, че сме изправени пред нещо като война в световен мащаб? — Седрик Лейзънби бе шокиран.

Кроткият човек с азиатско лице, който седеше в долния край на масата и все още не бе проговорил, вдигна глава и на лицето му се изписа монголоидна усмивка:

— Това сме принудени да вярваме. Нашите наблюдения показват...

Лейзънби го прекъсна:

— Ще трябва да престанете да наблюдавате. ООН ще трябва да вземе оръжие и да сложи край на всичко това.

Кроткият човек остана невъзмутим.

— Би било против нашите принципи — каза той.

Полковник Мънроу повиши глас и продължи с обобщението си:

— Водят се битки в отделни части на всички страни. Югоизточна Азия провъзгласи независимостта си неотдавна, а има и четири-пет различни поделения на властта в Южна Америка, Куба, Перу, Гватемала и така нататък. Що се отнася до САЩ, знаете, че Вашингтон беше практически опожарен — Западът гъмжи от въоръжени сили на Младежката власт — в Чикаго е обявено военно положение. Нали знаете за Сам Кортман? Бил е застрелян снощи на стълбите на американското посолство.

— Той трябваше да бъде тук днес — каза Лейзънби. — Трябваше да сподели вижданията си за положението.

— Предполагам, че нямаше да помогне много — намеси се полковник Мънроу. — Много приятен мъж, но не много предприемчив.

— Но кой стои зад всичко това? — издигна се тревожно гласът на Лейзънби. — Има вероятност да са руснаците, разбира се — каза той с надежда. Все още се виждаше как лети за Москва.

Полковник Мънроу поклати глава:

— Съмнявам се.

— Да се провери лично — каза Лейзънби и лицето му се озари от надежда. — Съвсем нова сфера на влияние. Китайците...

— Не са китайците — отговори полковник Мънроу. — Но знаете, че в Германия се възражда неофашизмът.

— Не мислите наистина, че германците биха могли...

— Не мисля, че непременно те са зад всичко това, но когато казвате, че биха могли — да, мисля, че съвсем лесно биха могли. Правили са го преди, както знаете. Подготвяли са нещата години наред, планирали са ги, всичко е било готово и са чакали само думата НАПРЕД. Добре планират, много добре планират. Хората им работят отлично. Възхищавам им се. Не мога да не им се възхищавам.

— Но Германия изглеждаше толкова мирна и добре управлявана.

— Да, разбира се, така е до известна степен. Но нали ви е ясно, не Южна Америка на практика е пълна с германци, с млади неофашисти, че там има голяма Младежка федерация. Наричат се „Суперарийци“ или нещо подобно. Нещо от старите символи — пречупени кръстове и поздрави, и някой, който ги ръководи, наречен Младия Вотан или Младия Зигфрид, или нещо подобно. Куп арийски глупости.

На вратата се почука и влезе секретарят.

— Професор Екщайн е тук, сър.

— Най-добре е да го поканим — каза Седрик Лейзънби. — В крайна сметка, ако някой може да ни каже какви са последните ни научни разработки във военната област, това е той. Може да разполагаме с нещо скрито, което скоро да сложи край на всичките тези глупости.

Освен че беше професионален пътник до чужди места в ролята на миротворец, мистър Лейзънби притежаваше и неизлечим оптимизъм, рядко водещ до някакви резултати.

— Едно добро тайно оръжие доста би ни помогнало — каза маршалът от военновъздушните сили с надежда.

На пръв поглед професор Екщайн, когото мнозина смятаха за водещия британски учен, изглеждаше съвсем незначителен. Той беше

дребен човек със старомодни бакенбарди и астматична кашлица. Държеше се като човек, който се извинява за това, че съществува. Издаваше звуци като „ъъ“, „хъм“, „mmm“, издуха носа си, изкашля се астматично още веднъж и се ръкува притеснено, когато го представиха на присъстващите. Голяма част от тях вече познаваше и ги поздрави с нервно кимване на глава. Седна на предложението му стол и се огледа разсеяно наоколо. Вдигна ръка към устата си и започна да си гризе ноктите.

— Тук са ръководителите на военните служби — каза сър Джордж Пекъм. — Нямаме търпение да чуем вашето мнение за това, какво може да се направи.

— О! — каза професор Екщайн. — Да се направи? Да, да, да се направи?

Настъпи тишина.

— Светът бързо върви към анархия — каза сър Джордж.

— Така изглежда, нали? Поне от това, което четете във вестниците. Не че им вярвам. Наистина какво ли не измислят журналистите. Никога няма каквато и да било точност в думите им.

— Разбрах, че напоследък сте направили много важни открития, професоре — започна Седрик Лейзънби окуражаващо.

— Да, да, така е. Направихме изключително опасно химическо оръжие. В случай че някога ни е необходимо. Бактериологично оръжие, нали разбирате. Газ, който ще се пуска по битовите газопроводи, замърсяване на въздуха и отравяне на водоизточниците. Да, ако искате, предполагам, че можем да убием половината население на Англия, стига да ни дадете около три дни да го направим. — Той потри ръце. — Това ли искате?

— Не, не наистина. За Бога, разбира се, че не — мистър Лейзънби изглеждаше ужасен.

— Точно това искам да кажа. Въпросът не е в това, че нямаме достатъчно смъртоносно оръжие. Имаме прекалено много. Всичко, което имаме, е прекалено смъртоносно. Трудното ще бъде да запазим някого жив, дори и самите себе си. Е? Всички хора на върха. Да, *нас* например. — Той се изсмя с весел и хриплив смях.

— Но ние *не искаме* това — повтори мистър Лейзънби.

— Не става въпрос какво *искате*, а какво *имаме*. Всичко, което имаме, е страшно смъртоносно. Ако искате да изтриете от картата

всички хора под тридесет години, предполагам, че ще можете да го направите. Но имайте предвид, че ще трябва да изтребите и голяма част от по-възрастните. Трудно е да се отделят едните от другите. Аз лично съм против. Имаме някои много добри млади научни работници. Кръвожадни, но умни.

— Какво става с този свят? — запита внезапно Кенуд.

— Точно там е въпросът — каза професор Екщайн. — Не знаем. Не знаем тук, горе, въпреки всичко, което *знаем* за едно или друго нещо. В наши дни знаем малко повече за луната, знаем много в областта на биологията, можем да трансплантираме сърца и дробове, предполагам, че скоро ще можем да трансплантираме и мозъци, въпреки че не зная как *ще стане*. Но не знаем кой стои зад *това*. Има някой. Някой с много власт. О, да, то се проявява по най-различни начини. Престъпни банди, търговия с наркотици, всички тези неща. Хора с много власт, направлявани от няколко добри мозъци зад кулисите. Ставаха разни неща в една или друга страна, понякога в европейски мащаб. Но сега отиват по-далече, от другата страна на земното кълбо — в Южното полукълбо. Ще стигнат чак до Антарктида, преди да сме свършили, предполагам. — Той изглеждаше доволен от диагнозата си.

— Хора със зла воля...

— Да, може и така да се каже. Зла воля заради самата зла воля или заради пари или власт. Трудно е да се *разбере* всичко това. Горките дребни участници също не знаят. Те искат насилие и харесват насилието. Не харесват света, не харесват нашето материалистично отношение. Не харесват много от нашите мръсни начини за печелене на пари, не харесват много от мошеничествата ни. Не искат да виждат бедност. Искат по-добър свят. Е, *може би* е възможно да се построи един по-добър свят, ако се обмисли достатъчно дълго. Но проблемът е, че ако искате да вземете нещо, първо трябва на негово място да поставите друго. Природата не търпи празно пространство — стара поговорка, но вярна. По дяволите, това е като трансплантация на сърце. Махате едно сърце, но на негово място трябва да сложите друго. Сърце, което работи. И трябва да се погрижите за сърцето, което ще сложите, *преди* да махнете болното. Всъщност аз мисля, че е по-добре много от тези неща да се оставят на мира, но предполагам, че никой няма да ме слуша. А всъщност това и не е моята област.

— Газ? — предложи полковник Мънроу.

Професор Екщайн се оживи.

— О, имаме всякакви видове газове на склад. И имайте предвид, че някои от тях са донякъде безвредни. Леки „спирачки“, така да се каже. Имаме всички *тези неща*. — Той сияеше като доволен търговец на едро.

— Атомно оръжие? — предложи мистър Лейзънби.

— Не си играйте с това! Не искате радиоактивна Англия, нали? Или радиоактивен континент?

— Значи не можете да ни помогнете? — попита полковник Мънроу.

— Не и докато някой не разбере нещо повече за всичко това — каза професор Екщайн. — Е, съжалявам. Но трябва да знаете, че повечето неща, по които работим днес, са *опасни*. — Той отново подчерта думата: — *Наистина* са опасни.

Погледна ги обезпокоен, както един нервен чичо би погледнал група деца, оставени да си играят с кутия кибрит, които лесно биха могли да подпалят цялата къща.

— Е, благодарим ви, професор Екщайн — каза мистър Лейзънби. В гласа му не се чувстваше особена благодарност.

Професорът схвана правилно, че е свободен, усмихна се на всички и бързо излезе от стаята.

Мистър Лейзънби едва дочака да се затвори вратата, за да излее чувствата си.

— Всички са еднакви, тези учени — въздъхна той горчиво. — Никога няма никаква полза от тях. Никога не измислят нещо разумно. Всичко, което могат, е да разбият атома, а след това казват *на нас* да не бърникаме из тези неща.

— И по-добре да не го бяхме правили — каза адмирал Блънт остро, както преди. — Това, което ние искаме, е нещо простичко и обикновено, като някакво средство, което унищожава селективно плевелите, което би... — Той спря внезапно. — Какво, по дяволите...?

— Да, адмирале? — попита министър-председателят учтиво.

— Нищо — просто ми напомни нещо. Не мога да си спомня точно какво...

Министър-председателят въздъхна.

— Още научни експерти да чакат на прага? — попита Гордън Четуйнд, поглеждайки с надежда часовника си.

— Предполагам, че старият Пайкъей е тук — каза Лейзънби. — Има някаква картина — или чертеж — или карта или нещо подобно, което иска да видим...

— За какво става въпрос?

— Не зная. Цялото е с някакви балони — отговори Лейзънби неопределено.

— Балони? Защо балони?

— Нямам представа. Е — въздъхна той, — по-добре да я видим.

— Хоршам също е тук...

— Може да има да ни каже нещо ново — предположи Четуйнд.

Полковник Пайкъей влезе, стъпвайки тежко. Носеше нещо, навито на руло, което бе разгънато с помощта на Хоршам и с малко усилия бе изправено така, че седящите около масата да го виждат.

— Все още не е начертано в мащаб, но дава обща представа — каза полковник Пайкъей.

— Какво означава това, ако въобще означава нещо?

— Балони? — измърмори сър Джордж. Хрумна му нещо. — Газ ли е? Нов газ?

— По-добре изнесете лекцията, Хоршам — каза Пайкъей. — Познавате общата идея.

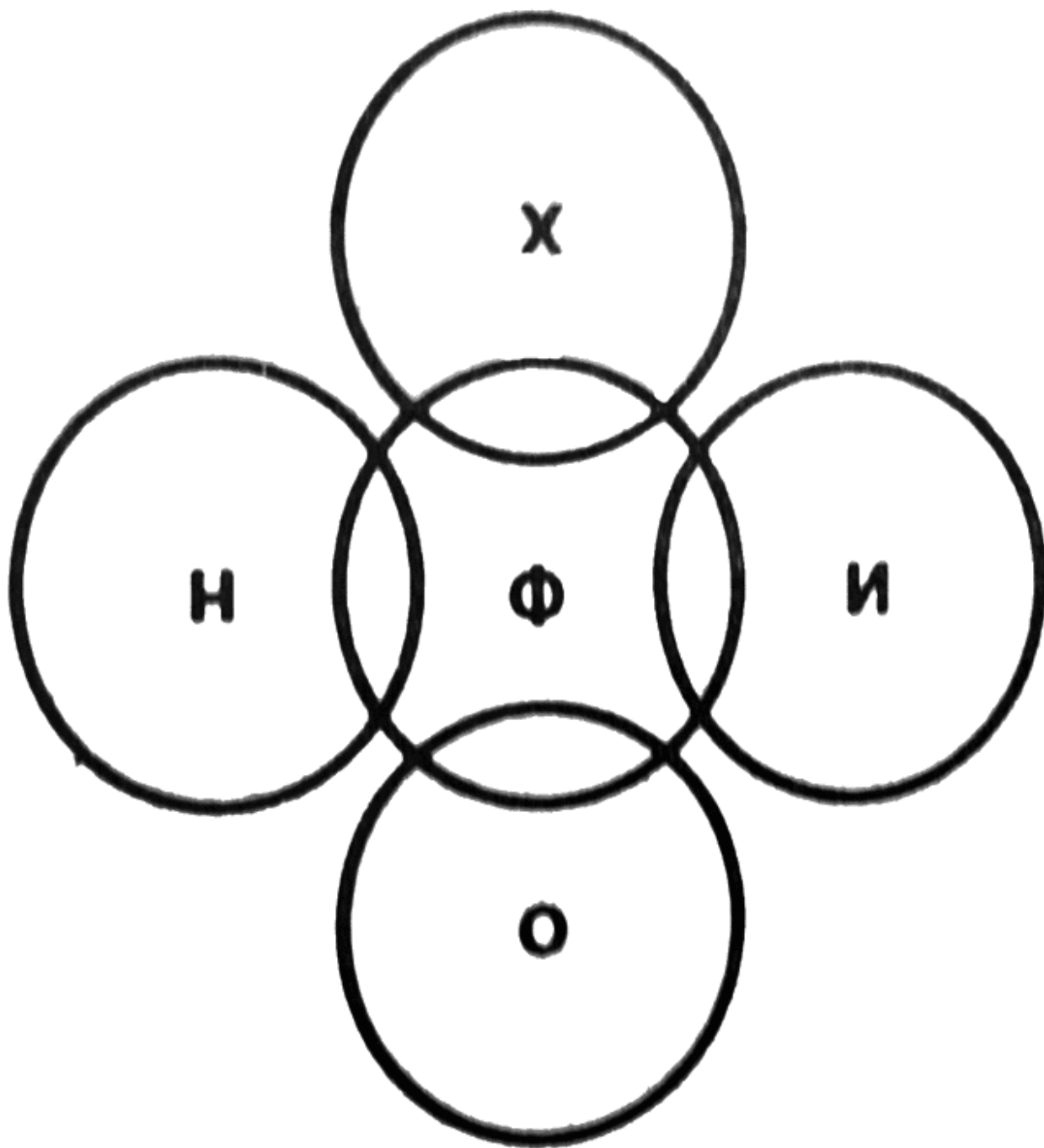
— Зная само това, което ми е казано. Представлява диаграма на асоциация за световен контрол.

— Състояща се от кого?

— От групи, които притежават или контролират източниците на власт — суровините на властта.

— А буквите от азбуката?

— Представяват хора или кодови названия на определени групи. Това са пресичащи се кръгове, които вече покриват земното кълбо.

Кръгът, отбелязан с буквата „О“, е оръжието. Някой или някаква група притежава оръжие. Всякакъв вид оръжие. Експлозиви, картечници, пушки. По целия свят се разпраща оръжие според някакъв план, доставя се привидно на развиващите се страни, на изостаналите страни, на воюващите страни. Но не остава там, където е изпратено. Почти незабавно се препраща другаде. За партизаните в Южна

Америка, за бунтовници в САЩ, за складовете на Черната сила, за различни страни в Европа.

„Н“ представлява наркотиците — мрежа от доставчици ги разпространява от различни складове и източници. Всякакви наркотици — от по-безвредните разновидности до истинските. Центърът изглежда е в Източното Средиземноморие и минава през Турция, Пакистан, Индия и Централна Азия.

— И печелят?

— Огромни суми. Не става въпрос само за доставчици. Има нещо много по-зловещо. Наркотиците се използват, за да се унищожат слабите сред младежта, за да се превърнат, така да се каже, в напълно зависими роби. Роби, които да не могат да живеят, да съществуват или да работят за господарите си, без дозата наркотик.

Кенуд подсвирна.

— Доста неприятно, нали? Нямате ли някаква представа кои са тези доставчици?

— Някои от тях знаем. Но само дребните риби. Не истинските босове. Главният щаб, доколкото можем да съдим, е в Централна Азия и Източното Средиземноморие. Оттам ги разпращат в гуми на коли, в цимент, в бетон, в най-различни машини и индустриални стоки. Доставят се по целия свят като обикновени търговски стоки.

„Ф“ означава финанси. Парите! Паяжината на парите е в центъра на всичко. Трябва да отидете при мистър Робинсън, за да ви разкаже за парите. Според една бележка тук, огромни суми пари идват от Америка, а има един център също и в Бавария. Има огромни резерви в Южна Африка във вид на злато и диаманти. По-голямата част от парите отиват в Южна Америка. Една от основните фигури, които контролират парите, ако мога да се изразя така, е силна и способна жена. Вече е стара — приближава ѝ времето да умира. Но все още е силна и жизнена. Името ѝ е Шарлот Крап. Баща ѝ беше собственик на складовете „Кран“ в Германия. Тя самата беше финансов гений и оперираше на Уолстрийт. Увеличаваше непрекъснато богатството си чрез спорт, машини, индустриални концерни. Всички тези неща. Живее в огромен замък в Бавария и оттам направлява вливането на пари в различни части на земното кълбо.

„И“ представлява изследванията, науката, познанията по химическото и бактериологическо оръжие. Различни млади учени

дезертираха — има цяло ядро от тях в САЩ, струва ми се, които са се заклели и са предани на каузата на анархията.

— Борба за анархия? Противоречие на термините. Може ли да съществува нещо подобно?

— Когато е млад, човек вярва в анархията. Иска един нов свят, а като начало трябва да разруши стария, както се разрушава старата къща, преди на нейно място да се построи нова. Но ако човек не знае къде отива, ако не знае накъде го примамват или дори тласкат да върви, какъв ще бъде новият свят и къде ще бъдат вярващите, когато го постигнат? Едни от тях — роби, други — заслепени от омраза, трети — от насилието и садизма, които се проповядват и прилагат на практика. Някои от тях, Бог да им е на помощ, все още ще бъдат идеалисти, все още ще вярват, както хората във Франция по време на Революцията са вярвали, че тя ще донесе благоденствие, мир, щастие и сполука на всички.

— И какво ще правим ние сега? Какво предлагате да направим?

Отговор даде адмирал Блънт.

— Какво ще правим ли? Всичко, което можем. Уверявам ви, всички, крито сте тук, ние правим каквото можем. Имаме хора, които работят за нас във всяка страна. Имаме агенти, хора, които разследват, събират информация и я донасят тук.

КРЪГЪТ

Ф — Голямата Шарлот — Бавария.

О — Ерик Олафсон — Швеция, Индустриалец,
Оръжие.

Н — Знае се под името Деметриос — Смирна,
Наркотици.

И — Д-р Сароленски — Колорадо, САЩ
физикохимик. Само подозрение.

Х — Жена. Известна под кодовото име Хуанита.
Смятат я за опасна. Истинско име неизвестно.

— А това е много важно — каза полковник Пайкъуей. — Преди всичко трябва да знаем, да знаем кой кой е, кой е с нас и кой е против

нас. А после трябва да видим какво да се направи, ако изобщо може да се направи нещо. Наричаме тази диаграма „Кръгът“. Ето списък на всичко, което знаем за ръководителите от този кръг. Тези с въпросителен знак означават, че знаем само кодовото им име или пък само предполагам, че те са хората, които ни трябва.

[1] Остър (англ.). — Б.р. ↑

ГЛАВА XV

ЛЕЛЯ МАТИЛДА ОТИВА НА ЛЕЧЕНИЕ

1

— Мислех за някакво лечение? — предложи лейди Матилда.

— Лечение? — каза доктор Доналдсън. За момент той изглеждаше леко озадачен и загуби вида си на медицинско всезнание, а това, както си помисли лейди Матилда, беше едно от дребните неудобства да те лекува по-млад лекар, а не някой от старите, с които от години си свикнал.

— Така го наричахме — обясни лейди Матилда. — Когато бях млада, отивахме на лечение. Мариенбад, Карлсаб, Баден-Баден и всички останали. Само преди един ден прочетох във вестника за онова ново място. Съвсем ново и модерно. Всички нови идеи и разни такива неща. Не че съм наистина за новите идеи, но всъщност не бих се изплашила от тях. Искам да кажа, че сигурно са си все същите неща. Вода с вкус на развалени яйца и най-новата диета, лечебни разходки, водни процедури, или както го наричат сега, в доста неудобно време сутринта. И предполагам, че правят масаж или нещо подобно. Някога използвах водорасли. Но това място е някъде в планината. Бавария или Австрия или някъде там. Така че, предполагам, няма да има водорасли. Навярно пухкав мъх. А вероятно и хубава минерална вода, освен онази с вкус на сяра, на развалени яйца, искам да кажа. Прекрасни сгради, както разбрах. Единственото нещо, за което може да се тревожи човек, е това, че сега изглежда никъде не слагат парпети в новите модерни сгради. Мраморни стълбища и разни такива, но нищо, за което да се хванеш.

— Мисля, че съм чувал за мястото, за което говорите — каза доктор Доналдсън. — Доста го рекламират в пресата.

— Е, знаете какви са хората на моята възраст — продължи лейди Матилда. — Обичат да опитват новите неща. Всъщност мисля, че го правят, само за да се забавляват. Не смятат, че здравето им наистина ще

се подобри. Все пак не мислите, че идеята е лоша, нали, доктор Доналдсън?

Доктор Доналдсън я погледна. Той не беше толкова млад, колкото го смяташе лейди Матилда. Наближаваше четиридесетте и беше тактичен и мил човек, който искаше да угажда на възрастните си пациенти дотолкова, доколкото смяташе за приемливо, без някаква реална опасност те да предприемат нещо наистина неподходящо.

— Сигурен съм, че изобщо няма да ви навреди — отговори той. — Би могло да се окаже доста добра идея. Разбира се, пътуването е уморително, въпреки че човек днес лети със самолети и стига доста бързо и лесно.

— Бързо да. Лесно не — каза лейди Матилда. — Рампи и подвижни стълби, качване и слизане от автобуси от летището до самолета и от самолета до друго летище, и от летището на друг автобус. Всичко това, нали разбирате. Но чух, че може да се пътува с инвалиден стол в самолета.

— Естествено, че може. Ако обещаете да направите това и да не мислите, че можете да ходите навсякъде...

— Зная, зная — прекъсна го пациентката му. — Вие разбирате. Вие наистина сте много отзивчив човек. Всеки си има гордост, нали знаете, и докато може да куцука с бастун или с малко помощ, не иска да изглежда абсолютна развалина или прикован на легло или нещо такова. Щеше да е по-лесно, ако бях мъж — замисли се тя. — Искам да кажа, че човек може да завърже крака с онези огромни бинтове и подплатени неща, сякаш са с подагра. Няма нищо лошо в подаграта за мъжете, искам да кажа. Никой няма да помисли нищо лошо за мен. Някои от старите им другари мислят, че са попрекалявали с портвайна, защото така смятаха някога, макар че аз изобщо не вярвам в това. Портвайнът *не е* причина за подаграта. Да, инвалиден стол и мога да отида със самолет до Мюнхен или някое друго място. Човек може да уреди да го чака кола.

— Надявам се, че ще вземете мис Ледъран.

— Ейми? Разбира се. Не бих могла без нея. Така или иначе, смятате, че не би ми навредило?

— Мисля, че може да ви е много полезно.

— Вие наистина *сте* мил човек.

Очите на лейди Матилда проблеснаха с пламъчета, които той вече познаваше.

— Мислите, че ще ми бъде приятно и ще се ободря, ако отида на някое ново място и се срещна с нови хора, и, разбира се, сте съвсем прав. Но на мен ми харесва да си мисля, че отивам на лечение, въпреки че в действителност едва ли има от какво да се лекувам. Няма, нали? Искам да кажа, освен от старостта. За съжаление старостта не се лекува, а само повече напредва, нали?

— Въпросът е всъщност дали ще ви е приятно. Е, аз мисля, че да. Между другото, ако се уморите, когато вършите нещо, спрете.

— Ще пия вода, дори и да има вкуса на развалени яйца. Не защото ми харесва, или защото мисля, че наистина ще ми помогне. Но има някакъв успокояващ ефект. Също като старите жени в селото ни. Те винаги искаха хубаво силно лекарство, боядисано в черно, лилаво или тъмнорозово, със силен аромат на мента. Те мислеха, че то е много по-добро от хубавите малки хапчета или от шише, което изглежда пълно с обикновена вода, без никакъв екзотичен цвят.

— Знаете прекалено много за човешката природа — каза доктор Доналдсън.

— Много сте мил с мен. Благодаря ви. *Ейми!*

— Да, лейди Матилда?

— Дай ми един атлас, ако обичаш. Загубила съм представа за Бавария и страните около нея.

— Нека да помисля. Атлас. Предполагам, че трябва да има в библиотеката. Трябва да има стари атласи от около 1920 г., струва ми се.

— Чудя се дали нямаме нещо малко по-съвременно.

— Атлас — каза Ейми, потънала в размисъл.

— Ако не, може да купиш и да ми го донесеш утре сутрин. Ще бъде много трудно, защото всички имена са различни, държавите са различни и няма да зная къде съм. Но ти ще трябва да ми помогнеш. Намери и голяма лупа, моля те. Струва ми се, че четох с една в леглото преди няколко дни. Може да е паднала между леглото и стената.

Нужно беше малко време, за да се задоволят исканията ѝ, но накрая атласът, лупата и един стар атлас, по който да сравняват, бяха намерени. Ейми, толкова мила жена, помисли си лейди Матилда, помогна много.

— Да, ето го. Изглежда, че все още се казва Монбрюге или нещо подобно. Намира се или в Тирол, или в Бавария. Всичко сякаш си е сменило мястото и има нови имена...

2

Лейди Матилда огледа спалнята си в Гастхаус^[1]. Беше много добре подредена, много скъпа. Съчетаваше комфорта с привидна аскетичност, която можеше да накара обитателката ѝ да се захване със строг курс от упражнения, диета и вероятно болезнена серия масажи. Мебелите са интересни, помисли си лейди Матилда. Те бяха за всички вкусове. Имаше един голям готически текст в рамка на стената. Немският на лейди Матилда не беше така добър, както на младини, но според нея той говореше за златната и омагьосваща идея за връщане към младостта. Не само че младостта държеше бъдещето в ръцете си, но и на възрастните се внушаваше идеята, че те самите също могат да изживеят втора пролет.

Тук имаше неща, които помагаша на човек да следва доктрината на всеки един от многото пътища в живота, които привличаха различните хора. (Както винаги, предполагаше се, че имат достатъчно пари да платят за това.) До леглото имаше Библия на Гидеон^[2], същата каквато лейди Матилда често бе намирала край леглото си, когато пътуваше из Америка. Тя я вдигна с одобрение, отвори я наслуки и сложи пръст върху един стих. Прочете го, клатейки доволно глава, и си отбеляза нещо накратко в един бележник, който лежеше на масичката до леглото. Тя беше правила това често през живота си — то беше нейният начин да получи напътствия от Бога на момента.

*Бях млад, вече остарях
и не видях изоставен праведник.^[3]*

Тя продължи да разглежда стаята. На удобно, но ненатрапващо се място лежеше *Almanack de Gotha*^[4], скромно поставен на една полица на масичката до леглото. Безценна книга за всички, които искаха да се запознаят с висшите слоеве на обществото няколкостотин години назад, която все още се разглеждаше и по която си правеха

справки и бележки хората с аристократичен произход или тези, които проявяваха интерес към него. Ще ми бъде полезно, каза си лейди Матилда, мога да прочета доста неща оттук.

Близо до бюрото, до печката от стилиен порцелан имаше издания с меки корици на различни молитви и догми от съвременните пророци. Тези, които сега или съвсем наскоро бяха викали в пустинята, бяха тук, за да бъдат изучавани и оценявани от млади последователи с коси като ореоли, странни одеяния и искрени сърца. Маркузе, Гевара, Леви-Строс, Фанон.

Ако ще разговаря със златната младеж, по-добре да почете малко и от това.

В този момент на вратата тихо се почука. Тя се отвори леко и зад нея се показа лицето на вярната Ейми. Ейми, помисли внезапно лейди Матилда, ще изглежда точно като овца, когато остарее с десет години. Хубава, вярна, мила овца. В този момент, с радост мислеше лейди Матилда, тя все още изглежда като мило пълничко агне с хубава къдрава коса, замислени добри очи, което може приятелски да казва „бее“, а не да врещи.

— Надявам се, че спяхте добре.

— Да, скъпа моя, спях чудесно. Носиш ли онова нещо?

Ейми винаги знаеше какво има предвид лейди Матилда. Тя го подаде на работодателката си.

— О, диетата ми. Разбирам. — Лейди Матилда я разгледа и след това каза: — Колко невероятно непривлекателна! Каква е тази вода, която трябва да пия?

— Не е много приятна на вкус.

— Да, предполагам, че не е. Ела след половин час. Имам едно писмо, което искам да пуснеш.

Премествайки настрани подноса със закуската си, тя отиде до бюрото. Помисли няколко минути и написа писмото си.

— Трябва да свърши работа — промърмори тя.

— Какво казахте, лейди Матилда?

— Писах на старата си приятелка, за която ти споменах.

— Тази, за която казахте, че не сте виждали от петдесет-шестдесет години?

Лейди Матилда кимна с глава.

— Надявам се — започна Ейми с тон на извинение, — искам да кажа... аз... това е много време. Днес хората бързо забравят. Надявам се, че тя ще си спомни за вас, за всичко.

— Разбира се, че ще си спомни. Хората, които не забравяме, са хората, които сме познавали, когато сме били между десет и двадесетгодишни. Те се запечатват в паметта ни завинаги. Помним какви шапки са носели, как са се смеели, помним добрите и лошите им страни и всичко за тях. А онези, които съм срещнала преди, да кажем, двадесет години — просто не мога да си спомня кои са. Нито когато ми говорят за тях, нито дори когато ги видя. О, да, тя ще си спомни за мен. И всичко за Лозана. Пусни това писмо. Аз имам нещо за домашна работа.

Тя взе *Almanack de Gotha* и се върна в леглото, където започна сериозно да изучава нещата, които можеше да ѝ бъдат полезни. Някои семейни и други полезни роднински връзки. Кой за кого се е оженил, кой къде е живял, какви нещастия са се случили на някои. Не че тази, която имаше предвид, можеше да се намери в алманаха. Но тя живееше на такова място, целенасочено бе дошла да живее в замък, принадлежал на благородници, и бе приела проявяваното от местните жители уважение и преклонение пред хората с добър произход. Тя самата, както лейди Матилда добре знаеше, не можеше да има никакви претенции за добър произход, та дори и помрачен от бедност. Тя трябваше да се задоволи с парите. Морета от пари. Невероятно големи количества пари.

Лейди Матилда не се съмняваше, че тя, дъщерята на един осми херцог ще бъде поканена по някакъв тържествен повод. Може би на кафе с превъзходна сметанова торта.

3

Лейди Матилда Клекхийтън влезе в една от величествените приемни на замъка. Бе пътувала петнадесет мили. Тя се бе облякла доста грижливо, въпреки че до известна степен предизвика неодобрението на Ейми. Ейми рядко даваше съвети, но сега толкова искаше господарката ѝ да успее в това, което предприема, че този път се осмели да изрази умерен протест.

— Не мислите ли, че червената ви рокля е малко *износена*, ако разбирате какво искам да кажа. Имам предвид точно под мишниците и,

да, има две или три доста излъскани места...

— Зная, скъпа, зная. Малко е протрита, но въпреки това е модел на Пату. Стара е, но е много скъпа. Не се опитвам да изглеждам нито богата, нито екстравагантна. Аз съм обедняла потомка на аристократичен род. Без съмнение всеки човек под петдесет години ще ме презре. Но моята домакиня от няколко години живее в общество, където богатите трябва да чакат, за да им сервират, докато домакинята с готовност чака една окъсана, остаряваща жена с безупречен произход. Семейните традиции са нещо, което не се губи лесно. Човек ги приема, дори и когато се премества на ново място. Между другото, в куфара ми ще намериш една боа от пера.

— Нима ще си сложите и боа?

— Да. От щраусови пера.

— О, Господи, сигурно е от сто години.

— Да, стара е, но съм я пазила много грижливо. Ще видиш, Шарлот ще разбере веднага. Ще помисли, че едно от най-добрите семейства в Англия е стигнало до там да носи старите си дрехи, пазени грижливо с години. Ще облека и палтото от тюленова кожа. Малко е износено, но някога беше такова великолепно палто.

Така нагласена тя тръгна. Ейми отиде с нея като добре облечена, макар и непретенциозно елегантна придружителка.

Матилда Клекхийтън бе подготвена за това, което видя — кит, както ѝ бе казал Стафорд. Огромен кит, отвратителна старица, седнала в стая, заобиколена с картини, струващи цяло състояние. С известно усилие тя стана от подобния си на трон стол, който можеше да се използва в сцена, представляваща двореца на някой велик принц, от който и да е период преди Средновековието.

— Матилда!

— Шарлот!

— Ах! След всичките тези години! Колко невероятно!

Те размениха поздрави и изразиха удоволствието си, говорейки отчасти на немски, отчасти на английски. Немският на лейди Матилда не бе много правилен. Шарлот говореше отличен немски, отличен английски, макар и със силен гърлен акцент и понякога английски с американски акцент. Тя наистина е изключително отвратителна, помисли си лейди Матилда. За момент тя изпита обич, която идваше от миналото, въпреки че в следващия момент си спомни, че Шарлот беше

особено неприятно момиче. Никой не я бе харесвал истински и лейди Матилда не правеше изключение. Но каквото и да говорим, спомените за далечните училищни дни ни свързват здраво. Не знаеше дали Шарлот я бе харесвала или не. Но помнеше, че, както казваха в онези времена, Шарлот се беше лепнала за нея. Вероятно се бе виждала да гостува в замъка на английски херцог. Бащата на лейди Матилда, макар и от най-достоеен род, беше един от най-бедните английски херцози. Имението му се бе запазило само благодарение на това, че се бе оженил за богата жена, към която се бе отнасял с най-голямо внимание, и която с удоволствие го бе тормозила винаги, когато бе имала възможност. За щастие лейди Матилда бе негова дъщеря от втория му брак. Майка ѝ беше изключително мила, а беше и превъзходна актриса, успяваща да изглежда херцогиня по-добре от истинските херцогини.

Размениха си спомени за отминалите дни, за мъченията, на които бяха подлагали някои от възпитателите си, за щастливите и нещастни бракове на някои от съученичките им. Матилда спомена някои родове и семейства, подбрани от *Almanach de Gotha*. „Но, разбира се, този брак сигурно е бил ужасен за Елза. Един от Пармските Бурбони, нали? Да, да, е, знаем до какво води това. Много неприятно.“

Сервираха кафе, отлично кафе, подноси с крем пита и великолепа сметанова торта.

— Не трябва да докосвам тези неща — извика лейди Матилда. — Наистина! Лекарят ми е много строг. Каза да се придържам стриктно към лечението, докато съм тук. Но в крайна сметка днес е празник, нали? Връщане към младостта. Това е, което толкова много ме интересува. Племенникът ми, който те е посетил скоро — забравих кой го беше довел, графиня... ох, започваше със „З“, не мога да си спомня името ѝ.

— Графиня Рената Зерковски...

— Да, точно така, да. Предполагам много очарователна жена. И тя го доведе да те посети. Било е много любезно от нейна страна. Той беше толкова впечатлен. Впечатлен и от красивите вещи, които притежаваш, от начина ти на живот и всъщност от всички прекрасни неща, които чул за тебе. Как имате цяло движение... ах, не зная кое е точното име. Галактика на младежта. Златна, прекрасна младеж. Те те боготворят. Сигурно живееш вълнуващо. Не че аз бих могла да си

позволя такъв живот. Трябва да живея много скромно. Ревматоиден артрит. А също и финансовите трудности. Трудно поддържам семейната къща. Е, да, знаеш как е при нас в Англия — неприятностите ни с данъците.

— Спомням си този твой племенник, да. Беше приятен, много приятен мъж. На дипломатическа служба, доколкото разбрах?

— О, да. Но това е... е, знаеш ли, не мога да не мисля, че способностите му не получават признание. Той не говори много. Не се оплаква, но чувства, че е... е, чувства, че не е оценен както трябва. Властта в момента, тези, които са в кабинета, какво са те?

— *Canaille!*^[5] — каза Голямата Шарлот.

— Интелектуалци без *savoir faire*^[6] в живота. Преди петдесет години щеше да е различно, но сега не го повишават, както би трябвало. Дори ще ти кажа, разбира се, съвсем поверително, че не му се доверяват. Подозират, че симпатизира на... как да се изразя... размирнически, революционни тенденции. И все пак, човек разбира какво може да донесе бъдещето на тези, които приемат по-прогресивните идеи.

— Искаш да кажеш, че той, как наричаха това в Англия, не е съгласен с правителството, както се изразяват.

— Тихо, тихо. Не трябва да говорим такива неща. Или поне аз не трябва да го правя — каза лейди Матилда.

— Ти ме заинтригува — отвърна Шарлот.

Матилда Клекхийтън въздъхна.

— Припиши го, ако искаш, на привързаността на една стара роднина. Стафи винаги ми е бил любимец. Той е чаровен и остроумен. Мисля също и че има идеи. Той вижда бъдещето, едно бъдеще, което трябва доста да се различава от това, което имаме сега. За съжаление в политическо отношение страната ни е в много лошо състояние. Стафорд изглежда наистина впечатлен от всичко, което си му казала и си му показала. Разбрах, че правиш толкова много за музиката. Чувствам, че това, което ни е нужно, е идеалът за свръхрасата.

— Трябва да има и може да има суперраса. Адолф Хитлер е бил прав. Самият той е незначителен човек, но с нещо артистично в характера си. И несъмнено е имал талант за лидерство.

— О, да. Лидерство, ето какво ни е нужно.

— През миналата война избрахте лошо съюзнците си, скъпа. Ако Англия и Германия се бяха съюзили, ако бяха имали едни и същи идеали за младост и сила, две арийски нации с правилните идеали... Помисли си къде щяха да са стигнали и твоята и моята страна сега. А може би и това е твърде ограничена гледна точка, в някои отношения комунистите и другите ни дадоха урок. Пролетарии от всички страни, съединявайте се? Но това значи да се целим твърде ниско. Пролетариите са само материалът ни. Трябва да бъде: „Лидери от цял свят, съединявайте се!“ Младежи с талант за лидерство, с добър произход. И трябва да започнем не с хората на средна възраст, които имат своите навици и се повтарят като развалена грамофонна плоча. Трябва да търсим сред студентите, младите момчета със смели сърца, с велики идеи, готови да тръгнат напред, да бъдат убити, но също и да убиват. Да убиват без никакво угризение — защото е сигурно, че без агресивност, без насилие, без атака, не може да има победа. Трябва да ти покажа нещо...

С доста усилия тя успя да се изправи на крака. Лейди Матилда я последва, преструвайки се, че ѝ е по-трудно, отколкото всъщност ѝ беше.

— Беше през май 1940 г., когато движението на Хитлеровата младеж премина към втория си стадий — каза Шарлот. — Когато Химлер получи от Хитлер един устав. Устава на известните СС. Тя беше създадена за унищожението на източните народи, предопределените роби на света. Това щяло да създаде допълнително място за германската висша раса. Така се създали изпълнителните отряди на СС. — Гласът ѝ се понижи. За момент в него се чувстваше религиозно преклонение. Лейди Матилда едва не се прекръсти по погрешка.

— Орденът на Мъртвешката глава — каза Голямата Шарлот.

Тя премина бавно и с болка през стаята и посочи към стената, където висеше Орденът на Мъртвешката глава, ограден в златна рамка и увенчан с череп.

— Виж, това е най-голямата ценност, която притежавам. Виси тук на стената ми. Когато идват тук, моите златни младежи му отдават почит. А в архивите на замъка имаме ръкописи с историята му. Някои от тях са четиво само за хора със здрави стомаси, но трябва да се научим да приемаме тези неща. Смъртта в газовите камери,

изтезанията в килиите, процесът в Нюрнберг говорят доста зловещо за всички тези неща. Но то е било велика традиция. Те били обучавани от млади момчета, така че да не трепнат, да не се отвърнат или да се размекнат. Дори и Ленин, проповядвайки марксистката си доктрина, е казал: „Никаква отстъпчивост!“. Това е било едно от най-важните му правила за създаването на съвършена държава. Но ние бяхме твърде ограничени. Искахме да осъществим великата си мечта само за германската висша раса. Но има и други раси. Те също могат да достигнат съвършенство чрез страдания и насилие и чрез обмислено прилагане на анархията. Трябва да разрушаваме, да разрушим всички мекушави институции. Да унищожим унижителните форми на религия. Съществува религия на силата, древната религия на викингите. Имаме и лидер, все още млад, който става все по-силен с всеки изминал ден. Какво са казвали някои велики умове? Дай ми оръдията и аз ще свърша работата. Нещо такова. Нашият лидер вече има оръдията. Ще има и повече. Ще има самолети, бомби, химическо оръжие. Ще има хора, които да се бият. Ще има транспорт. Ще има кораби и петрол. Ще има това, което може да се нарече духа на Аладин. Потриваш лампата и духът се появява. Всичко е в твои ръце. Средствата за производство, средствата за богатство и нашият млад лидер, лидер и по рождение, и по дух. Той има всичко това.

Тя се задъха и започна да кашля.

— Дай да ти помогна.

Лейди Матилда я заведе до стола ѝ. Шарлот дишаше тежко, докато сядаше.

— Тъжно е да си стар, но аз ще живея достатъчно дълго. Достатъчно дълго, за да видя тържеството на новия свят, едно ново създание. Ето какво е нужно на племенника ти. Ще се погрижа за това. Власт в собствената си страна, това иска той, нали? Готова ли си да поведеш челния отряд там?

— Някога имах влияние. Но сега... — лейди Матилда поклати глава. — Всичко вече е минало.

— То ще се върне отново, скъпа. Добре направи, че дойде при мен. Аз имам известно влияние.

— Това е велика кауза — каза лейди Матилда. Тя въздъхна и промърмори: — Младия Зигфрид.

— Надявам се, че прекарахте приятно на срещата с приятелката си — каза Ейми, докато пътуваха обратно към Гастхаус.

— Ако само беше чула всичките глупости, които наговорих, нямаше да повярваш — отговори лейди Матилда Клекхийтън.

[1] Хотел (нем.). — Б.пр. ↑

[2] Международна група, основана през 1898 г., която разпространява Библията по хотелите. — Б.пр. ↑

[3] Стария Завет, псалм 36:25 ↑

[4] Справочник на европейските кралски и аристократични семейства, издаван в гр. Гота (Тюрингия, Централна Германия) от 1764 г. до Втората световна война. — Б.р. ↑

[5] Каналии. (фр.). — Б.пр. ↑

[6] Умение (фр.). — Б.пр. ↑

ГЛАВА XVI ПАЙКЪУЕЙ ГОВОРИ

— Новините от Франция са много лоши — каза полковник Пайкъуей, изчетквайки от сакото си облак пепел. — Чух Уинстън Чърчил да казва това през последната война. Той беше човек, който можеше да говори с прости думи и не повече от необходимото. Думите му ни казваха всичко, което трябваше да знаем. Да, много време мина от тогава, но днес отново го казвам. Новините от Франция са много лоши.

Той се закашля, изхриптя и изчетка още малко пепел от себе си.

— Новините от Италия са много лоши — продължи той. — Предполагам, че и новините от Русия щяха да са лоши, ако позволяваха нещо да излезе от там. Там също имат неприятности. Маршируващи тълпи студенти по улиците, разбити витрини, нападнати посолства. Новините от Египет са много лоши. Новините от Ерусалим са много лоши. Новините от Сирия са много лоши. Това е повече или по-малко нормално, така че няма защо да се тревожим особено. Новините от Аржентина бих нарекъл странни. Всъщност много странни. Аржентина, Бразилия, Куба — всичките са едно. Наричат се Федеративни щати на Златната младеж или нещо подобно. Имат и армия. Обучена както трябва, въоръжена както трябва и командвана както трябва. Имат самолети, имат бомби, имат Бог знае какво. И повечето от тях изглежда знаят какво да правят с тях, което влошава нещата. Явно има и пееща тълпа. Поппесни, стари фолклорни песни и забравени бойни химии. Обикалят, както правеше Армията на спасението — не искам да богохулствам, не нападам Армията на спасението. Винаги са вършили добра работа. И момичетата — хубави като Полишинел с шапчиците си.

Той продължи:

— Чух, че става нещо в цивилизованите страни, като се започне с нас. Някои от нас все още може да бъдат наречени цивилизовани, предполагам? Помня, един от политиците ни преди няколко дни каза, че сме прекрасна нация, преди всичко защото разрешаваме всичко,

имаме демонстрации, чупим витрини, пребиваваме хора ако нямаме нещо по-добро, с което да се занимаваме, отърваваме се от веселото си настроение, проявявайки насилие, а от моралната си чистота, събличайки по-голямата част от дрехите си. Не зная за какво мислеше, че говори — това е рядкост при политиците, но те могат да направят всичко да звучи правилно. Точно затова са политици.

Той спря и погледна мъжете в стаята.

— Отчайващо, тъжно и отчайващо — каза сър Джордж Пакъм. — Човек трудно може да повярва, човек се тревожи... ако можеше само... Това ли са всички новини, които имате? — попита той печално.

— Не е ли достатъчно? Трудно е да ви задоволи човек. Световната анархия в настъпление — ето какво става. Все още малко нестабилна, не съвсем стъпила на краката си, но съвсем близо до това, всъщност много близо.

— Но, разбира се, срещу нея могат да се вземат мерки?

— Не е толкова лесно, колкото мислите. Сълзотворният газ слага край на размириците за малко и дава отдих на полицията. Естествено имаме и изобилие от бактериологично оръжие, атомни бомби и всякакви други средства. Какво, мислите, ще стане, ако започнем да ги използваме? Масови убийства на маршируващите момичета и момчета, на пазаруващите домакини, на старите пенсионери по домовете им, на голяма част от надутите ни политици, така както ни говорят, че никога не сме били толкова добре, а в добавка и вие и аз сме вътре, ха, ха! Но ако това, което търсите, са само новини — добави полковник Пайкъей — разбрах, ме днес ще пристигне една ваша сензация. Строго секретно от Германия, самият хер Хайнрих Шпайс.

— Откъде, за Бога, сте чули това? То трябваше да бъде строго...

— Ние знаем всичко — затова сме тук — каза полковник Пайкъей, използвайки любимата си фраза. — Ще доведе и някакъв скучен доктор, доколкото разбрах... — добави той.

— Да, д-р Райхард, предполагам голям специалист...

— Не. Доктор по медицина — за побърканите...

— О, Боже — психолог?

— Вероятно. Тези, които ръководят лудниците, са повечето такива. Ако имаме късмет, ще пристигне, за да прегледа главите на някои от младите лудетини. Натъпкани са с германска философия, философия на Черната сила, философия на мъртви френски писатели и

така нататък, и така нататък. Може би ще му позволят да прегледа и главите на някои от нашите правни светила, които председателстват в съдилищата и ни казват, че трябва да сме много внимателни да не направим нещо, с което да увредим егото на младия човек, защото той *вероятно* ще трябва да си изкарва прехраната. Много по-добре ще сме, ако ги изпратят всичките да получат държавна помощ, от която да живеят, и тогава ще се върнат по стаите си, няма да работят и ще се забавляват, като четат съвременна философия. Обаче аз съм старомоден. Зная това. Няма нужда да ми го казвате.

— Човек трябва да вземе под внимание новия начин на мислене — каза сър Джордж Пекам. — Човек чувства — имам предвид, човек се надява, е, трудно е да се каже...

— Сигурно много се тревожите — забеляза полковник Пайкъей. — След като намирате нещата толкова трудни за изразяване.

Телефонът му иззвъня. Той послуша известно време, след това го подаде на сър Джордж.

— Да? Да? О, да. Да. Съгласен съм... Не... не... не Вътрешните работи. Не. Искате да кажете частно. Е предполагам, че е по-добре да използваме... във — сър Джордж се огледа предпазливо.

— Стаята се подслушва — каза полковник Пайкъей приветливо.

— Парола „Синият Дунав“ — изрече сър Джордж Пекъм с висок хрипкав шепот. — Да, да. Ще доведе Пайкъей със себе си. О, да, разбира се. Да, да. Свържете се с него. Да, кажете му, че особено държите той да присъства, но да не забравя, че срещата ни е строго поверителна.

— В такъв случай не можем да вземем моята кола — каза Пайкъей. — Прекалено добре е известна.

— Хенри Хоршам ще дойде да ни вземе с фолксвагена.

— Чудесно — каза полковник Пайкъей. — Интересно, нали, всичко това.

— Не мислите... — сър Джордж се поколеба.

— Не мисля какво?

— Искам да кажа всъщност... е, искам да кажа... ако нямате нищо против предложението ми... четка за дрехи?

— О, това ли било — полковник Пайкъей се тупна леко по рамото и във въздуха се вдигна облак пепел, който накара сър Джордж да се задави от кашлица.

— Нани — извика полковник Пайкъеуей и удари звънеца на бюрото си.

Влезе жена на средна възраст с четка за дрехи в ръка, появявайки се внезапно като дух, извикан с лампата на Аладин.

— Моля ви, не дишайте, сър Джордж — каза тя. — Може да ви залюти малко.

Жената отвори вратата пред него и той излезе навън, докато тя четкаше полковник Пайкъеуей, който кашляше и се оплакваше:

— Колко са досадни тези хора. Винаги искат да си докаран като бръснарски манекен.

— Не бих описала вида ви точно така, полковник Пайкъеуей. Вече трябваше да сте свикнал да ви чистят. А и знаете, че министърът на вътрешните работи страда от астма.

— Е, вината си е негова. Не се е погрижил както трябва да попречи на замърсяването на лондонските улици. Хайде, сър Джордж, нека чуем какво е дошъл да ни каже нашият германски приятел. Изглежда, че е доста спешно.

ГЛАВА XVII

ХЕР ХАЙНРИХ ШПАЙС

Хер Хайнрих Шпайс беше разтревожен и не се опитваше да скрие това. Той всъщност призна, без да крие, че ситуацията, която тези петима мъже бяха дошли да разискват, беше много сериозна. В същото време той донесе онова чувство на увереност, което беше негово основно качество при изследването му на трудния напоследък политически живот в Германия. Той беше солиден, сериозен мъж, който можеше да вразуми всички, и навсякъде, където се появеше. Не създаваше впечатление на човек с блестящ ум и това само по себе си вдъхваше доверие. Блестящи политици бяха отговорни за около две трети от националните кризи в немалко страни. Останалата една трета от неприятностите беше предизвикана от онези политици, които, макар и надлежно избрани от демократични правителства, не бяха успели да скрият изключителната си неспособност да правят преценки, липсата си на здрав разум и всъщност на някакви забележителни умствени способности.

— Разбирате, че това в никакъв случай не е официално посещение — каза канцлерът.

— Да, да.

— Получих известна информация, която реших, че е важно да споделя с вас. Тя хвърля доста интересна светлина върху някои случки, които ни озадачиха и опечалиха. Това е д-р Райхард.

Представиха го. Доктор Райхард беше едър и спокоен на вид човек, който имаше навика от време на време да казва „*Ach, so*“^[1].

— Доктор Райхард ръководи голям институт в околностите на Карлсруе. Там лекува душевноболни. Мисля, че съм прав като казвам, че там лекуват между петстотин и шестстотин пациенти, нали?

— *Ach, so* — отговори д-р Райхард.

— Доколкото разбрах, при вас има няколко различни вида душевни заболявания?

— *Ach, so*. Имам различни форми на душевни заболявания, но независимо от това проявявам специален *интерес* и лекувам почти

изключително един определен вид заболяване.

Той премина на немски и хер Шпайс междувременно направи кратък превод, в случай, че някои от английските му колеги не разбират. Това беше както необходимо, така и проява на такт. Двама от тях разбираха малко, един изобщо не разбираше, а другите двама бяха истински озадачени.

— Доктор Райхард е имал най-голям успех при лекуването на заболяването, което неспециалистите като мен описват като мегаломания. Мисълта, че си някой друг, а не този, който всъщност си. Идеята, че си по-важен, отколкото си. Идеята, че ако имаш мания за преследване...

— *Ach*, не! — каза доктор Райхард. — *Ne*, мания за преследване не лекувам. В моята клиника няма случаи на мания за преследване. Не в групата, от която специално се интересувам. Точно обратното — те поддържат измамните си илюзии, защото искат да са щастливи. И те са щастливи и аз мога да ги оставя да бъдат щастливи. Но, виждате ли, ако ги излекувам, те няма да са щастливи. Ето защо трябва да намеря лекарство, което ще им върне разума и въпреки всичко те пак ще бъдат щастливи. Наричаме това особено състояние на ума... — Той изрече една дълга и свирепо звучаща на немски дума от най-малко осем срички. — Заради нашите английски приятели ще продължа да използвам думата мегаломания, въпреки че знам, че това не е думата, която използвате сега, д-р Райхард — продължи хер Шпайс доста забързано. — И така, както казах, в клиниката си имате шестстотин пациенти.

— А по времето, за което ще говоря, имах осемстотин.

— Осемстотин!

— Беше интересно, много интересно.

— Имате такива хора... да започнем като начало...

— Имаме всемогъщия Бог — обясни доктор Райхард. — Разбирате ли?

Мистър Лейзънби изглеждаше малко объркан.

— О, въъ... да, въъ, да. Много интересно, сигурен съм.

— Има, разбира се, един или двама младежи, които мислят, че са Исус Христос. Но това не е така популярно, както всемогъщият. Освен това ги има и другите. По времето, за което искам да говоря, имах двадесет и четирима адолфхитлеровци. Това, сигурно разбирате, беше

по времето, когато Хитлер беше жив. Да, двадесет и четирима или двадесет и петима хитлеровци — той погледна в един малък бележник, който извади от джоба си. — Тук съм си водил някои бележки, да. Петнадесет наполеоновци. Наполеон винаги е бил популярен. Десет мусолиновци, пет превъплъщения на Юлий Цезар и много други случаи, много любопитни и много интересни. Но сега няма да ви отегчавам с това. При положение, че не сте специалисти, то не би представлявало интерес за вас. Ще преминем към случая, който е от значение.

Доктор Райхард отново заговори с кратки фрази, а хер Шпайс продължи да превежда.

— Един ден при него отишъл правителствен служител. Високо ценен по онова време — имайте предвид, че това било през войната — от управляващите. В момента ще го наричам Мартин Б. Ще разберете кого имам предвид. Той водел със себе си своя шеф. Всъщност водел със себе си — няма да говорим със заобикалки — водел самия фюрер.

— *Ach, so* — каза д-р Райхард.

— Беше голяма чест, че той идва да разгледа — продължи докторът. — Той беше благосклонен, майн фюрер. Каза ми, че е чул много добри отзиви за моите успехи. Каза, че напоследък имало неприятности. Случаи в армията. Там имало доста случаи на хора, вярващи, че са Наполеон, понякога вярващи, че са някои от маршалите на Наполеон, и от време на време, разбирате, се държали в съответствие с това, давали военни команди и така причинявали неприятности. Щях с удоволствие да му дам цялата професионална информация, която можеше да му е полезна, но Мартин Б., който го придружаваше, каза, че не е необходимо. Както и да е, нашият велик фюрер не искаше да се товари с такива подробности — каза д-р Райхард, гледайки хер Шпайс малко неловко. — Той каза, че несъмнено би било по-добре, ако хора с медицинска квалификация и с известен опит като невролози дойдат за консултация. Това, което той искаше бе, *ach*, той искаше да разгледа и аз скоро разбрах какво иска да види. Не би трябвало да съм изненадан. О не, защото то беше симптом, който човек разпознава. Напрегнатият живот вече започваше да се отразява на фюрера.

— Предполагам, че самият той по това време вече е започвал да се мисли за всемогъщия Бог — каза неочаквано Пайкъуей и се изсмя.

Доктор Райхард изглеждаше шокиран.

— Той ме помоли да му позволя да разбере някои неща. Научил от Мартин Б., че всъщност имам много пациенти, които, откровено казано, се смятат за Адолф Хитлер. Обясних му, че няма нищо необикновено и след като така уважавах и боготворях Хитлер, съвсем естествено беше огромното желание да приличат на него в крайна сметка да доведе до това те да се отъждествяват с него. Бях малко разтревожен, когато споменах това, но с радост забелязах, че той проявява признаци на голямо задоволство. Той приемаше страстното желание да се отъждествяват с него като комплимент и аз му бях благодарен. После попита дали може да се срещне с представителна група пациенти с точно това заболяване. Проведохме малка консултация. Мартин Б. Се колебаеше, но ме отведе настрана и ми каза, че хер Хитлер всъщност иска да направи такъв опит. А той самият искаше да е сигурен, че хер Хитлер няма да се срещне... е, накратко, да не позволим хер Хитлер да поема никакви рискове. Ако някой от тези така наречени хитлеровци, които страстно вярваха, че са такива, бяха склонни към насилие или бяха малко опасни... Уверих го, че няма защо да се безпокои. Предложих да избира група от най-приятелски настроените ни фюрери и да ги събера, за да се срещнат с него. Хер Б. настоятелно твърдеше, че фюрерът много иска да говори с тях, да бъде сред тях, без аз да го придружавам. Той каза, че пациентите нямало да се държат естествено, като видят шефа на болницата, и ако нямало опасност... Отново го уверих, че няма опасност. Казах обаче, че ще се радвам, ако хер Б. остане с него. Нямах пречки за това. Всичко беше уредено. Изпратени бяха съобщения до фюрерите да се събират в една стая за среща с изтъкнат посетител, който иска да сравни някои бележки с тях. *Ach, so.* Мартин Б. и фюрерът бяха представени на събралите се. Аз се оттеглих, затваряйки вратата, и се заприказвах с двамата адютанти, които ги придружаваха. Казах, че фюрерът изглежда особено развълнуван. Несъмнено напоследък бе имал много неприятности. Това, мога да кажа, беше малко преди края на войната, когато, съвсем честно, нещата вървяха зле. Те ми казаха, че самият фюрер напоследък много страдал, но бил уверен, че може да доведе войната до успешен край, ако идеите, които той непрекъснато представял на своите генерали, бъдат приети, и то без отлагане.

— Предполагам, че по това време — намеси се сър Джордж Пакъм, — фюрерът... искам да кажа... без съмнение той е бил в състояние, което...

— Не е необходимо да подчертаваме това — каза хер Шпайс. — Той изобщо не бил на себе си. В няколко случая трябвало други да решават вместо него. Но всичко това можете да разберете от изследванията, кого направихте в моята страна.

Спомням си, че на Нюрнбергския процес...

— Няма нужда да говорим за Нюрнбергския процес, уверен съм — каза мистър Лейзънби решително. — Всичко това е вече история. Ние очакваме едно велико бъдеще в Общия пазар с помощта на вашето правителство, с правителството на мосю Грожан и с останалите ви европейски колеги. Миналото си е минало.

— Точно така — каза хер Шпайс. — А сега говорим за миналото. Хер Б. и хер Хитлер останали при събралите се съвсем кратко. Те излезли отново след седем минути. Хер Б. изразил задоволството си от опита пред д-р Райхард. Колата ги чакала и той и хер Хитлер трябвало веднага да тръгват за някъде, където имали друга среща. Тръгнали си забързани.

Настъпи тишина.

— А после? — попита полковник Пайкъуей. — Случило ли се е нещо? Или вече се било случило?

— Държанието на един от нашите пациенти, който мислеше, че е Хитлер, стана необичайно — каза д-р Райхард. — Той много приличаше на Хитлер, което винаги го бе карало да е напълно уверен в собствените си думи. Сега той още по-настойтелно твърдеше, че *наистина* е фюрерът, че трябва незабавно да замине за Берлин, че трябва да ръководи някакъв Съвет на генералния щаб. Всъщност държеше се по начин, който въобще не приличаше на лекото подобрие, което се забелязваше у него до този момент. Изглеждаше толкова различен, че аз не можех да разбера тази внезапна промяна. И наистина почувствах облекчение, когато след два дни роднините му дойдоха да го вземат за по-нататъшно лечение вкъщи.

— И го оставихте да си отиде — каза хер Шпайс.

— Естествено, че го оставих да си отиде. Те водеха лекар със себе си, болният беше доброволен пациент, не беше освидетелстван, така че имаше пълното право. И така, той си тръгна.

— Не виждам... — започна сър Джордж Пакъм.

— Хер Шпайс има теория...

— Не е теория — отговори хер Шпайс. — Това, което ви казвам, е факт. Руснаците го скриха, ние го скрихме. Имаше много доказателства. Хитлер, нашият фюрер, останал в лудницата по свое собствено желание в този ден, а един човек, който много приличал на истинския Хитлер, си заминал с Мартин Б. Именно тялото на този пациент по-късно било намерено в бункера. Няма да говоря със заобикалки. Не е необходимо да навлизаме в излишни подробности.

— Всички ние трябва да знаем истината — каза Лейзънби.

— Истинският фюрер бил отведен по предварително подготвен маршрут в Аржентина и живял там няколко години. Там му се родил син от едно красиво арийско момиче от добро семейство. Някои казват, че била англичанка. Душевното му състояние се влошило и той умрял луд, вярвайки, че командва армиите си на бойното поле. Вероятно това е бил единственият начин да избяга от Германия. И той го приел.

— И искате да кажете, че през всичките тези години нищо не се е разчуло, нищо не е станало известно?

— Имаше слухове, винаги има слухове. Ако си спомняте, казваха, че една от дъщерите на руския цар успяла да избяга при масовото убийство на семейството.

— Но това беше... — сър Джордж Пакъм се спря — измислица, чиста измислица.

— Една група хора доказва, че е измислица. Друга група го прие. И двете групи я познаваха. Твърдяха, че Анастасия е истинската Анастасия или че Анастасия, великата руска княгиня, е просто едно селско момиче. Коя история беше вярна? Слухове! Колкото по-дълго се разказват, толкова по-малко им вярват хората, с изключение на тези, които са склонни към романтика и продължават да им вярват. Често се разпространяват слухове, че Хитлер е жив, че не е мъртъв. Няма нито един, който със сигурност да каже, че са идентифицира трупа му. Руснаците твърдят, че са го направили. Но не дадоха никакви доказателства.

— Наистина ли искате да кажете... д-р Райхард, че подкрепяте тази необичайна история?

— *Ach* — каза доктор Райхард. — Вие ме питате, но аз ви разказах това, което зная. Уверен съм, че Мартин дойде в моя

санаториум. Мартин Б. доведе фюрера със себе си. Мартин Б. се отнасяше към него като към фюрер, говореше му с уважението, с което човек се обръща към фюрера. Що се отнася до мен, аз вече живеях със стотици фюреровци, наполеоновци или цезаровци. Трябва да разберете, че хитлеровците, които живеяха в моя санаториум, си приличаха, те можеха, почти всеки от тях *можеше* да е Адолф Хитлер. Те самите нямаше да могат да вярват с такава страст, така пламенно да са убедени, че са Хитлер, ако нямаше някаква прилика, благодарение на грима, дрехите и непрекъснатото вживяване в ролята. Никога по-рано не се бях срещал с хер Адолф Хитлер. Виждахме негови снимки във вестниците, знаехме как горе-долу изглежда нашият велик гений, но виждахме само снимките, които той искаше да бъдат показвани. И така той дойде, той беше фюрерът, Мартин Б., човекът на когото най-много можеше да се вярва по този въпрос, каза, че той е фюрерът. Не, не се съмнявах. Изпълнявах заповеди. Хер Хитлер искаше да влезе сам в една стая, за да се срещне с избрана група от своите, как да се изразя, своите гипсови копия. Той влезе. Излезе. Възможно е да е станала размяна на дрехи, които така или иначе не се различаваха много. Дали излезе той или някой от самозваните хитлеровци? Подканен да бърза от Мартин Б. и откаран с колата, докато истинският е останал, може би наслаждавайки се на ролята си, навярно разбирайки, че по този и само по този начин може да избяга от страната, която вероятно всеки момент е щяла да капитулира. Той беше вече душевно разстроен, мозъкът му бе увреден от яростта и гнева, че заповедите, които издава, безумно фантастичните послания, изпращани до хората му. За онова, което трябва да правят, да говорят, невероятните неща, които трябваше да опитват, не бяха изпълнявани незабавно, както по-рано. Той сигурно вече е чувствал, че не е върховен командващ. Но имаше двама или трима, които му оставаха верни и те имаха план да го изведат от страната, от Европа, на друг континент на място, където той можел да събере около себе си своите последователи нацисти, младите, които така страстно вярваха в него. Там пречупеният кръст отново щял да бъде въздигнат. Той изиграл ролята си. И несъмнено с удоволствие. Да, това може да се очаква от човек, чийто разум вече му изневерява. Да покаже на онези, другите, че може да изиграе ролята на Адолф Хитлер по-добре от тях. Понякога той се смеел сам и когато лекарите и сестрите ми поглеждали в стаята, виждали лека промяна. Пациент,

който изглеждал необичайно разстроен душевно. Е, няма нищо странно. Винаги става така. С наполеоновците, с цезаровците, с всички тях. Както би се изразил неспециалистът, в някои дни са по-луди от обикновено. Това е единственият начин, по който мога да го обясня. Сега нека говори хер Шпайс.

— Фантастично! — извика министърът на вътрешните работи.

— Да, фантастично — каза хер Шпайс търпеливо. — Но и фантастични неща се случват. В историята, в реалния живот, без значение доколко са фантастични.

— И никой не заподозрял, никой не разбрал?

— Било е много добре планирано. Било е добре планирано, добре обмислено. Маршрутът за бягството бил готов, не се знаят точните подробности за него, но човек може да направи доста добра рекапитулация. Някоя от хората, които били замесени, които предавали определен човек от място на място с различна маскировка, под различни имена, някои от тези хора, както установихме по-късно при разследванията, които направихме, не са живели толкова дълго, колкото биха могли да живеят.

— Искате да кажете, за да не издадат тайната или за да не говорят прекалено много?

— СС се погрижили. Големи възнаграждения, възхвали, обещания за високи постове в бъдеще, а после — смъртта е много по-лесно разрешение. СС били свикнали със смъртта. Те знаели различни начини за това, знаели как да се отърват от телата. О, да, ще ви кажа, че по този въпрос се прави разследване от известно време. Информацията идва до нас малко по малко, ние разследваме, получаваме документи и истината беше разкрита. Адолф Хитлер наистина е стигнал Южна Америка. Казват, че била извършена и брачна церемония, че се родило дете. Детето било дамгосано по крака със знака на пречупения кръст. Още като бебе. Срещал съм се с верни агенти, на които мога да се доверя. Те са виждали този дамгосан крак в Южна Америка. Детето било отгледано там, пазено много грижливо, закриляно, подготвяно — подготвяно както вероятно подготвят Далай Лама за великата му съдба. Защото това била идеята, която фанатизираните младежи подкрепяли. Идеята била по-различна от тази, с която започнали. Не само обикновено възраждане на нацизма, на новата германска свръхраса. И това, да, но и още много други неща.

Вече се говорело за младежта на много други народи, свръх расата на младите хора от почти всички страни в Европа да се съюзи, да приеме анархията, да разруши стария, материалистичен свят, да създаде огромен отряд от убиващи, склонни към насилие братя. Основано първо на разруха, а после на установяване на власт. И вече имали своя лидер. Лидер с подходящата кръв във вените си, лидер, който, макар и доста различен от мъртвия си баща, бил, не, всъщност е златокос северен младеж, за който се предполага, че прилича на майка си. Златен младеж. Младеж, когото целият свят може да приеме. Първи германците и австрийците, защото той бил предметът на тяхната вяра, на тяхната музика, Младия Зигфрид. И така той израснал като Младия Зигфрид, който щял да ръководи всички тях, който щял да ги отведе в обетованата земя. Не обетованата земя на евреите, които те презирали, не там, където Мойсей отвел хората си. Евреите били мъртви в земята, избити или задушени в газовите камери. Това щяла да бъде тяхна собствена земя — земя, спечелена с тяхната собствена храброст. Страните в Европа трябвало да се свържат със страните в Южна Америка. Там те вече имали своя авангард, своите анархисти, своите пророци, своите Гевара и Кастро партизаните, техните последователи, дълго и ревностно обучавани в жестокост, мъчения, насилие и смърт, а след нея — славен живот. Свобода! Като управници на новата Световна Държава. Избраните завоеватели.

— Абсолютни глупости — каза мистър Лейзънби. — Щом веднъж се сложи край на това, всичко ще рухне. Нелепо е. Какво могат да направят те? — Гласът на Лейзънби звучеше просто свадливо.

Хер Шпайс поклати голямата си, мъдра глава.

— Можете да питате. Аз ви казвам отговора, който гласи: *Те не знаят*. Те не знаят къде отиват. Не знаят какво ще правят с тях.

— Искате да кажете, че те не са истинските лидери?

— Те са младите маршируващи герои, вървящи по пътя към славата, по стъпалата на насилието, болката, омразата. Сега имат последователи не само в Южна Америка и Европа. Култът се разпространи на север. В Съединените щати младежите съща се бунтуват, маршируват, следват знамето на Младия Зигфрид. Учат ги да бъдат като него, учат ги да убиват, да се наслаждават на болката, учат ги на законите на Мъртвешката глава, на законите на Химлер.

Обучават ги. Тайно им насаждат идеи. Те не разбират за какво ги обучават. Но ние знаем. Поне някои от нас. А вие? Във вашата страна?

— Може би четирима или петима от нас — каза полковник Пайкъей.

— В Русия знаят. В Америка започнаха да разбират. Знаят, че съществуват последователите на Младия герой, Зигфрид, водещ началото си от легендите на северните народи, и че един млад Зигфрид е техният лидер. Че това е новата им религия. Религията за прославения младеж, златния триумф на младостта. В него са се възродили древните северни богове.

— Но, разбира се — каза хер Шпайс, понижавайки глас до нормален тон, — това не е простата, прозаична истина. Зад това стоят влиятелни личности. Зли хора с блестящи умове. Първокласен финансист, голям индустриалец, някой, който притежава най-добрите учени, който притежава мини, нефт, залежи на уран — група хора, които сами по себе си не изглеждат особено интересни или необикновени, но независимо от това имат контрол върху нещата. Те контролират източниците на власт и чрез някакви свои средства контролират младежите, които убиват, и младежите, които са роби. Чрез контрол върху наркотиците те си осигуряват роби. Роби във всяка страна, които малко по малко преминават от по-безвредните към истинските наркотици и които тогава стават съвсем раболепни, напълно зависими от хора, които дори не познават, но които тайно владеят и телата, и душите им. Огромната им жажда за определен вид наркотик ги прави роби и скоро тези роби стават негодни за нищо, поради зависимостта си от наркотиците. Те могат само да седят, потънали в апатия, и да сънуват сладки сънища. И тогава ще ги оставят да умрат или дори ще им помогнат да умрат. Те няма да наследят това царство, в което вярват. Умишлено им се насаждат странни религии. Богове от отминали времена, но променени.

— И свободният секс също играе своята роля, предполагам?

— Сексът може да унищожи сам себе си. В древния Рим мъжете, които се отдавали на порока, на прекалено много секс, които правели секс до смърт, докато се отегчат и уморят, често бягали от него, отивали в пустинята и ставали отшелници като Св. Симеон Стълпник. Сексът ще се самоизчерпи. За момента той върши своята работа, но не може да владее някого така, както наркотиците. Наркотиците,

садизмът, любовта към властта и омразата. Желание да причиниш болка заради самата болка. Удоволствие от това, че я причиняваш. Те свикват да изпитват удоволствие от злото. Щом веднъж удоволствието от злото те завладее, не можеш да се откажеш.

— Скъпи ми канцлере... наистина не мога да ви вярвам... Искам да кажа, е... ако тези тенденции съществуват, те трябва да бъдат унищожени, като се вземат строги мерки. Искам да кажа, наистина човек... човек не може да продължава да насърчава такива неща. Трябва да се вземе твърдо становище... твърдо становище.

— Замълчете, Джордж — мистър Лейзънби извади лулата си, погледна я и отново я прибра в джоба си. — Мисля, че най-добрият план е да отлетя за Русия — каза той, връщайки се към своята идея фикс. — Доколкото разбирам тези факти са... са известни на руснаците.

— Те знаят достатъчно — каза хер Шпайс. — А доколко ще признаят, че им е известно... — той сви рамене — това е трудно да се предположи. Никога не е лесно да се накарат руснаците да говорят открито. Те си имат свои неприятности на китайската граница. Сигурно много по-малко от нас вярват, че движението е достигнало такъв напреднал стадий.

— Трябва да направя мисията си специална, трябва да я направя.

— Ако бях на ваше място, щях да си остана тук, Седрик.

Гласът на лорд Алтъмаунт прозвуча тихо от мястото, където той доста уморено се бе облегнал на стола си.

— Имаме нужда от вас тук, Седрик — каза той. Гласът му звучеше спокойно и властно. — Вие сте главата на правителството ни — трябва да останете тук. Имаме добре обучени агенти — нашите емисари, които са подходящи за чуждестранни мисии.

— Агенти? — попита със съмнение сър Джордж Пакъм. — Какво могат да направят агентите на този етап? Трябва да получим доклад от... а, Хоршам, ето ви — не бях ви забелязал. Кажете ни, какви агенти имаме? И какво биха могли да направят?

— Имаме някои много добри агенти — отговори Хенри Хоршам тихо. — Агентите са, за да съобщават информация. Хер Шпайс също ви донесе информация. Информация, която неговите агенти са получили за него. Проблемът е, и винаги е бил (само прочетете за

последната война), че никой не иска да вярва на информацията, която агентите съобщават.

— Разбира се... Интелигентността...

— Никой не иска да приеме, че агентите са интелигентни! Но те са. Те са много добре обучени и техните доклади са *верни* в девет от десет случая. Какво става тогава? Високопоставените отказват да им вярват, не искат да им вярват, а отиват и по-далече, като отказват да действат според получената информация.

— Наистина, скъпи Хоршам... аз не мога...

Хоршам се обърна към германеца.

— Не е ли ставало същото, дори и във вашата страна, сър? Били са представяни верни доклади, но невинаги са действали според тях. Когато истината е неприятна, хората не искат да я знаят.

— Трябва да се съглася — това може да се случи и се случва — не често, мога да ви уверя... Но да... понякога...

Мистър Лейзънби отново си играеше с лулата си.

— Нека да не спорим за информацията. Въпросът е да се направи нещо, да се действа в зависимост от информацията, която имаме. Това е не само национална криза — то е интернационална криза. Трябва да се вземат решения на най-високо равнище, трябва да действат. Мънроу, полицията трябва да бъде подсилена от армията, трябва да се вземат мерки във военно отношение. Хер Шпайс, вие винаги сте били велика военна нация — бунтовете трябва да се потушават с военна сила, преди да са станали неконтролируеми. Сигурен съм, че ще се съгласите с такава политика...

— С политиката, да. Но тези вълнения са вече, както вие казвате, „неконтролируеми“. Те имат оръжие — пушки, картечници, експлозивни, гранати, бомби, химически и други газове...

— Но с нашите ядрени оръжия — само една заплаха за ядрена война... и...

— Това не са просто недоволни ученици. В тази младежка армия има учени — млади биолози, химици, физици. Да започнем или да се включим в ядрена война в Европа... — хер Шпайс поклати глава. — Вече имахме такъв опит да се отрови водата в Колон. Тиф.

— Цялата ситуация е невероятна — Седрик Лейзънби се огледа с надежда наоколо. — Четуинд... Мънроу... Блънт?

Единственият, който за изненада на Лейзънби отговори, беше адмирал Блънт.

— Не зная каква е ролята на Адмиралтейството — и не е моя работа. Бих ви посъветвал, Седрик, ако искате да направите най-доброто за себе си, да вземете лулата си и доста запаси тютюн и да отидете колкото се може по-далече от ядрената война, която мислите да започвате. Отидете на лагер в Антарктика или някъде, където ще е нужно много време на радиоактивността да ви настигне. Професор Екщайн ни предупреди, а той знае какво говори.

[1] Аха, да, да (нем.). — Б.пр. ↑

ГЛАВА XVIII ПОСЛЕПИСЪТ НА ПАЙКЪУЕЙ

След това срещата приключи. Разделиха се, като направиха преразпределение.

Немският канцлер с министър-председателя, сър Джордж Пакъм, Гордън Четуинд и д-р Райхард заминаха на обяд на Даунинг стрийт.

Адмирал Блънт, полковник Мънроу, полковник Пайкъуей и Хенри Хоршам останаха да направят коментара си, разговаряйки по-свободно, отколкото биха си позволили, ако високопоставените личности бяха останали.

Първите забележки бяха малко несвързани.

— Благодаря на Бога, че взеха Джордж Пакъм със себе си — каза полковник Пайкъуей. — Безпокойство, суетене, чудене, предположения — понякога съвсем се отчайвам.

— Трябваше да отидете с тях, адмирале — отбеляза полковник Мънроу. — Не виждам как Гордън Четуинд или Джордж Пакъм ще попречат на нашия Седрик да се разприказва за консултации на високо равнище с руснаците, китайците, египтяните, аржентинците или където го отнесе въображението му.

— Имам по-важна работа — отговори адмиралът рязко. — Отивам в провинцията да се срещна с един стар приятел.

Той погледна с известно любопитство към полковник Пайкъуей.

— Историята с Хитлер беше ли наистина изненада за вас, Пайкъуей?

Полковник Пайкъуей поклати глава:

— Не съвсем. Знаем *слуховете*, че нашият Адолф се появил в Южна Америка и поддържал жива идеята за пречупения кръст с години. Шансът да е вярно е петдесет процента. Който и да е бил той — луд, актьор натрапник или истинският, скоро умрял. Неприятни истории и за това, че не е заслужавал хората, които го подкрепяли.

— *Чие е било тялото, намерено е бункера?* Това все още е въпрос, който се разисква — каза адмирал Блънт — Никога не е имало категорична идентификация. Руснаците се погрижиха да няма.

Той стана, кимна на другите и тръгна към вратата. Мънроу каза замислено:

— Предполагам, че д-р Райхард знае истината, въпреки че беше доста уклончив.

— А канцлерът? — полита Хоршам.

— Разумен човек — изръмжа адмиралът, обръщайки глава, застанал до вратата. — Водеше страната си в посоката, в която искаше, когато тази младежка история започна да си прави шеги и да си играе с цивилизования свят. Жалко! — Той погледна хитро към полковник Мънроу.

— А златокосото чудо? Син на Хитлер? Знаете ли всичко за него?

— Няма причини за безпокойство — отговори Пайкъей неочаквано.

Адмиралът пусна дръжката на вратата, върна се и седна.

— Глупости — каза полковник Пайкъей. — Хитлер никога не е имал син.

— Не може да сме сигурни.

— *Сигурни сме.* Франц Йосиф, Младия Зигфрид, лидерът идол е най-обикновен мошеник, жалък самозванец. Той е син на аржентински дърводелец и една хубава блондинка, германка, изпълнителка на незначителни роли в операта. Наследил е гласа и външността от майка си. Бил е внимателно избран за ролята, която е трябвало да играе, бил е подготвен за звезда. В ранните си години е бил професионален актьор. Бил е дамгосан по крака с пречупен кръст — история, измислена за него, пълна с романтични подробности. Отнасяли са се с него като с Далай Лама.

— И имате доказателство?

— Пълна документация — засмя се полковник Пайкъей. — Една от най-добрите ми агентки я достави. *Писмени* показания, фотостатии, подписана декларация, включително и една от майката, както и медицинско удостоверение за датата на белега, копие от оригиналния акт за раждане на Карл Агилерос и подписано свидетелство за идентичността му с така наречения Франц Йосиф. Всичко необходимо. Агентката ми успяла да избяга с тях точно навреме. Преследвали я и можело да попадне в ръцете им, ако не е имала малко късмет във Франкфурт.

— И къде са сега тези документи?

— На сигурно място. Чакат подходящия момент за развенчаването на един първокласен самозванец...

— Правителството знае ли това? Министър-председателят?

— Никога не казвам на политиците всичко, което зная. Не, докато мога да го избягна или докато съм съвсем сигурен, че ще направят каквото трябва.

— Вие сте един стар дявол, Пайкъей — каза полковник Мънроу.

— Някой трябва да бъде — отговори полковник Пайкъей тъжно.

ГЛАВА ХІХ

СЪР СТАФОРД ИМА ПОСЕЩЕНИЕ

Сър Стафорд посрещаше гости. Бяха хора, които не познаваше от по-рано, с изключение на един от тях, когото беше виждал. Те бяха младежи с приятна външност, сериозни и интелигентни, или така поне трябваше да мисли той. Косите им бяха стилни и добре поддържани, дрехите им бяха добре ушити, макар и малко старомодни. Като ги гледаше, сър Стафорд Най не можеше да отрече, че това, което вижда, му харесва. В същото време се чудеше какво искат от него. Знаеше, че единият от тях е син на петролен крал. Другият, след като бе завършил университета, бе проявявал интерес към политиката. Имаше чичо, който бе собственик на верига от ресторанти. Третият бе младеж с надвиснали вежди, който се мръщеше и за когото подозрителността сякаш беше втора природа.

— Много мило от ваша страна, че се съгласихте да ни приемете, сър Стафорд — каза този, който изглежда бе русият лидер на тримата.

Гласът му беше много приятен. Казваше се Клифорд Бент.

— Това е Родерик Кетъли, а това е Джим Брустър. Ние всички сме разтревожени за бъдещето. Може ли да се изразя така?

— Предполагам, че отговорът е, нима всички ние не сме? — попита сър Стафорд Най.

— Не ни харесва как вървят нещата — каза Клифорд Бент. — Размирици, анархия и всичко останало. Е, като философия е чудесно. Честно казано, мисля, че може да твърдим, че всички минаваме през такава фаза, но човек излиза на другата страна. Искаме хората да могат да правят научни кариери, без да им се пречи. Искаме демонстрации, но не демонстрации на хулиганство и насилие. Искаме интелигентни демонстрации. И другото, което искаме, съвсем честно, или така поне мисля аз, е нова политическа партия. Джим Брустър тук се занимава сериозно със съвсем нови идеи и планове относно въпросите на синдикализма. Опитват се да го надвикат и да го надприказват, но той продължава да говори, нали така Джим?

— Заблудени стари глупаци, повечето от тях — каза Джим Брустър.

— Искаме разумна и сериозна политика за младежта, по-икономичен метод на управление. Искаме нови идеи в образованието, но нищо фантастично или екстравагантно. И ако спечелим места в парламента и в крайна сметка успеем да съставим правителство — а не виждам защо да не успеем, ще искаме да приложим тези идеи на практика. В нашето движение има много хора. Ние представляваме младежта, разбирате ли, точно така, както и привържениците на насилието. Ние сме за умереност и смятаме да създадем разумно правителство, като намалим броя на парламентаристите, и вече си набелязваме, търсим хора сред политиците, независимо какви са убежденията им, ако ги определим като хора на здравия разум. Дойдохме тук, за да видим дали ще проявите интерес към нашите цели. В момента те не са напълно установени, но сме стигнали до там да установим кои хора искаме. Мога да кажа, че не искаме тези, които имаме в момента, нито тези, които може да ги сменят. Що се отнася до третата партия, тя изглежда е отпаднала от ръководството, макар и в нея да има един-двама добри мъже, които страдат от това, че са в малцинството, но мисля, че ще приемат нашия начин на мислене. Искаме да ви заинтересуваме. Искаме един ден, може би не толкова далече, колкото може да си помислите, някой, който да разбира и да провежда подходяща, успешна външна политика. Останалата част от света е в по-лошо състояние, отколкото сме ние сега. Вашингтон е изравнен със земята, в Европа постоянно има сражения, демонстрации, опустошават се летища. Е, добре, не е необходимо да ви пиша информационен бюлетин за последните шест месеца, но нашата цел е не толкова да поставим света отново на краката му, колкото да изправим Англия отново на краката ѝ. Да имаме подходящите хора, които да го направят. Имаме нужда от млади хора, от много млади хора, и имаме много млади хора, които не са с революционерите, които не са анархисти, които ще са съгласни да опитат да накарат една страна да се развива добре. Нужни са ни и някои от по-възрастните — не искам да кажа хора на повече от шестдесет години, а мъже на четиридесет-петдесет — и дойдохме при вас, защото, е, защото сме чували някои неща за вас. Познаваме ви и вие сте човекът, който ни трябва.

— Мислите ли, че постъпвате разумно?

— Да, мислим, че е така. — Вторият младеж леко се засмя. — Надяваме се, че по този въпрос ще се съгласите с нас.

— Не съм сигурен. Говорите много свободно в тази стая.

— Това е вашата всекидневна.

— Да, да. Това е моят апартамент и моята всекидневна. Но онова, което говорите, а вероятно и онова, което смятате да кажете, може да е неразумно. Както за вас, така и за мен.

— О, мисля, че разбирам какво имате предвид.

— Предлагате ми нещо. Начин на живот, нова кариера, предлагате също да скъсам някои връзки. Предлагате форма на нелоялност.

— Не ви предлагаме да станете предател, работещ за друга страна, ако това искате да кажете.

— Не, не да работя за Русия, нито за Китай или за някое от другите места, споменавани в миналото, но мисля, че е покана, свързана с известни чуждестранни интереси. — Той продължи: — Скоро се върнах от чужбина. Много интересно пътуване. Последните три седмици бях в Южна Америка. Има нещо, което искам да ви кажа. Откакто съм се върнал в Англия, забелязах, че ме следят.

— Следят ви? И не мислите, че си въобразявате?

— Не, не мисля, че си въобразявам. В моята кариера това са неща, които съм се научил да забелязвам. Бил съм в някои доста далечни и — как да кажа — интересни места на света. Вие сте решили да ме посетите и да видите какво мисля за предложението ви. Все пак щеше да е по-безопасно, ако се бяхме срещнали другаде.

Той стана, отвори вратата на банята и завъртя кранчето.

— От филмите, които съм гледал преди години — каза той, — съм научил, че ако искате да заглушите разговор в стая, която се подслушва, пускате водата. Не се съмнявам, че съм малко старомоден и че днес има по-добри методи човек да се справи с подслушването. Но при всички случаи сега бихме могли да говорим по-ясно, въпреки че дори и при това положение според мен трябва да сме внимателни. Южна Америка — продължи той — е много интересна част от света. Федерацията на Южноамериканските страни („Испанско злато“ е едно от имената ѝ), в която сега влизат Куба, Аржентина, Бразилия, Перу и

една-две други, не съвсем установени, но в процес на стабилизиране държави. Да. Много интересно.

— И какви са възгледите ви по този въпрос? — попита подозрителния Джим. — Какво ще ни кажете за това?

— Ще продължавам да съм предпазлив — каза сър Стафорд Най. — Ще можете да разчитате на мен повече, ако не кажа нещо необмислено. Но смятам, че мога да направя това и след като спрете водата.

— Спри я, Джим — каза Клиф Бент.

Джим се ухили неочаквано и се подчини.

Сър Стафорд отвори едно чекмедже на масата и извади един флажолет.

— Все още не съм много умел изпълнител — каза той.

Той сложи флажолета до устните си и започна една мелодия. Джим Брустър се върна начумерен.

— Какво е това? Някакъв проклет концерт ли ще изнасяме?

— Млъкни — каза Клиф Бент. — Невежество такова, нищо не разбираш от музика.

Стафорд Най се усмихна.

— Виждам, че споделяте удоволствието ми от музиката на Вагнер — каза той. — Тази година бях на Младежкия фестивал и с удоволствие слушах концертите.

Той повтори мелодията още веднъж.

— Мелодия, която не познавам — каза Джим Брустър. — Може да е „Интернационалът“, „Червеното Знаме“ или „Боже, краля ни пази“ или „Янки Дудъл“, или „Знаме, обсипано със звезди“. Какво, по дяволите, е това?

— Мотив от една опера — отговори Кетъли. — И си затвори устата. Ние знаем всичко, което трябва.

— Зовът на рога на един млад герой — каза Стафорд Най. Той вдигна ръка в бързо движение, един жест от миналото, който означаваше „Хайл Хитлер“, и промърмори тихо: — Новият Зигфрид.

Тримата станаха.

— Напълно сте прав — каза Клифърд Бент. — Мисля, че всички трябва да сме много предпазливи.

Той се ръкува с тях.

— Радваме се, че ще бъдете с нас. Едно от нещата, от които страната ще има нужда в бъдеще — в своето славно бъдеще, надявам се — ще бъде първокласен министър на външните работи.

Те излязоха от стаята. През леко открянатата врата Стафорд Най ги видя как се качват в асансьора и слизат. Усмихна се странно, затвори вратата, погледна към часовника на стената и седна в креслото си — да чака...

Мислено се върна към онзи ден преди една седмица, когато той и Мери Ан се бяха разделили на летище „Кенеди“. Бяха стояли там и на двамата им беше трудно да говорят. Стафорд Най пръв бе нарушил мълчанието.

— Мислиш ли, че някога ще се срещнем отново? Питам се...

— Има ли някаква причина да се срещнем?

— Много причини, бих казал.

Тя погледна първо него, а после бързо встрани.

— Тези раздели са неизбежни. Това е част от работата.

— Работата! За теб винаги най-важна е работата, нали?

— Така трябва да бъде.

— Ти си професионалистка. Аз съм само аматьор. Ти си... — той замълча. — Какво си ти? Коя си ти? Всъщност не зная, нали?

— Не.

Тогава той я погледна. Стори му се, че вижда тъга на лицето ѝ. Нещо, което беше почти болка.

— Значи трябва да се... чудя... Предполагам мислиш, че трябва да ти вярвам.

— Не. Не мисля така. Това е едно от нещата, които съм научила, които животът ме е научил. Няма човек, на когото може да се вярва. Помни това — винаги.

— Значи това е твоят свят? Свят на недоверие, страх, опасности.

— Искам да оцелея. И съм жива.

— Зная.

— И искам *ти* да оцелееш.

— Но *аз* ти се доверих във Франкфурт...

— Ти пое риск.

— Беше риск, който си струваше да се поеме. Знаеш това така добре, както и аз.

— Искаш да кажеш, защото...

— Защото бяхме заедно. А сега... Обявяват полета ми. Нима приятелството ни, което започна на летище ще свърши на летище? Къде отиваш? Какво ще правиш там?

— Ще правя това, което трябва. В Балтимор, във Вашингтон, в Тексас. Ще върша онова, което ми е казано.

— А аз? На мен нищо не ми е казано. Аз трябва да се върна в Лондон — и какво да правя там?

— Да чакаш.

— Да чакам какво?

— Да те потърсят, което сигурно ще стане.

— И тогава какво да правя?

Тя му се усмихна с онази внезапна весела усмивка, която той така добре познаваше.

— Тогава ще свириш по слух. Ще знаеш как да го направиш, нищо повече. Хората, които ще те потърсят, ще ти харесат. Ще бъдат добре подбрани. Важно е, много е важно да сме сигурни кои са те.

— Трябва да тръгвам. Довиждане, Мери Ан.

— *Auf Wiedersehen*^[1].

Телефонът в лондонския апартамент иззвъня. В изключително подходящ момент, помисли си сър Стафорд Най, връщайки го от спомените му точно в момента, в който се бяха сбогували.

— *Auf Wiedersehen* — измърмори той, ставайки, и премина през стаята, за да вдигне телефона. — Нека бъде така.

Чу глас, чието хърене не можеше да обърка.

— *Стафорд Най?*

Той даде нужния отговор:

— Няма дим без огън.

— Лекарят ми казва, че трябва да спра да пуша. Горкият човек — каза полковник Пайкъуей, — по-добре е да се откаже от тази идея. Някакви новини?

— О, да. Тридесет сребърника. Обещани, така да се каже.

— Проклети свине!

— Да, да, запазете спокойствие.

— А вие какво отговорихте?

— Изсвирих им една мелодия. Мотивът с рога на Зигфрид. Следвах съвета на една възрастна леля. Стана доста добре.

— Звучи ми побъркано.

— Знаете ли песента, наречена „Хуанита“? Трябва да науча и нея, в случай че ми потрябва.

— Знаете ли коя е Хуанита?

— Мисля, че да.

— Хм, питам се... за последен път са чули за нея в Балтимор.

— А гръцкото ви момиче, Дафни Теодофанус? Питам се къде е тя сега.

— Вероятно седи на някое летище в Европа и ви чака — каза полковник Пайкъуей.

— Изглежда, че повечето летища в Европа са затворени, защото са взривени или повече или по-малко съсипани. Експлозии, отвличания, веселби.

*Момчета и момичета играта въвн измъкна,
Луната тъй е блеснала, че сякаш не се мръкна —
Я зарежи вечерята, потрябвал ти е сън,
Другаря си в игрите застреляй ти навън.*

— Детският кръстоносен поход, последна мода.

— Не че наистина зная много за него. Зная само за онзи, на който тръгнал Ричард Львското сърце. Но до известна степен цялата тази история е като Детския кръстоносен поход. Започнал с идеализъм, започнал с идеята за това, че християнският свят освобождава Светите места от неверниците, и завършил със смърт, смърт и отново смърт. Почти всички деца измрели. Или били продадени в робство. И това ще свърши така, ако не намерим някакъв начин да ги накараме да се откажат...

[1] Довиждане (нем.). — Б.пр. ↑

ГЛАВА XX

АДМИРАЛЪТ ПОСЕЩАВА СТАР ПРИЯТЕЛ

— Помислих, че всички тук сте измрели — каза адмиралът, сумтейки.

Забележката му бе насочена не към иконома, който би искал да види да отваря тази врата, а към младата жена, чиято фамилия никога не можеше да запомни, но чието име беше Ейми.

— Звънях ви поне четири пъти миналата седмица. Били сте в чужбина, така ми казаха.

— Бяхме в чужбина. Току-що се връщаме.

— Матилда не би трябвало да се развява из чужбина. Не на нейната възраст. Ще умре от високо кръвно налягане, от сърдечен удар или от нещо друго в някой от тези модерни самолети. Подскачащи наоколо, пълни с експлозиви, поставени там от арабите или израелците, или от някой друг. Вече изобщо не са безопасни.

— Докторът ѝ го препоръча.

— Е, да, знаем какви са докторите.

— И тя наистина се върна в много добро настроение.

— Къде беше?

— О, на лечение. В Германия или... Така и не можах да запомня дали е Германия или Австрия. Онова ново място, нали знаете, Голден Гастхаус.

— А, да, зная го. Страшно скъпо, нали?

— Е, казват, че прави чудеса.

— Вероятно е само по-различен начин да те довършат по-бързо — каза адмирал Блънт. — На теб хареса ли ти?

— Е, не много наистина. Природата беше много красива, обаче... От горния етаж се чу властен глас.

— Ейми, Ейми! Защо толкова време говориш в салона? Доведи адмирала тук, горе. Чакам го.

— Скитосваш насам-натам — каза адмирал Блънт, след като поздрави старата си приятелка. — Така ще се погубиш някой ден. Помни ми думата...

— Не, няма. Днес изобщо не е трудно да се пътува.

— Да тичаш по всичките тези летища, рампи, стълби, автобуси.

— Съвсем не. Имах инвалиден стол.

— Когато те видях преди една-две години, каза, че не искаш и да чуеш за такова нещо. Каза, че си прекалено горда, за да признаеш, че имаш нужда от инвалиден стол.

— Е, напоследък трябваше да забравя част от гордостта си, Филип. Ела, седни тук и ми кажи защо изведнъж толкова много искаше да ме видиш. През последната година доста ме позабрави.

— Е, и аз самият не бях много добре. Освен това се занимавах с някои неща. Нали знаеш тия случаи, когато те молят за съвет, но въобще не смятат да го следват. Не остават флотата на мира. Продължават да искат да се бъркат в работата ѝ, проклети да са.

— Изглеждаш ми доста добре — каза лейди Матилда.

— Ти самата не изглеждаш зле, скъпа. Очите ти блестят.

— По-глуха съм, отколкото бях, когато се видяхме последния път. Ще трябва да говориш по-високо.

— Добре. Ще говоря по-високо.

— Какво искаш — джин с тоник, уиски или ром?

— Изглежда си готова да раздаваш всякакви силни напитки. Ако за теб няма значение, ще пия джин с тоник.

Ейми стана и излезе от стаята.

— А когато го донесе, моля те, отърви се отново от нея. Искам да говоря с теб. Искам да кажа да говоря точно с теб.

Когато напитките пристигнаха, лейди Матилда отпрати Ейми, махайки с ръка, и тя излезе с вид, който говореше, че така иска тя, а не работодателката ѝ. Беше тактична млада жена.

— Добро момиче — каза адмиралът, — много добро.

— За това ли ме помоли да се отърва от нея и да се погрижа да затвори вратата? За да не чуе, че казваш нещо хубаво за нея?

— Не. Искан да се посъветвам с тебе.

— За какво? За здравето си, къде да намериш нова прислуга или какво да посадиш в градината?

— Искан да се посъветвам с тебе за нещо много сериозно. Помислих си, че може да си спомниш нещо.

— Скъпи Филип, колко трогателно, че си мислиш, че мога да си спомня каквото и да било. С всяка година паметта ми става все по-зле.

Стигнах до заключението, че човек помни само тези, които наричаме „приятели от младостта“. Човек помни дори и ужасните момичета, с които е учил, въпреки че не иска. Точно там бях сега, между другото.

— Къде си била? Посещавала си училища?

— Не, не, не, ходих при една приятелка от училище, която не бях виждала от около тридесет-четиридесет-петдесет години.

— Как изглеждаше тя?

— Невероятно дебела и дори още по-неприятна и по-ужасна, отколкото си я спомням.

— Трябва да знаеш, че имаш доста странен вкус, Матилда.

— Е, хайде, кажи ми. Кажи ми какво искаш да си спомня.

— Питам те, дали си спомняш един друг твой приятел. Робърт Шорам.

— Роби Шорам? Разбира се, че го помня.

— Учения. Световноизвестния учен.

— Разбира се. Той не беше от хората, които човек някога би забравил. Чудя се какво те е накарало да мислиш за него.

— Нуждите на обществото.

— Странно е, че го казваш. Аз самата си мислех същото преди няколко дни.

— Ти си мислила това?

— Че той е нужен. Или някой като него — ако има някой като него.

— Няма. Слушай сега, Матилда. Хората говорят с тебе. Казват ти някои неща. Аз самият съм ти казвал някои неща.

— Винаги съм се чудила защо — едва ли мислиш, че ще ги разбере или че ще мога да ги разкажа. Това е още по-вярно за Роби.

— Аз не ти разкривам тайни от флотата.

— Е, той не ми е разкривал научни тайни. Искам да кажа само най-общо.

— Но е говорил с теб за тях, нали?

— Е, понякога обичаше да говори неща, които биха ме удивили.

— Добре тогава, ето какво. Искам да знаеш дали в дните, когато можеше да говори както трябва, горкият, ти е казвал за нещо, наречено „Проект Б“.

— „Проект Б“ — замисли се Матилда Клекхийтън. — Звучи ми някак познато. Понякога той говореше за този или онзи проект за тази

или онази операция. Но трябва да разбереш, че нищо от това нямаше никакъв смисъл за мен и той знаеше, че е така. Но обичаше, как да се изразя, да ме удивлява. Обясняваше го така, както фокусникът обяснява как вади три заека от шапката си, без да се разбере как го е направил. „Проект Б“? Да, беше доста отдавна... За известно време той беше много развълнуван. Понякога го питах: „Как върви «Проект Б»“?

— Зная, зная винаги си била тактична жена. Винаги помниш с какво се занимават хората или от какво се интересуват. Дори и нищо да не разбираш, проявяваш интерес. Веднъж ти описвах някакво ново морско оръдие и сигурно си била отегчена до смърт. Но слушаше така сияеща, сякаш бе нещо, което си чакала да чуеш цял живот.

— Както казваш, винаги съм била тактична жена и добра слушателка, въпреки че никога не съм била особено интелигентна.

— Е, искам да чуя малко повече от онова, което Роби е казал за „Проект Б“.

— Каза... е, много е трудно да си спомня сега. Спомена го, след като бе говорил за някаква операция, която правели на мозъка. Нали знаеш, на хора, които са страшно меланхолични и мислят за самоубийство и които толкова се безпокоят и са толкова неврастенични, че имат ужасни страхови комплекси. Нещо такова, нещо, за които хората говореха във връзка с Фройд. Спомена още, че са възможни странични ефекти. Искам да кажа, че хората ставали много доволни, кротки и покорни и повече не се тревожели, не искали да се самоубиват, но... е, искам да кажа, че не се безпокоели достатъчно и затова ги прегазвали и разни такива неща, защото не мислели за опасността и не я забелязвали. Разказвам го доста лошо, но ти разбираш какво имам предвид. Но както и да е, казваше той, в това щял да е проблемът с „Проект Б“.

— Описа ли го по-подробно?

— Каза, че аз съм го навела на тази мисъл — продължи Матилда Клекхийтън неочаквано.

— Какво? Да не искаш да кажеш, че учен като Роби, един от най-известните учени, всъщност е твърдял, че ти си му дала някаква идея? Та ти нямаш никаква представа от наука.

— Разбира се, че нямам. Но се опитвах да науча хората на малко здрав разум. Колкото са по-умни, толкова по-малко здрав разум имат.

Искам да кажа, че от истинско значение са хората, които мислят за обикновени неща, например за перфорацията на пощенските марки, или като този Адам или как му беше името, не, Макадам в Америка, който поставил онова черно нещо по пътищата, така че фермерите да могат да карат стоките си от фермите до крайбрежието и така да печелят повече. Искам да кажа, че те са много по-полезни от великите учени. Учените могат само да измислят неща, с които да унищожат човека. Е, нещо такова казах на Роби. Съвсем мило, разбира се, като шегга. Той точно ми говореше, че в света на науката били извършени великолепни неща в областта на бактериологичното оръжие и за биологичните експерименти и за това какво може да направи човек с неродените деца, ако се заеме с тях достатъчно рано. Също и за някакви особено опасни и много неприятни газове и колко глупаво било хората да протестираат против атомните бомби, защото те били истинска милост в сравнение с някои от другите неща, изобретени след това. И тогава аз казах, че би било много по-добре, ако Роби или някой умен човек като него може да измисли нещо наистина разумно. А той ме погледна с онова малко пламъче, което понякога проблясва в очите, и каза: „А какво според теб е разумно?“ И аз отговорих: „Ами вместо да изобретявате тези бактериологични оръжия и отвратителни газове и така нататък, защо просто не изобретите нещо, което да прави хората щастливи?“ Споменах, че сигурно не би трябвало да е по-трудно да се направи. Казах му: „Говориш за тази операция, при която ти махат малко от мозъка отпред или може би отзад. Но това толкова променя характера на хората. Те стават съвсем различни. Не се тревожат вече и не искат да се самоубиват. Но щом можете да промените така човека, само като вземете малко от кръвта, или от мускула му, или от някой нерв, или направите нещо с жлезите му — махнете или прибавите малко, щом можете така да промените характера на хората, защо не измислите нещо, което да ги направи приятни или може би просто сънливи? Представи си, че има нещо, не таблетка за сън, а просто нещо, с което хората да могат просто да седят на стола и да сънуват приятни сънища двадесет и четири часа и да се събуждат, само за да ги нахранят от време на време.“ Казах, че би било много по-добра идея.

— И това ли е „Проект Б“?

— Е, той, разбира се, никога не ми каза какво точно представлява. Но беше развълнуван от някаква идея и твърдеше, че аз съм го навела на тази мисъл, така че трябва да е било нещо доста приятно, което съм му подсказала, нали? Искам да кажа, че не му бях предложила никакви идеи за по-неприятни начини за убиване на хора и не исках хората, разбираш ли, дори да плачат, както при сълзотворния газ или нещо такова. Може би да се смеят, да, помня, че споменах разсмиващ газ. Казах му, че ако на някого му вадят зъби му дадат да помирише три пъти и той започне да се смее, е разбира се, разбира се, че може да се изобрети нещо, което е не по-малко полезно, но с по-продължителен ефект. Защото, предполагам, разсмиващият газ действа около петдесет секунди, нали? Помня, че веднъж на брат ми му вадиха зъб. Зъболекарският стол беше много близо до прозореца и брат ми се смееше толкова много, искам да кажа, когато не беше на себе си, че си изпъна крака направо през прозореца на зъболекаря и цялото стъкло падна на улицата, а зъболекарят много се разсърди.

— Твоите истории винаги имат толкова странни отклонения — каза адмиралът. — Така или иначе това е нещото, с което Роби Шорам е решил да се занимава по твоя съвет.

— Не зная какво точно е било. Искам да кажа, не мисля, че е било за приспиване или за разсмиване. Но при всички случаи е било *нещо*. Не беше всъщност „Проект Б“. Имаше друго име.

— Какво име?

— Ами, мисля че той го спомена един или два пъти. Името, което му бе дал. По-скоро нещо като Бенгъррова храна^[1] — каза леля Матилда, дълбоко замислена.

— Някакво успокоително средство за храносмилане?

— Не мисля, че имаше нещо общо с храносмилането. По-скоро мисля, че беше нещо, което се помиришава или нещо такова, може би беше свързано с жлезите. Знаеш ли, говорехме за толкова много неща, че никога не беше ясно за какво точно говори той в момента. Бенгъррова храна. — Бен... Бен... наистина започваше с „Бен“. И с него бе свързана някаква приятна дума.

— Това ли е всичко, което можеш да си спомниш?

— Така мисля. Искам да кажа, че това беше само един разговор и после, след много време, той ми спомена, че съм му дала някаква идея за „Проект Бен“, или как му беше името. А след това, ако си спомнеш,

понякога го питах дали все още работи по „Проекта Бен“ и понякога той много се ядосваше и казваше не, срещнал някаква трудност и щял да го остави, защото е в... в... е, следващите осем думи бяха на съвсем професионален език и аз не бих могла да си ги спомня, а и ти не би ги разбрал, ако ти ги кажа. Но мисля, че накрая, о, Боже, о, Боже, всичко това беше преди осем-девет години — накрая той дойде един ден и каза: „Помниш ли «Проекта Бен»?“ Аз отговорих: „Разбира се, че го помня. Още ли работиш по него?“ А той отговори, че не, че е решил да се откаже. Казах, че съжалявам. Съжалявам, ако се е отказал, а той отговори: „Не става въпрос за това, че не мога да постигна целта си. Сега зная, че може да стане. Зная къде съм сгрешил. Зная точно каква е била пречката и зная как да я оправя. Лиза работи по това с мен. Да, би могло да се получи. Ще трябва някои неща да се експериментират, но би могло да се получи.“ „Добре — казах му — Какво те тревожи тогава?“ А той отговори: „Не зная как точно ще се отрази на хората.“ Казах нещо за това, че се страхува, че би могло да убие хората или да ги осакати за цял живот или нещо подобно. „Не — каза той, — не е това.“ Той каза, че е... ах, да, разбира се, сега си спомням. Той го наричаше „Проект Бенво“^[2]. Да. Защото имаше нещо общо с *благосклонност*.

— Благосклонност! — възкликна адмиралът, силно изненадан.
— Благосклонност? Благотворителност ли искаш да кажеш?

— Не, не, не. Мисля, че просто е искал да каже, че то може да направи хората благосклонни. Да се *чувстват* благосклонни.

— Мир и доброжелателност към хората?

— Е, той не се изрази точно така.

— Не, това е привилегия на религиозни лидери. Те проповядват тези неща и ако човек живее така, както проповядват те, светът ще стане по-щастлив. Но доколкото разбирам, Роби не е проповядвал. Той е смятал да направи в своята лаборатория нещо, което да доведе до същия резултат с чисто физически средства.

— Нещо такова. Освен това каза, че никога не може да се предвиди дали нещо е полезно за хората или не. То или е полезно или не. Каза и нещо за... ох, пеницилина и сулфонамидите и трансплантацията на сърца и разни хапчета за жените, въпреки че тогава нямаше противозачатъчни средства. Но нали разбираш, неща, които изглеждат добри и са чудотворни хапчета и чудотворни газове

или разни други чудотворни неща, а впоследствие се оказва, че има нещо в тях, което ги прави колкото полезни, толкова и вредни, и тогава предпочиташ никога да не ги е имало и никога да не са били изобретявани. Изглежда, че това се опитваше да ме накара да проумея. Беше много трудно да се разбере. Попитах го: „Нима искаш да кажеш, че се страхуваш да поемеш риска?“, а той отговори: „Права си. Не искам да поемам риска. И в това е проблемът, защото, разбираш ли, в крайна сметка въобще не зная какъв ще бъде рискът. Ето така става с нас, бедните учени. Ние поемаме рискове и те не са в това, което сме открили, а в това, какво ще направят с откритието ни хората, на който ще трябва да съобщим за него.“ Казах: „Ето че отново говориш за ядрени оръжия и атомни бомби“, а той отговори: „По дяволите ядрените оръжия и атомните бомби. Ние сме отишли много подалече.“

„Но щом хората ще станат добросърдечни и благосклонни, за какво се тревожиш тогава?“ — попитах го аз. А той отговори: „Ти *не разбираш*, Матилда. Никога няма да разбереш. Моите колеги, учените, вероятно също няма да разберат. И нито един политик няма да разбере. И така, както виждаш, рискът е прекалено голям. Всеки случай, човек трябва дълго да помисли.“ „Но нали може хората отново да се изведат от това състояние, точно както при размиващия газ? Искам да кажа, че може да направиш хората благосклонни само за кратко време, а после пак да станат каквито трябва — или каквито не трябва — зависи от коя страна гледаш на нещата, предполагам.“ А той отговори: „Не, разбираш ли, това ще е за постоянно. Съвсем за постоянно, защото оказва влияние на...“ и отново заговори на професионален език. Нали ти е ясно, дълги думи и цифри. Формули или молекулярни промени — нещо такова. Предполагам, че сигурно е нещо като онова, което правят с кретените. Нали знаеш, за да не са вече кретени — или им засилват или им намаляват отделянето на хормона на щитовидната жлеза. Забравих кое точно. Нещо подобно. Е, предполагам, че някъде има някоя малка хубава жлеза и ако се премахне или се изолира или се направи нещо драстично с нея — тогава хората стават постоянно...

— Постоянно *благосклонни*! Сигурна ли си, че това е точната дума? Благосклонност?

— Да, защото по тази причина му даде името „Бенво“.

— Питам се какво са мислели колегите му за решението да се откаже?

— Не мисля, че много от тях са знаели. Лиза, как ѝ беше името, австрийката, тя работеше с него. Имаше и един младеж на име Ледентал или нещо такова, но той умря от туберкулоза. А за другите, които са работели с него, той говореше *по-скоро* като за помощници, които не са знаели какво точно прави и какво се опитва да постигне. Разбирам за какво мислиш — каза внезапно Матилда, — но не смятам, че е споделил с някого. Искам да кажа, че според мен той е унищожил формулите или бележките си или каквото и да е било там, и се е отказал от цялата идея. После получи удар и се разболя, и сега не може да говори много добре, милият. Едната му страна е парализирана. Чува доста добре. Слуша музика. Сега това е целият му живот.

— И мислиш, че е приключил с работата?

— Дори не се вижда с приятелите си. Мисля, че е болезнено за него. Винаги намира някакво извинение.

— Но е жив — каза адмирал Блънт. — Все още е жив. Имаш ли адреса му?

— Да, някъде в тейфтера ми с адресите. Все още е на същото място. Някъде в Северна Шотландия. Но... о, разбери... някога той беше такъв прекрасен човек. Сега не е. Почти е мъртъв. Във всяко отношение.

— Винаги има надежда — каза адмирал Блънт. — И вяра — добави той. — Вяра.

— Предполагам и благосклонност — каза лейди Матилда.

[1] Търговско название на прах, който се разтваря в топло мляко и се пие като успокоително преди лягане, особено от възрастни хора. — Б.р. ↑

[2] От *benevolence* (англ.). — Благосклонност. — Б.р. ↑

ГЛАВА ХХІ

ПРОЕКТ БЕНВО

Професор Джон Готлиб гледаше втренчено хубавата млада жена, която седеше срещу него. Той почеса ухото си с малко маймунския жест, доста характерен за него. Така или иначе той доста приличаше на маймуна. Издадена челюст и високо чело на математик, които до известна степен бяха в контраст, и дребна съсухрена фигура.

— Не всеки ден млада жена ми носи писмо от президента на Съединените щати — каза професор Готлиб. — Както и да е — добави той развеселен, — президентите невинаги знаят какво правят. За какво става въпрос? Доколкото виждам, оказва ви се доверие от най-високо място.

— Дойдох да ви попитам какво знаете или какво можете да ми кажете за нещо, наречено „Проект Бенво“.

— Вие наистина ли сте графиня Рената Зерковски?

— Формално, може би. Но повече ме познават като Мери Ан.

— Да, за това ми пишат в отделно писмо. И искате да знаете за „Проекта Бенво“. Да, имаше такова нещо. Сега то е приключено и забравено, както предполагам и човекът, който го измисли.

— Искате да кажете професор Шорам.

— Точно така. Робърт Шорам. Един от най-великите гении на нашето време. Айнщайн, Нилс Бор и някои други. Но Робърт Шорам не живя толкова, колкото трябваше. Голяма загуба за науката — какво беше казал Шекспир за лейди Макбет: *„Тя трябваше да умре след това.“*

— Той не е мъртъв — каза Мери Ан.

— О! Сигурна ли сте? Нищо не се чува за него дълго време.

— Инвалид е. Живее в Северна Шотландия. Парализиран е, не може да говори много добре, не може да се движи много добре. Повечето време седи и слуша музика.

— Да, представям си. Е, радвам се. Щом може да го прави, значи не е много нещастен. Иначе е доста ужасно за блестящ учен, който вече не е блестящ. Който всъщност е мъртъв в инвалиден стол.

— Съществуваше ли нещо, наречено „Проект Бенво“?

— Да, той беше много запален по него.

— Говорил ли ви е за него?

— В самото начало каза на някои от нас. Предполагам, че вие не сте учен?

— Не, аз съм...

— Предполагам, че сте просто агент. Надявам се, че сте на страната, на която трябва. Днес все още трябва да се надяваме на чудеса, но не мисля, че ще разберете нещо за „Проекта Бенво“.

— Защо не? Казахте, че е работил по него. Щеше да е велико изобретение, нали? Или откритие, или както се наричат тези неща.

— Да, щеше да е едно от най-великите открития на века. Не зная какво точно не стана както трябва. И друг път се е случвало. Нещо върви добре, но на последния етап някак си не се получава. Разваля се. Не става така, както сте очаквали и в отчаянието си се отказвате. Или правите това, което направи Шорам.

— Какво направи той?

— Унищожи го. Всяка проклета частица от него. Той самият ми каза. Изгорил всички формули, всички бележки по него, цялата информация. Три седмици след това получи удар. Съжалявам. Виждате, че не мога да ви помогна. Никога не съм знаел подробности, нищо друго, освен общата му идея. Вече не си спомням дори и нея, освен едно нещо. „Бенво“ означаваше „благосклонност“.

ГЛАВА XXII

ХУАНИТА

Лорд Алтъмаунт диктуваше.

Гласът му, който някога беше висок и властен, сега бе станал кротък и все още изненадващо привлекателен. Той сякаш идваше тихо от сенките на миналото и беше така емоционално затрогващ, както един по-властен глас не би могъл да бъде.

Джеймс Клийк записваше думите една след друга, като от време на време спираше, когато настъпеше момент на колебание — взимаше го предвид и самият той чакаше кротко.

— Идеализмът — каза лорд Алтъмаунт — може да възникне и обикновено възниква, движен от естествен антагонизъм към несправедливостта. Това е естествено отвращение от грубия материализъм. Вроденият идеализъм на младежта се подхранва все повече и повече от желанието да бъдат унищожени тези две фази на съвременния живот — несправедливостта и грубия материализъм. Желанието да се разруши злото понякога води до любов към рушенето заради самото рушене. То може да доведе до удоволствие от насието и от причиняването на болка. Всичко това може да бъде подхранвано и подсилвано отвън от хора, които имат естествената дарба да ръководят. Този идеализъм се ражда в младежките години. Той би трябвало и би могъл да доведе до желание за един нов свят. Той би трябвало и също така да води към любов към всички човешки същества, към доброжелателност към тях. Но тези, които веднъж са се научили да обичат насието заради самото насиение, никога няма да станат възрастни. Те ще спрат в своето забавено развитие и ще останат така през целия си живот.

Интеркомът извънтя. Лорд Алтъмаунт направи един жест и Джеймс Клийк го вдигна и се заслуша.

— Мистър Робинсън е тук.

— А, добре. Доведи го. Можем да продължим по-късно.

Джеймс Клийк стана и остави настрани бележника и молива си.

Мистър Робинсън влезе. Джеймс Клийк му подаде стол, достатъчно голям, за да го побере, без да му е неудобен. Мистър Робинсън се усмихна в знак на благодарност и седна до лорд Алтъмаунт.

— Е? — каза лорд Алтъмаунт. — Има ли нещо ново за нас? Диаграми? Кръгове? Балони?

Изглеждаше леко развеселен.

— Не точно — отговори мистър Робинсън невъзмутимо. — По-скоро нещо като отбелязване течението на река...

— Река? — попита лорд Алтъмаунт. — Каква река?

— Река от пари — каза мистър Робинсън с леко извинение в гласа, както говореше винаги когато станеше въпрос за неговата специалност. — Те са наистина точно като река, такива са парите... идват отнякъде и определено отиват някъде. Наистина много интересно — ако се интересувате от такива неща, естествено. Разбирате ли, те разказват собствената си история...

Джеймс Клийк изглеждаше така, сякаш не разбира, но лорд Алтъмаунт каза:

— Да, ясно ми е. Продължавайте.

— Идват от Скандинавския полуостров, от Бавария, от САЩ, от Югоизточна Азия, като по пътя се подхранват от по-малки притоци...

— И къде отиват?

— Предимно в Южна Америка — посрещат нуждите на вече здраво установената Главна квартира на Войнстващата младеж...

— И представляват четири-пет взаимно свързани кръга, които ни показахте — оръжие, наркотици, изследвания и химическо оръжие, както и финансите?

— Да, смятаме, че доста точно знаем кой контролира тези различни групи...

— А кръгът „X“ — Хуанита? — попита Джеймс Клийк.

— Все още не можем да сме сигурни.

— Джеймс има някои предположения по този въпрос — каза лорд Алтъмаунт. — Надявам се, че греши, да — надявам се, че греши. Инициалът „X“ е интересен. Какво означава — Справедливост? Съд^[1]?

— Фанатизиран убиец — каза Джеймс Клийк. — Жените от този тип са много по-опасни от мъжете.

— Има исторически прецеденти — призна лорд Алтъмаунт. — Иаил, която поднесла масло на Сисара в разкошен съд, а после пронизала главата му с пирон. Юдит, която убила Олоферн^[2], а съгражданите ѝ я поздравили за това. Да, може да излезе нещо такова.

— Значи смятате, че знаете коя е Хуанита, така ли? — попита мистър Робинсън. — Интересно.

— Е, може и да греша, сър, но се случиха някои неща, които ме карат да мисля...

— Да — каза мистър Робинсън. — Ние всички трябваше да се замислим, нали? По-добре кажете коя е според вас, Джеймс.

— Графиня Рената Зерковски.

— Какво ви кара да се спрете на нея?

— Местата, на които е била, хората, с които е била във връзка. Прекалено много са съвпаденията в начина, по който тя се озовава на различни места и всички тези неща. Била е в Бавария. Посетила е Голямата Шарлот. Още повече, взела е със себе си Стафорд Най. Мисля, че е показателно...

— Смятате, че и двамата са замесени? — попита лорд Алтъмаунт.

— Не бих искал да кажа това. Не го познавам достатъчно, но... — той се спря.

— Да — каза лорд Алтъмаунт. — Има някои съмнения, що се отнася до него. Още отначало беше заподозрян.

— От Хенри Хоршам?

— Колкото до Хенри Хоршам, може би. Предполагам, че полковник Пайкъей не е сигурен. Следят го. Той сигурно го знае. Не е глупак.

— Още един — каза Джеймс Клийк сурово. — Невероятно е как може да ги отглеждаме, да им се доверяваме, да им разкриваме тайните си. Съобщаваме им какво смятаме да правим, като непрекъснато повтаряме: „Ако има един човек, на когото вярвам, това е... о, Маклейн или Бърджес, или Филби или който и да е от тях.“ А сега — Стафорд Най.

— Стафорд Най, въвличен от Рената, наречена Хуанита — каза мистър Робинсън.

— Онази странна история във Франкфурт — каза Джеймс Клийк, — и посещението при Шарлот. Предполагам, че Стафорд Най след

това е бил с нея в Южна Америка. А колкото до нея самата — знаем ли къде е сега?

— Осмелявам се да твърдя, че мистър Робинсън знае — изрече лорд Алтъмаунт. — Така ли е, мистър Робинсън?

— Тя е в Съединените щати. Чух това, когато бях у приятели във Вашингтон или по-скоро близо до него. Тя била в Чикаго, след това в Калифорния, а след това отишла от Остин при един световноизвестен учен. Това е последното, което чух.

— Какво прави там?

— Би могло да се предположи — каза мистър Робинсън със спокойния си глас, — че се опитва да получи информация.

— Каква информация? Мистър Робинсън въздъхна.

— Това бихме искали да знаем. Предполага се, че е същата информация, която ние толкова много искаме да получим, и че го прави като наш представител. Но човек никога не знае — може да е за другата страна.

Той се обърна да погледне лорд Алтъмаунт.

— Разбрах, че тази вечер пътувате за Шотландия. Вярно ли е?

— Съвсем вярно.

— Мисля, че не трябва да го правите, сър — каза Джеймс Клийк и обърна разтревоженото си лице към работодателя си. — Напоследък не сте добре, сър. Ще бъде много уморително пътуване, по какъвто и начин да отидете — със самолет или с влак. Не можете ли да го оставите на Мънроу или Хоршам?

— На моите години да се пази човек е загуба на време — каза лорд Алтъмаунт. — Ако мога да бъда полезен, бих искал да умра на браздата, както казва поговорката.

Той се усмихна на мистър Робинсън.

— По-добре ще е и вие да дойдете с нас, Робинсън.

[1] Името „Хуанита“ започва със същата буква, както и думите „съд“ и „справедливост“. — Б.пр. ↑

[2] И четиримата са библейски герои. — Б.р. ↑

ГЛАВА XXIII

ПЪТУВАНЕ В ШОТЛАНДИЯ

Командирът на ескадрилата беше малко учуден защо е всичко това. Беше свикнал да му казват само част от нещата. Предполагаше, че е свързано със „сигурността“. Не искаха да рискуват. Беше вършил подобни неща и по-рано, и то неведнъж. Да лети до необичайни места с необичайни пътници, да внимава да задава въпроси само по същество. Познаваше някои от пътниците си, но не всички. Разпозна лорд Алтъмаунт. Човек, който е зле, помисли си той, много болен човек, който, според мен, успява да живее само благодарение на волята си. Неспokoйният мъж с лице като на ястреб вероятно беше специалното му куче пазач, грижещ се не толкова за сигурността му, колкото за това да се чувства добре. Вярно куче, което винаги беше до него. Сигурно носи със себе си лекарства, стимуланти, цяла торба с медицински хитрости. Командирът на ескадрилата се чудеше защо не го придружава и лекар. Би било една допълнителна предпазна мярка. Старецът изглеждаше като самата смърт. Благородна смърт. Нещо в музей, изваяно от мрамор. Командирът на ескадрилата познаваше Хенри Хоршам съвсем добре. Познаваше няколко души от „сигурността“. И полковник Мънроу, който не изглеждаше така свиреп, както обикновено, а сякаш малко по-неспокоен. Като цяло, не много щастлив. Имаше и един едър мъж с жълтеникаво лице. Вероятно чужденец. Азиатец? Защо летеше за Северна Шотландия? Командирът на ескадрилата каза почтително на полковник Мънроу:

— Всичко готово ли е, сър? Колата чака.

— Какво точно е разстоянието?

— Седемнадесет мили, сър, доста неравен път, но не много лош.

В колата има допълнителни одеяла.

— Получихте заповедите, нали? Бихте ли повторили, ако обичате, командир Андрюс.

Командирът на ескадрилата повтори и полковникът кимна одобрително. Накрая, когато колата потегли, командирът на ескадрилата се загледа след нея, питайки се защо, по дяволите, точно

тези хора са на това шосе сред самотната пустош, пътувайки към достолепен стар замък, където в уединение живееше един болен човек, без приятели или каквито и да било посетители. Предположи, че Хоршам знае. Хоршам сигурно знаеше доста странни неща. Но така или иначе, Хоршам едва ли щеше да му каже нещо.

Шофьорът караше внимателно. Накрая колата тръгна по чакълена алея и спря пред верандата. Това беше сграда от здрав камък с кули. От двете страни на голямата врата висяха лампи. Самата врата се отвори, преди да е станало нужда да звънят, за да ги приемат.

На прага застана възрастна шотландка на повече от шестдесет години със сурово, мрачно лице. Шофьорът помогна на пътниците да слязат.

Джеймс Клийк и Хоршам помогнаха на лорд Алтъмаунт да слезе и го подкрепиха нагоре по стълбите. Жената се отдръпна и му се поклони учтиво. Тя каза:

— Добър вечер, Ваша Светлост. Господарят ви очаква. Той знае, че пристигате, имаме готови стаи за вас и във всички е запален огън.

В салона се появи още една фигура. Висока, слаба жена между петдесет и шестдесет години, жена, която все още бе хубава. Черната ѝ коса бе разделена в средата, имаше високо чело, орлов нос и загоряла кожа.

— Ето, мис Нойман ще се погрижи за вас — каза шотландката.

— Благодаря, Джанет — каза мис Нойман. — Внимавай огънят в стаите да не угасне.

— Добре.

Лорд Алтъмаунт се ръкува с нея.

— Добър вечер, мис Нойман.

— Добър вечер, лорд Алтъмаунт. Надявам се, че не сте много уморен от пътуването.

— Полетът беше чудесен. Това е полковник Мънроу, мис Нойман. Това са мистър Робинсън, сър Джеймс Клийк и мистър Хоршам от „сигурността“.

— Мисля, че си спомням мистър Хоршам отпреди няколко години.

— Не съм забравил — каза Хенри Хоршам. — Беше във Фондация „Левесон“. Мисля, че по това време вече бяхте секретарка на професор Шорам?

— Първо бях негова помощничка в лабораторията, а след това му станах секретарка. И все още съм му секретарка, доколкото той има нужда от мен. Освен това той има нужда и от болнична сестра, която да живее тук повече или по-малко постоянно. От време на време се налагат промени — мис Елис, която е тук сега, смени мис Бюд само преди два дни. Помолих я да остане близо до стаята, в която ще бъдем ние. Помислих си, че ще предпочетете да разговаряте насаме, но смятам, че тя трябва да бъде наблизко, в случай че имаме нужда от нея.

— Той много ли е зле? — попита полковник Мънроу.

— Той всъщност не страда — каза мис Нойман, — но трябва да се подготвите, ако не сте го виждали, искам да кажа, ако не сте го виждали от дълго време. Той е само една човешка останка.

— Само още един момент, преди да ни заведете при него. Умствените му способности не са съвсем изчерпани, нали? Разбира ли онова, което му говорят?

— О, да, той разбира прекрасно, но тъй като е полупарализиран, не може да говори много ясно, въпреки че невинаги е така, и не може да се движи без помощ. Но според мен мозъкът му е така добре, както някога. Единствената разлика е, че сега се уморява много лесно. Бихте ли искали нещо за пиене преди това?

— Не — каза лорд Алтъмаунт. — Не, не искам да чакам. Въпросът, по който сме дошли, е доста спешен, така че бихте ли ни завели при него — доколкото разбрах, той ни очаква.

— Да, очаква ви — каза Лиза Нойман.

Тя ги поведе нагоре по някакви стълби по един коридор и отвори вратата на неголяма стая. Стените бяха покрити с тапети, отгоре ги гледаха главите на елени — някога мястото е било ловна хижа. Обзавеждането и подредбата бяха съвсем малко променени. В единия край на стаята имаше голям грамофон.

Високият мъж седеше на един стол до огъня. Главата му, а също и лявата му ръка леко трепереха. Кожата на лицето му бе увиснала на една страна. Без да говори със заобикалки, човек би могъл да го опише само по един начин — като човешка развалина. Човек, който някога е бил висок, здрав, силен. Имаше изящно чело, хлътнали очи и ъгловата, волева брадичка. Очите под гъстите вежди бяха умни. Той каза нещо. Гласът му не беше слаб, издаваше доста ясни, но невинаги

разпознаваеми звуци. Беше загубил способността си да говори само частично — все още можеха да го разбират.

Лиза Нойман отиде и застана до него, следейки устните му, за да може да превежда думите му, ако бе необходимо.

— Професор Шорам ви посреща с добре дошли. Той много се радва да ви види тук, лорд Алтъмаунт, полковник Мънроу, сър Джеймс Клийк, мистър Робинсън и мистър Хоршам. Той би искал да ви каже, че чува доста добре. Ще може да чуе всичко, което му говорите. Ако има някакви трудности, аз мога да помагам. Това, което иска да ви каже, ще може да ви предаде чрез мен. Ако прекалено много се умори да говори ясно, аз разбирам по устните му, а освен това ние общуваме съвършено чрез знаци, ако възникне някаква трудност.

— Ще се опитам да не ви губя времето и да ви уморя колкото може по-малко, професор Шорам — каза полковник Мънроу.

Мъжът на стола кимна с глава в знак, че е чул.

— Има въпроси, които мога да задам на мис Нойман.

Ръката на Шорам се вдигна едва забележимо към жената, застанала до него. Устните му произнесоха нещо, отново не съвсем разбираемо за тях, но тя бързо преведе.

— Той казва, че разчита на мен да предам всичко, което вие искате да кажете на него или той на вас.

— Мисля, че вече сте получили писмо от мен — каза полковник Мънроу.

— Така е — отговори мис Нойман. — Професор Шорам получи писмото ви и знае съдържанието му.

Една болнична сестра откряна съвсем леко вратата, но не влезе. Тя каза с тих шепот:

— Трябва ли да донеса или да направя нещо, мис Нойман? За някого от гостите или за професор Шорам?

— Не, мисля, че не. Благодаря ви, мис Елис. Но ще се радвам, ако останете във вашата всекидневна от другата страна на коридора, в случай че имаме нужда от вас.

— Естествено... разбирам.

Тя си отиде, затваряйки тихо вратата.

— Не искаме да губим време — каза полковник Мънроу. — Без съмнение професор Шорам е запознат с последните събития.

— Напълно — потвърди мис Нойман. — Дотолкова, доколкото се интересува.

— Продължава ли да се интересува от постиженията на науката и такива неща?

Главата на Робърт Шорам се раздвижи бавно от едната на другата страна. Той самият им отговори.

— Вече съм приключил.

— Но в общи линии сте запознат със състоянието, в което е светът? Успехът на това, което наричат Революция на младежта. Завземането на властта от напълно въоръжени младежки сили.

Мис Нойман каза:

— Той е напълно запознат е всичко, което става — в политическия смисъл искам да кажа.

— Днес светът се е отдал на насилието, болката, революционните догми, една странна и невероятна философия на управление от анархистично малцинство.

По изпитото лице премина лек израз на нетърпение.

— Той знае всичко това — проговори неочаквано мистър Робинсън. — Не е нужно да се повтарят всички тези неща отново. Той е човек, който знае всичко. — После се обърна към професор Шорам: — Помните ли адмирал Блънт?

Главата отново кимна. На изкривените устни се появи нещо като усмивка.

— Адмирал Блънт помни, че сте работил върху някакъв проект — мисля, че наричате тези неща проекти? „Проект Бенво“.

Те видяха как в очите му се появи някаква тревога.

— „Проект Бенво“ — каза мис Нойман. Връщате се много назад, мистър Робинсън, щом си спомняте за него.

— Това беше *ваш* проект, нали? — попита мистър Робинсън.

— Да, негов беше — мис Нойман сега говореше от негово име по-лесно, като нещо съвсем естествено.

— Не можем да използваме ядрено оръжие, не можем да използваме експлозивни, химическо оръжие, или газ, но бихме могли да използваме вашия „Проект Бенво“.

Настъпи тишина. Никой не проговаряше. След малко от устните на професор Шорам отново се чуха ясните, но изкривени звуци.

— Той казва, че разбира се „Бенво“ би могъл да се използва успешно при създалите се обстоятелства...

Мъжът на стола се бе обърнал към нея и ѝ говореше нещо.

— Той иска да ви обясни — каза мис Нойман. — „Проект Б“, по-късно наречен „Проект Бенво“, е нещо, върху което е работил много години, но накрая го е изоставил по свои лични причини.

— Защото не е успял да осъществи проекта си?

— Не, не че не е успял — каза Лиза Нойман. — Не е това. Аз работих с него по този проект. Той го изостави по определени причини, но не се е провалил. Той успя. Той беше на правилна следа, разви идеята си, направи изпитания в различни лабораторни условия и успя.

Тя се обърна отново към професор Шорам, направи няколко движения с ръка, докосвайки устните, ухото и отново устните в някакъв странен език на жестовете.

— Питам дали иска да ви обясня какво точно представлява „Бенво“.

— Ние бихме искали да ни обясните.

— А той иска да знае как сте разбрали за него.

— Разбрахме за него от една ваша стара приятелка, професор Шорам — каза полковник Мънроу. — Не от адмирал Блънт, той не можа да си спомни много, а от един друг човек, на когото някога сте говорили за него — лейди Матилда Клекхийтън.

Мис Нойман отново се обърна към него, за да проследи устните му. Тя се усмихна леко.

— Той казва, че е мислел Матилда за мъртва от години.

— Тя е съвсем жива. Тя е тази, която поиска да узнаем за откритието на професор Шорам.

— Професор Шорам ще ви каже основното от това, което искате да знаете, въпреки че трябва да ви предупреди, че тази информация ще ви бъде напълно безполезна. Всички записки, формули, бележки и доказателства за откритието бяха унищожени. Но тъй като единственият начин да се отговори на въпросите ви е да разберете в основни линии какво представляваше „Бенво“, аз доста точно мога да ви кажа какво съдържаше той. Знаете начините на използване и целите на сълзотворния газ, с който полицията контролира разбунтували се

тълпи, бурни демонстрации и така нататък. Той причинява пристъп на плач, болезнени сълзи и възпаление на синусите.

— И това е нещо от този род?

— Не, изобщо не е нещо от този род, но може да се използва за същите цели. На учените им хрумна, че може да се променят не само основните реакции и чувства на човека, но също и умствените му способности. Можете да промените характера на човека. Характерните качества на афродизиака са добре известни. Те водят до състояние на сексуална възбуда, съществуват различни лекарства или газове, дори и операции на жлезите — всяко от тях може да доведе до промяна в мозъчната жизненост, увеличена енергия както при промяна в щитовидната жлеза. Професор Шорам иска да ви каже, че има определен процес, сега няма да ви обяснява дали е свързан с жлезите или е газ, който може да бъде произведен, но има нещо, което може да промени човека и неговото отношение към живота — неговата реакция към хората и към живота въобще. Той може да е в състояние на бяс, водещ към убийство, може да е патологично склонен към насилие и все пак под влиянието на „Проекта Бенво“ се превръща в нещо или по-скоро в *някай* съвсем различен. Става — има само една дума за това според мен, която се съдържа в името му — става *благосклонен*. Исква да е полезен на другите. Излъчва доброта. Ужасява се от възможността да причини болка или да прояви насилие. „Бенво“ може да бъде пуснат над големи области и да повлияе на хиляди хора, в случай че се произведе в достатъчно големи количества и се разпространи успешно.

— Каква е продължителността на действието му? — попита полковник Мънроу. — Двадесет и четири часа? Повече?

— Вие не разбирате — каза мис Нойман. — Това е *постоянно*.

— Постоянно? Променят природата на човека, променят един компонент, физически компонент, разбира се, от неговата същност и това води до постоянна промяна в природата му. И не може да се върне назад? Не можете да го направите отново такъв, какъвто е бил? Промяната трябва да се приеме като постоянна?

— Да. Първоначално това вероятно беше откритие интересно за медицината, но професор Шорам го виждаше като възпиращо средство, което може да се използва в случай на война, на масови бунтове, метежи революции, анархия. Той не гледаше на него само от

медицинска гледна точка. То не прави хората щастливи, а само поражда у тях силно желание другите да са щастливи. Това е нещо, както казва той, което всеки чувства в живота си в един или друг момент. Те имат силното желание да направят един човек или много хора доволни, щастливи, здрави, всички тези неща. И тъй като хората могат да изпитват такива чувства, ние решихме, че има компонент, който контролира това желание в тях и ако веднъж този компонент се задейства, това може да продължи вечно.

— Прекрасно — каза мистър Робинсън.

Той говореше по-скоро замислен, отколкото ентузиазирано.

— Прекрасно. Какво откритие. Какво нещо, което да се задейства, ако... но защо?

Главата, облегната на стола, се обърна бавно към мистър Робинсън. Мис Нойман предаде:

— Той казва, че вие разбирате по-добре от другите.

— Но това е отговорът — извика Джеймс Клийк. — *Точният* отговор. Това е прекрасно.

Лицето му бе ентузиазирано и развълнувано. Мис Нойман клатеше глава:

— „Проектът Бенво“ не се продава и не се подарява. Той беше изоставен.

— Нима ни казвате, че отговорът е не? — попита полковник Мънроу невярващо.

— Да. Професор Шорам казва, че отговорът е не. Той реши, че това е против... — тя се спря за момент и погледна към човека на стола. Той направи леко движение с глава, с едната си ръка и от устата му излязоха няколко гърлени звуци. Тя изчака и после продължи: — Той самият ще ви каже, че се страхуваше. Страхуваше се от това, което науката е извършила в момента си на тържество. Нещата, които е изобретила и опознала, които е открила и дала на света. Чудотворните лекарства, които невинаги са били чудотворни, пеницилинът, който е спасил живота на хора и е отнел живота на хора, сърдечните трансплантации, които донесоха обезверяването и разочарованието от неочакваната смърт. Той е живял във времето, когато е бил разбит атомът — нови оръжия, които убиват. Трагедиите на радиоактивността, замърсяването, до което доведоха новите индустриални открития.

Страхува се от всичко, което науката би могла да направи, ако се използва безразборно.

— Но това е нещо полезно. Ще бъде от полза за всички — извика Мънроу.

— Както са били и много други неща. Винаги са ги приветствали като изключително полезни за човечеството, като велики чудеса. А след това идват страничните ефекти и още по-лошо — фактът, че понякога вместо полза, нанасят вреда. Ето защо той реши да се откаже. Той казва — тя започна да чете от един лист, който държеше, а от своя стол той закима с глава, съгласявайки се с нея: „Доволен съм, че постигнах това, което си бях поставил за цел, че направих своето откритие. Но реших да не го публикувам. То трябва да бъде унищожено. И беше унищожено. И отговорът ми към вас е не. Няма благосклонност по желание. Някога можеше и да има, но сега всички формули, ноу-хау, бележките ми и информацията за необходимите действия ги няма — изгорени са и са превърнати в пепел. Аз унищожих интелектуалната си рожба.“

Робърт Шорам се мъчеше да каже нещо с хриплив и неясен глас:

— Унищожих интелектуалната си рожба и никой на света не знае как съм стигнал до нея. Имаше един човек, който ми помагаше, но той е мъртъв. Умря от туберкулоза, една година след като постигнахме успеха си. Трябва да си вървите. Не мога да ви помогна.

— Но тези ваши знания означават, че можете да спасите света!

Човекът на стола издаде странен звук. Беше смях. Смяхът на осакатен човек.

— Да спася света! Да спася света! Каква фраза! Нали това мислят, че правят вашите младежи! Те вървят напред с насилие и омраза, за да спасят света. Но не знаят как! Ще трябва да го направят_сами_, със собствените си сърца, със собствените си умове. Не можем да им дадем изкуствен начин да го направят. Не. Изкуствена доброта? Изкуствена милост? Нищо подобно. Не би била_истинска._ Не би означавала нищо. Би била срещу природата. — Той изрече бавно: — Срещу Бога.

Последните две думи дойдоха неочаквано, ясно изречени.

Той огледа слушателите си. Сякаш ги молеше да го разберат, а в същото време не се надяваше истински на това.

— Имах право да унищожа всичко, което бях създал...

— Много се съмнявам — каза мистър Робинсън. — Знанието си е знание. Вие сте дали живот — не трябва да рушим онова, което сме създали.

— Имате право на мнение, но трябва да премете факта.

— Не — мистър Робинсън изрече думата със сила.

Лиза Нойман се обърна гневно към него.

— Какво искате да кажете с това „не“?

Очите ѝ святкаха. Хубава жена, помисли мистър Робинсън. Жена, която вероятно през целия си живот е бяла влюбена в Робърт Шорам. Обичала го е, работила е с него, а сега живееше до него, грижейки се за него със своята интелигентност, като му предлагаше преданост в най-чистата ѝ форма, без съжаление.

— През живота си човек научава някои неща — каза мистър Робинсън. — Не мисля, че аз ще живея дълго. Първо, защото теглото ми е прекалено голямо. — Той въздъхна, поглеждайки към огромното си тяло. — Но има някои неща, които зная. Прав съм, Шорам. Ще трябва да признаете, че съм прав. Вие сте честен човек. Не бихте унищожили работата си. Не бихте могли да стигнете до там. Все още имате всичко някъде, заключено, скрито, може би дори не в тази къща. Бих предположил, но това е само предположение, че го пазите в някой сейф или банка. Тя също знае, че е там. Вие ѝ вярвате. Тя е единственият човек в света, на когото вярвате.

Шорам каза този път с почти ясен глас:

— Кой сте *вие*, кой, по дяволите сте *вие*?

— Аз съм просто човек, който знае какво представляват парите — отговори мистър Робинсън — и нещата, които произлизат от парите. Хората и техните особености и начина им на живот. Ако искате, бихте могли да намерите работата, която сте прибрали. Не искам да кажа, че можете да я извършите отначало сега, но мисля, че тя е някъде. Вие ни казахте възгледите си и аз не бих искал да твърдя, че са изцяло погрешни. Може би сте прав. Ползата за хората е нещо сложно. Горкият стар Бевъридж^[1], освобождаване от лишенията, освобождаване от страха, освобождаване от какво ли не, той е мислел, че създава рай на земята, като е казвал това и го е планирал и го е подготвял. Но не успя да създаде рай на земята и се съмнявам, че вашият „Бенво“ или както го наричате (звучи като марка храна) също ще донесе рай на земята. Благосклонността, както и всичко друго, крие

своите опасности. Това, което ще направи, е да спести много страдания, болка, анархия, насилие, робство на наркотиците. Да, ще попречи да се случат доста лоши неща и *би могла* да спаси нещо, което е важно. Би могла — само *би могла* — да е много важна за хората. За младите хора. Този ваш „Бенволео“ — сега го нагласих да звучи като марка почитващо средство — ще направи хората благосклонни и ще признае, че може би ще ги направи и снизходителни и самодоволни. Но има също и вероятност, ако промените природата на хората със сила и те трябва да продължат да живеят с точно тази природа до смъртта си, един или двама от тях, не много, могат да открият, смирени, не горди, че имат естествено призвание към това, което са били принудени да направят. *Наистина* да се променят, преди да умрат. Да не могат да се освободят от новия навик, който са придобили.

Полковник Мънроу каза:

— Не разбирам за какво, по дяволите, говорите.

Мис Нойман отговори:

— Говори глупости. Трябва да приемете отговора на професор Шорам. Той ще прави с откритията си каквото поиска. Не можете да го насилвате.

— Не — каза лорд Алтъмаунт. — Ние няма да ви насилваме, нито да ви измъчваме, Робърт, или да ви караме насила да ни кажете къде е скривалището ви. Ще направите това, което смятате за правилно. Вярвайте ми.

— Едуард? — каза Робърт Шорам. Говорът отново леко му изневери, ръцете му зажестиха и мис Нойман бърз преведе.

— Едуард? Той казва, че вие сте Едуард Алтъмаунт?

Шорам заговори отново и тя предаде думите му.

— Той ви пита, лорд Алтъмаунт, дали наистина с цялото си сърце и разум го молите да ви довери „Проекта Бенво“. Той казва... — тя се спря гледайки и слушайки, — той казва, че вие сте единственият човек в обществото, на когото някога се е доверявал. Ако *вие* искате това...

Внезапно Джеймс Клийк се изправи. Разтревожен, той се озова до стола на лорд Алтъмаунт, бърз като светкавица.

— Нека да ви помогна, сър. Вие не сте добре. Вие сте болен. Моля, отдръпнете се малко, мис Нойман. Аз... аз трябва да стигна до

него. Аз... лекарствата му са в мен. Аз зная какво да правя...

Той бръкна в джоба си и извади една спринцовка.

— Ако не му сложа това веднага, ще бъде твърде късно. — Той бе хванал ръката на лорд Алтъмаунт, навиваше ръкава му, стиснал плътта му, и спринцовката бе готова.

Но още някой се раздвижи. Хоршам прекоси стаята, блъскайки полковник Мънроу настрана. Ръката му се склучи около ръката на Джеймс Клийк, докато изтръгваше от него спринцовката. Клийк се бореше, но Хоршам бе прекалено силен за него. А и Мънроу вече бе там.

— Значи *ти* си бил, Джеймс Клийк — каза той. — Ти си бил предателят, верният ученик, който не е бил верен ученик.

Мис Нойман бе изтичала до вратата — беше я отворила и викаше.

— Сестра! Елате бързо. Елате.

Сестрата се появи. Тя хвърли бърз поглед на професор Шорам, но той махна с ръка и посочи към другата страна на стаята, където Хоршам и Мънроу все още държаха борещия се Клийк. Тя бръкна в джоба на престилката си.

Шорам изрече, заеквайки:

— Алтъмаунт. Сърдечен удар.

— Сърдечен удар, друг път — изрева Мънроу. — Това е опит за убийство. — Той замълча. — Дръжте младежа — каза той на Хоршам и с един скок се озова в другия край на стаята. — Мисис Кортман? Откога сте медицинска сестра? Бяхме ви загубили, след като се измъкнахте в Балтимор.

Мили Джийн все още ровеше в джоба си. Когато извади ръката си, в нея имаше малък автоматичен пистолет. Тя погледна към Шорам, но Мънроу ѝ попречи, а Лиза Нойман стоеше пред стола на професора.

Джеймс Клийк изрева:

— Алтъмаунт, Хуанита... бързо... стреляй в Алтъмаунт.

Тя вдигна бързо ръка и стреля.

Джеймс Клийк каза:

— Дяволски добър изстрел!

Лорд Алтъмаунт бе получил класическо образование. Той промълви тихо, гледайки Джеймс Клийк:

— Джейми? И ти ли, Бруте? — и се строполи на стола си.

Доктор Маккалх се огледа наоколо, без да знае какво да каже или да направи по-нататък. Вечерта беше едно доста необикновено изживяване за него.

Лиза Нойман се приближи и постави до него една чаша.

— Горещ пунш — каза тя.

— Винаги съм знаел, че жени като вас се срещат една на хиляда, Лиза — отбеляза той с одобрение. — Трябва да кажа, че бих искал да разбера какво е всичко това, но доколкото схващам, става въпрос за едно от онези тайнствени неща, за които нищо няма да науча.

— Професорът — той е добре, нали?

— Професорът? — той погледна добродушно разтревоженото й лице. — Той е добре. Ако ме питате, това му се е отразило много добре.

— Мислех, че може би шокът...

— Съвсем добре съм — каза Шорам. — Това, което ми трябваше, беше шоково лечение. Чувствам се — как да се изразя — отново *жив*. — Той изглеждаше удивен.

Маккалх каза на Лиза:

— Забелязвате ли колко по-силен е гласът му? В случаи като неговия, истинският враг е апатията — *нужно му е* отново да работи — стимулът на умствената работа. Музиката е нещо хубаво — тя го успокояваше и му позволяваше да се наслаждава на живота до известна степен. Но той е човек с голям интелектуален потенциал и му липсва работата, която е била смисълът на живота му. Ако можете, накарайте го да работи отново.

Той поклати окуражаващо глава, когато тя го погледна със съмнение.

— Мисля, че ви дължим обяснение за това, което се случи тази вечер, доктор Маккалх — каза полковник Мънроу — въпреки предположението ви, че силните на деня ще искат да потулят всичко. Смъртта на лорд Алтъмаунт... — той се поколеба.

— Всъщност куршумът не го е убил — каза докторът. — Смъртта му се дължи на шока. Спринцовката е щяла да свърши добра работа — стрихнин. Младият човек...

— Взех я от него точно навреме — каза Хоршам.

— През цялото време е бил змия в пазвата? — попита докторът.

— Да — ползвал се е с доверие и обич повече от седем години. Син е на един от най-старите приятели на лорд Алтъмаунт...

— Случва се. А дамата... доколкото разбирам също е замесена.

— Да. Получила е работата тук с фалшиви документи. Полицията я търси за убийство.

— Убийство?

— Да. Убила е съпруга си, Сам Кортман, американския посланик. Застреляла го е на стълбите на посолството, а след това разказала една измислена история за маскирани младежи, които го нападнали.

— Какво е имала против него? Нещо политическо или лично?

— Предполагаме, че е разбрал за някои неща от дейността ѝ.

— Бих казал, че е подозирал изневяра, а вместо това се натъкнал на стършелово гнездо от шпионаж и конспирации, като всичко било ръководено от жена му. Не знаел точно какво да прави. Приятен човек, но малко бавно мислещ — а тя имала здравия разум да действа бързо. Каква скръб демонстрира на погребалната церемония.

— Мемориал^[2] — каза професор Шорам.

Малко стреснати, всички се обърнаха да го погледнат.

— Трудна дума, мемориал, но наистина имам предвид това. Лиза, ние с теб трябва отново да започнем работа.

— Но, Робърт...

— Аз отново съм жив. Попитай доктора дали трябва да си почивам.

Лиза погледна въпросително доктор Маккалх.

— Ако го направите, ще съкратите живота си и отново ще потънете в апатия...

— Ето — каза Шорам. — Мо-мода — последна мода в медицината. Да накарат всички, дори да са... на... прага на смъртта... да продължат да работят.

Доктор Маккалх се засмя и стана.

— Не сте много далече от истината. Ще ви изпратя някои лекарства, които ще ви помогнат.

— Няма да ги вземам.

— Ще ги вземате.

На вратата докторът се спря:

— Просто съм любопитен — как успяхте да повикате полицията толкова бързо?

— Командирът на ескадрилата Андрюс се бе погрижил за всичко — каза полковник Мънроу. — Пристигна на момента. Знаехме, че жената е някъде наоколо, но нямахме представа, че вече е в къщата.

— Е, аз ще тръгвам. Вярно ли е всичко, което ми разказахте? Имам чувството, че всеки момент ще се събудя, след като съм заспал, четейки последния трилър. Шпиони, убийци, предатели, шпионаж, учени...

Той излезе.

Настъпи мълчание.

Професор Шорам изрече бавно и внимателно:

— Отново на работа...

Лиза каза онова, което жените винаги казват:

— Робърт, трябва да бъдеш *предпазлив*...

— Не... не предпазлив. Може би нямам много време.

Той повтори:

— Мемориал...

— Какво искаш да кажеш? Повтаряш го отново.

— Мемориал? Да. На Едуард. Негов мемориал. Винаги съм мислил, че има лице на мъченик.

Шорам изглеждаше потънал в мисли.

— Бих искал да се свържа с Готлиб. Може да е мъртъв. Добре се работи с него. С него и с теб, Лиза. Вземи нещата от банката...

— Професор Готлиб е жив — във фондацията „Бейкър“, Остин, Тексас — каза мистър Робинсън.

— Какво ще правиш? — попита Лиза.

— „Бенво“, разбира се! Мемориал на Едуард Алтъмаунт. Той умря за него, нали? Никой не трябва да умира напразно.

[1] Уилям Хенри Бевъридж (1879–1963), английски икономист. — Б.р. ↑

[2] Паметен, извършен в памет на паметник (англ.). В съчетание с думата „церемония“ означава „погребален“. — Б.р. ↑

ЕПИЛОГ

Сър Стафорд Най преписваше телеграмата за трети път.

ZP 354XB 91 DEP S.Y.

УРЕДИХ БРАЧНАТА ЦЕРЕМОНИЯ ДА СЕ ИЗВЪРШИ В ЧЕТВЪРТЪК СЛЕДВАЩАТА СЕДМИЦА В СЕЙНТ КРИСТОФЪР ТЪВ ВЕЙЛ ЛОУЪР СТОНТЪН 14.30 ТОЧКА ОБИКНОВЕНА АНГЛИКАНСКА ЦЪРКВА АКО Е НЕОБХОДИМО РИМОКАТОЛИЧЕСКА ИЛИ ГРЪЦКА ОРТОДОКСАЛНА МОЛЯ СЪОБЩИ ИНСТРУКЦИИ ТОЧКА КЪДЕ СИ И КАКВО ИМЕ ИСКАШ ДА ИЗПОЛЗВАШ ЗА БРАЧНАТА ЦЕРЕМОНИЯ ТОЧКА МОЯ НЕПОСЛУШНА ПЕТГОДИШНА ПЛЕМЕННИЦА МНОГО СВОЕНРАВНА ИСКА ДА БЪДЕ ШАФЕРКА ВСЪЩНОСТ ДОСТА СЛАДКА КАЗВА СЕ СИБИЛ ТОЧКА МЕДЕН МЕСЕЦ В АНГЛИЯ ЗАЩОТО СПОРЕД МЕН НАПОСЛЕДЪК ПЪТУВАХМЕ ДОСТАТЪЧНО ТОЧКА ПОДПИС ПЪТНИК ЗА ФРАНКФУРТ

ДО СТАФОРД НАЙ ВХУ 42698

ПРИЕМАМ СИБИЛ ЗА ШАФЕРКА ПРЕДЛАГАМ ЛЕЛЯ МАТИЛДА ЗА СВЕКЪРВА ТОЧКА ПРИЕМАМ СЪЩО ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА ЖЕНИТБА ВЪПРЕКИ ЧЕ НЕ Е НАПРАВЕНО ОФИЦИАЛНО ТОЧКА АНГЛИКАНСКА ЦЪРКВА ПРИЕМЛИВА СЪЩО МЕДЕНИЯТ МЕСЕЦ ТОЧКА НАСТОЯВАМ ПАНДА СЪЩО ДА ПРИСЪСТВА ТОЧКА НЯМА СМИСЪЛ ДА КАЗВАМ КЪДЕ СЪМ ЗАЩОТО НЯМА ДА БЪДА ТУК КОГАТО ПОЛУЧИШ СЪОБЩЕНИЕТО ТОЧКА ПОДПИС МЕРИ АН

— Добре ли изглеждам? — попита сър Стафорд Най нервно, извивайки глава, за да се погледне в огледалото.

Той пробваше за последен път сватбения си костюм.

— Не по-зле от всеки друг младоженец — каза лейди Матилда.
— Младоженците винаги са нервни. Не като булките, които обикновено имат доста натрапливо тържествуващ вид.

— Представи си, че тя не дойде?

— Ще дойде...

— Чувствам се... чувствам се... стомахът ми не е наред.

— Това е, защото си взе повторно от *pate de fois gras*^[1]. Просто нервничаш като всеки младоженец. Не се притеснявай толкова много, Стафи. Ще се справиш до довечера — искам да кажа ще се справиш, докато стигнем до църквата...

— Това ми напомни...

— Не си забравил да купиш пръстена, нали?

— Не, не, просто забравих да ти кажа, че имам подарък за теб, лельо Матилда.

— Много мило от твоя страна, момчето ми.

— Ти каза, че органистът си е отишъл...

— Да, благодаря на Бога.

— Довел съм ти нов органист.

— Наистина Стафи, каква невероятна идея! Къде го намери?

— В Бавария — пее като ангел...

— Не ни трябва да пее. Ще трябва да свири на органа.

— Може да прави и това — много талантлив музикант е.

— Защо иска да напусне Бавария и да дойде в Англия?

— Майка му умря.

— О, Боже, същото се случи и на нашия органист. Майките на органистите изглежда са много болнави. Ще има ли нужда от майчински грижи! Аз не съм много добра в това.

— Смея да кажа, че е достатъчно да се грижиш за него като баба или прабаба.

Вратата внезапно се отвори и едно дете като ангелче, облечено в розова пижама, осеяна с розови пъпки, влезе драматично в стаята и каза със сладък глас като човек, който очаква да го приемат възторжено:

— Аз съм.

— Сибил, защo не си в леглото?

— В детската стая не е много приятно...

— Това значи, че си била непослушно момиче и Нани не е доволна от тебе. Какво си направила?

Сибил погледна към тавана и започна да се кикоти.

— Беше една гъсеница — мъхеста. Сложих я върху нея и тя отиде ето тук.

Пръстът на Сибил посочи едно място в средата на гръдния ѝ кош, което на езика на шивачите се нарича „цепка на бюста“.

— Не се учудвам, че Нани се е ядосала... хм — каза лейди Матилда.

В този момент влезе Нани, каза, че мис Сибил е превъзбудена, отказва да си каже молитвите и не иска да си ляга.

Сибил изпълзя до лейди Матилда.

— Искам да си кажа молитвите с теб, Тилда...

— Много добре, но след това веднага трябва да си легнеш.

— О, да, Тилда.

Сибил коленичи, склучи ръце и започна да издава различни странни звуци, които изглежда бяха необходимо встъпление, преди да се обърне към Всемогъщия с молитва. Тя въздишаше, пъшкеше, сумтеше, накрая, изпръхтя и започна:

— Моля те, Господи, благослови татко и мама в Сингапур и Леля Тилда и чичо Стафи, и Ейми, и готвачката, и Елън, и Томас и всички кучета и моето пони Гризъл, и Маргарет и Даяна, най-добрите ми приятелки, и Джоан, най-новата ми приятелка, и ме направи добро момиче в името на Исус, Амин. И моля те, Господи, направи Нани добра.

Сибил се изправи, размени погледи с Нани с увереността на човек, удържал победа, каза лека нощ и изчезна.

— Сигурно някой ѝ е казал за „Бенво“ — каза лейди Матилда. — Между другото, Стафи, кой ще ти бъде шафер?

— Съвсем забравих за това... Трябва ли да имам шафер?

— Обикновено така се прави.

Сър Стафорд Най взе едно малко пухкаво животинче.

— Панда ще ми бъде шафер. Сибил ще е доволна, Мери Ан ще е доволна. А и защo не? Панда е в цялата история от началото — още от Франкфурт...

[1] Пастет от гъши дроб. (фр.) — Б.р. ↑

Издание:

Автор: Агата Кристи

Заглавие: Пътник за Франкфурт

Преводач: Надя Златкова

Година на превод: 1992

Език, от който е преведено: английски

Издание: първо

Издател: „Абагар Холдинг“ ООД

Град на издателя: София

Година на издаване: 1992

Тип: роман

Националност: английска

Печатница: „Полипринт“ — ЕАД — Враца

Редактор: Стоянка Сербезова

Художник: Димитър Стоянов, Любомир Калев

ISBN: 954-8004-44-5

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/4356>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.